

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Taloudellinen katsaus 2020
Lassila & Tikanoja Oyj

Tämä on vapaaehtoisesti
laadittu pdf-raportti, joten
se ei täytä Arvopaperi-
markkinalain 7:5§:n mukaista
julkistamisvelvollisuutta.

Sisällys

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020
Palkitsemisraportti 2020

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomus
(sis. selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista)

Konsernin tunnusluvut

Konsernin tunnusluvut
Tunnuslukujen laskentaperusteet

2

3
15

18

19

34

35
37

Tilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma 39
Konsernin laaja tuloslaskelma 39
Konsernitase 40
Konsernin rahavirtalaskelma 41
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 43
Emoyhtiön tilinpäätös 31.12.2020 94
Tilinpäätösmerkintä 109
Tilintarkastuskertomus 110

38

HALLINNOINTI

- 3 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- 15 Palkitsemisraportti

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020

Tämä on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodin mukainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Lassila & Tikanoja Oyj (”L&T tai yhtiö”) esittää selvityksen hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Tämä ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot on julkaistu L&T:n internet-sivuilla osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi.

L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen ja hallitus on sen hyväksynyt. Yhtiön tilintarkastaja on tarkastanut, että tämä selvitys on annettu ja että selvityksen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Lassila & Tikanoja Oyj on Suomessa rekisteröity julkinen osakeyhtiö, joka on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossaan ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, L&T:n yhtiöjärjestystä, L&T:n hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita.

Hallinnointia koskevat kuvaukset

Yhtiökokous

Yhtiökokous on L&T:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä ajankohtana huhtikuun loppuun mennessä. Lassila & Tikanoja Oyj:n kullakin osakkeella on yksi ääni.

Kokouskutsu ja muut yhtiökokouksen asiakirjat mukaan lukien hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle toimitetaan viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta osakkeenomistajien saataville yhtiön päätoimipaikassa ja internetsivuilla osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/yhtiokokous. Kokouskutsu julkistetaan myös pörssitiedotteena.

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, päävastuullinen tilintarkastaja ja hallituksen jäseneksi ehdolla olevat henkilöt ovat läsnä yhtiökokouksessa, ellei poissaoloon ole pätevää syytä.

Hallinnointirakenne

Yhtiökokouksen pöytäkirja liitteineen on saatavilla yhtiön internetsivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta. Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

L&T:n vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous päätti perustaa yhtiölle pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ja vahvisti nimitystoimikunnan työjärjestyksen. Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta, hallituksen jäsenten lukumäärästä ja hallituksen jäsenistä. Lisäksi nimitystoimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita.

Nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä, joista yhtiön kolme (3) suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden (1) jäsenen. Yhtiön kulloinenkin hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan neljäntenä jäsenenä.

Nimitystoimikunta perustettiin toimimaan toistaiseksi. Nimitystoimikunnan jäsenet nimitetään vuosittain ja

jäsenten toimikausi päättyy, kun nimitystoimikuntaan on nimitetty uudet jäsenet.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valintaprosessi, kokoonpano ja tehtävät on määritelty yksityiskohtaisesti työjärjestyksessä osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/osakkeenomistajien-nimitystoimikunta.

Vuoden 2021 yhtiökokousta valmistelleen nimitystoimikunnan kokoonpano

Lassila & Tikanojan osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimitettiin 25.9.2020 puheenjohtajaksi Mikko Maijala, osakkeenomistajaryhmä, jäseniksi Patrick Lapveteläinen Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Juhani Lassila Evald ja Hilda Nissin Säätiö ja Heikki Bergholm, Lassila & Tikanoja Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Mikko Maijala jätti nimitystoimikunnan jäsenyyden joulukuussa 2020. Nimitystoimikunta valitsi uudeksi puheenjohtajakseen Patrick Lapveteläisen.

Nimitystoimikunta on kokoontunut 8 kertaa toimikautensa aikana. Se antoi ehdotuksensa varsinaiselle yhtiökokoukselle 13.1.2021. Ehdotukset on julkistettu pörssitiedotteella.

Hallitus

Hallituksen kokoonpano ja valinta

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsenet

Vuoden 2020 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin seuraavat seitsemän henkilöä:

Heikki Bergholm, puheenjohtaja

s. 1956

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2008

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: Suominen Yhtymä Oyj: toimitusjohtaja (2002–2006), entinen Lassila & Tikanoja Oyj: toimitusjohtaja (1998–2001), varatoimitusjohtaja (1997–1998), yhtymän tulosityksiköiden toimitusjohtaja (1986–1997), Lassila & Tikanoja Oy: talousjohtaja (1985–1986), Teollistamisrahasto Oy, tutkija ja kehityspäällikkö (1980–1985)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Lakan Betoni Oy, hallituksen puheenjohtaja (1986–); MB Rahastot Oy, hallituksen jäsen (2002–); Sydän-tutkimussäätiö, hallituksen varapuheenjohtaja (2013–)

Keskeisimmät päättäneet luottamustehtävät:

Componenta Oyj, (2003–2012); Forchem Oy (2007–2013); Kemira Oyj (2004–2007); Maillefer International Oy (2010–2014); Pohjola-Yhtymä Oyj (2003–2005); Solidium Oy (2013–2016) Sponda Oyj (1998–2004) ja Suominen Yhtymä Oyj (2006–2011)

Sakari Lassila, varapuheenjohtaja

s. 1955

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2011

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Indcrea Oy, toimitusjohtaja (2008–2018); Cupori Group Oy:n johtoryhmä (2008–2014), Cupori AB:n toimitusjohtaja (2012–2014); Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch, johtotehtäviä (2002–2005); Alfred Berg Finland Oyj, investointipankkitoiminnan johtotehtäviä (1994–2002); Citibank Oy, yritys pankin vastaava johtaja (1991–1994); Suomen Yhdyspankki Oy, esimies- ja johtotehtäviä (1983–1991)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Evald ja Hilda Nissin Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja (jäsen vuodesta 1987–); Aplagon Oy, hallituksen puheenjohtaja (2009–)

Teemu Kangas-Kärki

s. 1966

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2016

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Nokian Renkaat Oyj:n talous- ja rahoitusjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Fiskars Oyj, operatiivinen johtaja ja toimitusjohtajan sijainen (2018–2017), väliaikainen toimitusjohtaja (2017), operatiivinen johtaja ja talousjohtaja, toimitusjohtajan sijainen (2014–2017), johtaja, Koti (2012–2014), talousjohtaja (2008–2012); Alma Media Oyj, talousjohtaja (2003–2008); Kesko Oyj, talousjohtaja (2002–2003), Corporate Business Controller (2000–2001); Suomen Nestlé Oy, talousjohtaja (1999–2000); Smith & Nephew Oy, talouspäällikkö (1996–1998); Unilever Oy & GmbH, Marketing Controller & Internal Auditor (1992–1996)

Laura Lares

s. 1966

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2014

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Ablers Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: Woimistamo Oy, toimitusjohtaja (2012–2018); Kalevala Koru Oy & Lapponia Jewelry Oy, toimitusjohtaja (2007–2012); UPM Kymmene Oyj, Puutuote-toimialan myyntijohtaja ja liiketoiminnan kehitys- ja henkilöstöjohtaja (2004–2006).

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Ablers Oy, hallituksen jäsen (2018–)

Keskeisimmät päättäneet luottamustehtävät:

Lappeenrannan teknillinen yliopisto, hallituksen jäsen (2009–2017), Woikoski Oy, hallituksen jäsen (2012–2016)

Miikka Maijala

s. 1967

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2010

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Clinius Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: GE Healthcare Finland Oy, Business Segment Manager (2004–2006); Instrumentarium Oyj, Director, Business Development (2000–2004); Instrumentarium Oyj, myynnin, markkinoinnin ja taloushallinnon esimies- ja johtotehtäviä (1992–2000)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Terveysteknologia ry, hallituksen jäsen (2008–)

Laura Tarkka

s. 1970

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2017

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Gigantti Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri, Cefa-analytikkotutkinto

Keskeinen työkokemus: Kämp Group/Kämp Collection Hotels Oy:n toimitusjohtaja (2014 – 2020); Diacor Terveyspalvelut Oy, talousjohtaja ja varatoimitusjohtaja (2013–2014); Fazer Group, johtaja (2007–2012); Iccapital Securities Ltd, investointipankkiiri (2001–2007); Mandatum Stockbrokers Ltd, investointipankkiiri (1997–2001)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Docrates Oy, hallituksen jäsen (2016–), Caruna Oy, hallituksen jäsen (2019–), Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen (2019–), Viking Line Oyj:n hallituksen jäsen (2020–)

Pasi Tolppanen

s. 1967

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2020

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: DEN Group Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: Maintpartner Group Oy: toimitusjohtaja 2017–2019, Pöyry Oyj: pohjoismaisista liiketoiminnoista vastaava johtaja, Pöyry Finland Oy:n toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsen 2013–2016; eri johtotehtävissä vuodesta 2007

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Maintpartner Ab, hallituksen puheenjohtaja (2017–), Forcit Oy, hallituksen jäsen (2019–), Terrawise Oy, hallituksen jäsen (2019–)

Hallituksen monimuotoisuus

Yhtiössä monimuotoisuutta pidetään yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaisena osana. Myös hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa monimuotoisuutta tarkastellaan monesta eri näkökulmasta.

Hallituksen jäsenten valinnassa tavoitteena on varmistaa, että hallitus kokonaisuutena tukee yhtiön liiketoimintaa ja sen kehittämistä. Hallituksen tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus on riittävän monimuotoinen ja koostuu riittävän monesta jäsenestä sekä että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen.

Hallituksen kokoonpanoa arvioitaessa harkitaan muun muassa, onko hallitus ammatti- ja koulutustasultaan sekä sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan riittävän monimuotoinen ja edustaako se sopivassa suhteessa päätöksentekokykyä, taitoja ja kokemusta pystyäkseen vastaamaan yhtiön liiketoimintojen ja strategisten tavoitteiden asettamiin vaatimuksiin. Yhtiön tavoitteena on, että hallituksessa on edustettuna molempia sukupuolia.

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet otetaan huomioon yhtiön hallituksen jäsenten seuraajasuunnittelussa. Molemmat sukupuolet ovat olleet pitkään edustettuina yhtiön hallituksessa. Vuonna 2020 hallituksen jäsenistä viisi oli miehiä ja kaksi naisia, iältään 50–65 -vuotiaita. Vähemmän edustetun sukupuolen edustus hallituksessa oli 29 prosenttia.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallituksen jäsenistä kukaan ei ole yhtiön palveluksessa. Hallitus on arvioinut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arvioinnissa on huomioitu Heikki Bergholmin ja Miikka Maijalan toimiminen hallituksen

jäsenenä yhtäjaksoisesti yli 10 vuotta. Hallitus ei ole havainnut sellaisia syitä, joiden perusteella Heikki Bergholm tai Miikka Maijala tulisi katsoa riippuvaiseksi yhtiöstä. Kaikki hallituksen jäsenet ovat lisäksi riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenten osakeomistukset 31.12.2020

Osakeomistuksessa on huomioitu hallituksen jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvaltayhteisöjensä omistamat yhtiön osakkeet. Hallituksen jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserniyhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä.

Tietoa hallituksen jäsenten palkkioista on toimielinten palkitsemisraportissa, joka julkaistaan hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä ja löytyy internetsivuilta <https://vuosikertomus.lt.fi/>.

Heikki Bergholm	833 451
Sakari Lassila	18 709
Teemu Kangas-Kärki	3 905
Laura Lares	5 228
Miikka Maijala	76 415
Laura Tarkka	3 256
Pasi Tolppanen	1 287
Yhteensä	942 251

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus päättää asioista, joilla yhtiön

toiminnan laajuus huomioon ottaen on huomattava merkitys yhtiön toiminnalle. Lisäksi hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, muualla säädetyistä ja yhtiöjärjestyksessä määritellyistä tehtävistä.

Hallituksella on toimintaansa varten laadittu ja vuonna 2020 päivitetty työjärjestys, jota noudatetaan yhtiöjärjestyksen, Suomen lainsäädännön ja muiden säännösten ohella.

Hallituksen tehtävänä on:

- vastata omistaja-arvon kehittymisestä
- vahvistaa yhtiön tavoitteet
- päättää yhtiön strategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat
- päättää konsernirakenteesta ja -organisaatiosta
- varmistaa johtamisjärjestelmän toiminta
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastus, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus
- vahvistaa konsernin toimintasuunnitelma, budjetti ja investointisuunnitelma
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista ja rahoitusjärjestelyistä
- laatia osinkopolitiikka
- vahvistaa rahoitus-, investointi-, tiedonanto- sekä riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikat sekä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet
- hyväksyä yritysvastuuohjelma
- nimittää ja erottaa toimitusjohtaja sekä valvoa ja arvioida hänen toimintaansa
- päättää toimitusjohtajan välittömien alaisten nimitysasiat sekä palkkaus ja muut taloudelliset etuudet.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan tekemällä vuosittain itsearviointin.

Hallituksen kokoukset

Hallituksen kokoukset pidetään yhtiön pääkonttorissa Helsingissä, konsernin muissa toimipaikoissa tai muissa hallituksen päättämässä paikoissa. Hallitus voi tarvittaessa pitää kokouksia myös puhelimitse tai sähköisesti ja tehdä päätöksiä kokoontumatta.

Hallitus kokoontuu niin usein, kuin sen tehtävien hoitaminen vaatii. Hallitus vahvistaa vuosittain säännölliset kokouksensa. Säännöllisiä kokouksia ovat vuosittain ennen tilinpäätöksen ja kunkin osavuositarkastuksen julkistamista pidettävät kokoukset, strategiakokous, budjettikokous sekä muut hallituksen vuosiohjelmaansa vahvistamat kokoukset. Säännöllisten kokousten lisäksi hallitus voi pitää ylimääräisiä kokouksia.

Yhtiön toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat yleensä hallituksen kokouksiin. Tarvittaessa, kuten strategian tai budjetin käsittelyn yhteydessä, kokouksiin osallistuvat myös muut Lassila & Tikanoja Oyj:n johtoryhmän jäsenet. Yhtiön lakiasiaintoimitusjohtaja toimii hallituksen sihteerinä.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokoukseen osallistuneet hallituksen jäsenet, yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteerit. Pöytäkirjat säilytetään yhtiön pääkonttorissa. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten.

Toimitusjohtaja valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle niiden täytäntöönpanosta.

Hallituksen toiminta vuonna 2020

Vuonna 2020 hallituksella oli 15 kokousta, joista neljä pidettiin kokoontumatta. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 99.

Hallitustyöskentelyn keskeisiä aihepiirejä olivat strategia ja sen toteuttamisen ohjaaminen ja tukeminen, strategisten hankkeiden seuranta, koronapandemian vaikutusten ennakointi ja seuranta, yhtiörakenteen ja liiketoimintaportfolion kehittäminen ja riskienhallinnan ohjaaminen.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja henkilöstövaliokunta. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu kolme (3) ja henkilöstövaliokuntaan neljä (4) hallituksen jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessa valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet vuodeksi kerrallaan. Valiokuntien jäsenillä on oltava valiokunnan tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja kokemus. Hallitus vahvistaa vuosittain valiokunnille työjärjestykset. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi valiokunnan työstä valiokunnan kokousta seuraavassa hallituksen kokouksessa. Valiokuntien pöytäkirjat toimitetaan hallituksen jäsenille tiedoksi.

Tarkastusvaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 12.3.2020 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa tarkastusvaliokunnan jäseniksi Sakari Lassilan (pj), Teemu Kangas-Kärjen ja Pasi Tolppasen. Kaikki tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa. Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä ovat:

- konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitus tilanteen seuranta
- yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta
- yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta
- yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta
- yhtiön sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden käsittely
- yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely
- yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antaman selvityksen käsittely
- muun kuin taloudellisen tiedon – raportin käsittely
- lähipiiriliiketoimien valvonta
- yritysvastuuohjelman käsittely
- tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta
- yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi

- yhtiön tilintarkastusyhteisön tarjoamien oheispalvelujen arviointi
- yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen ja/tai suosituksen valmistelu
- yhteydenpito tilintarkastajaan ja tilintarkastajan tarkastusvaliokunnalle laatimien raporttien käsittely
- lakien ja määräysten noudattamisen arviointi.

Tarkastusvaliokunnalla oli 5 kokousta vuonna 2020. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Henkilöstövaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 12.3.2020 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa valiokunnan jäseniksi Heikki Bergholmin (pj), Miikka Maijalan, Laura Lareksen ja Laura Tarkan. Kaikki valiokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Henkilöstövaliokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Henkilöstövaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä olivat:

- käsitellä, arvioida ja tehdä esityksiä konsernin johdon ja henkilöstön palkkaus rakenteesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmästä
- seurata palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että johdon palkitsemisjärjestelmät edistävät yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen

Hallituksen jäsenten osallistuminen hallituksen kokouksiin 2020

	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Henkilöstövaliokunta
Heikki Bergholm	15/15		5/5
Sakari Lassila	15/15	5/5	
Teemu Kangas-Kärki	14/15	5/5	
Laura Lares	15/15		5/5
Miikka Maijala	15/15		5/5
Laura Tarkka*	15/15	1/1	4/4
Pasi Tolppanen**	11/11	4/4	

* Henkilöstövaliokunnan jäsen 12.3.2020 lähtien.

** Hallituksen jäsen 12.3.2020 lähtien.

- käsitellä ja valmistella muita johdon ja henkilöstön palkitsemiseen liittyviä kysymyksiä ja tehdä näitä koskevia esityksiä hallitukselle
- käsitellä ja valmistella sellaisia toimivan johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi
- käsitellä ja valmistella yritysvastuuohjelman henkilöstöasiat
- käsitellä palkitsemispolitiikka ja palkitsemisraportti.

Valiokunnalla oli 5 kokousta vuonna 2020. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100. Hallitus päätti joulukuussa 2020 muuttaa henkilöstövaliokunnan henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnaksi 1.1.2021 alkaen.

Toimitusjohtaja

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja vastaa strategiaprosessista.

Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut KTM Eero Hautaniemi. Toimitusjohtajan tarkemmat henkilö- ja omistustiedot on kuvattu jäljempänä konsernin johtoryhmän henkilö- ja omistustietojen yhteydessä.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtamisessa johtoryhmä. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja puheenjohtajana ja hallituksen vahvistamat konsernin johtohenkilöt.

Konsernin johtoryhmän jäsenet raportoivat toimitusjohtajalle. Konsernin johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa. Konsernin johtoryhmään kuuluivat tämän selvityksen päivämääränä seuraavat henkilöt:

Eero Hautaniemi

s. 1965

Toimitusjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2019

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Oriola Oyj, toimitusjohtaja (2006–2017); GE Healthcare Finland Oy, toimitusjohtaja (2004–2005); GE Healthcare IT, Oximetry, Supplies and Accessories -liiketoiminnan johtaja (2003–2004); Instrumentarium Oyj, asiantuntija- ja johtotehtäviä (1990–2003)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Elinkeinoelämän keskusliitto EK, hallituksen jäsen (2021 -), Kiinteistötyönantajat ry, hallituksen puheenjohtaja (2021 -)

Keskeisimmät päättyneet luottamustehtävät: Lassila & Tikanoja Oyj, hallituksen jäsen (2007–2017); Nurminen Logistics Oyj, hallituksen jäsen (2009–2012); Posti Group Oyj, hallituksen jäsen (2017–2020)

Sirpa Huopalainen

s. 1965

Lakiasiaintohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 26.2.2019

Koulutus: OTK, Master of Laws (Aus.)

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, lakiasiaintohtaja (2012–); Atria Oyj, lakiasiaintohtaja (2007–2012); Metso Automation Oy, lakimies (2004–2007); Metso Oyj, lakimies (1999–2004); Rauma Oyj, lakimies (1996–1999)

Jorma Mikkonen

s. 1963

Yhteiskuntasuhdejohtaja

Konsernin johtoryhmässä: 1996–2012 ja 1.6.2015 alkaen

Koulutus: varatuomari

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut (2009–2012), toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut (2000–2009); Säkkiväline Oy, hallintojohtaja (1999–2000), lakimies (1992–1999); Helsingin Suomalainen Säästöpankki, lakimies (1991–1992)

Tuomas Mäkipeska

s. 1978

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 14.2.2012

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, talousjohtaja (2017–2019); kehitysjohtaja (2012–2017), toimialajohtaja, Uusiutuvat energialähteet (2015–2017); Deloitte, liikkeenjohdon konsultti, Strategy & Operations (2005–2012); Fiskars Oyj, projektipäällikkö (2004–2005); Rieter Automotive Management AG; markkina-analyttikko (2003)

Valtteri Palin

s. 1973

Talousjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.8.2019

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, rahoitusjohtaja ja controller-toiminnoista vastaava (2019); SRV Yhtiöt Oyj, talousjohtaja (2008–2019); SRV Toimitilat Oy, business controller (2005–2008); Skanska Oy, talouspäällikkö, business controller ja controller (1998–2005)

Hilppa Rautpalo

s. 1974

Henkilöstöjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2020

Koulutus: OTK, varatuomari

Keskeinen työkokemus: Arctia Oy, henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja (2018–2019); Unisport-Saltex Oy, henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja (2017–2018); Ekokem Oyj, henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja (2013–2017); Amer Sports Oyj, Senior Legal Counsel (2007–2009); Metsä Group, liiketoiminta-alueen lakiasioista vastaava (2000–2007)

Petri Salermo

s. 1970

Toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2013

Koulutus: merkonomi, Executive MBA

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, liiketoimintajohtaja, Ympäristöpalvelut (2009–2012); myyntijohtaja, Ympäristöpalvelut (2003–2009); myyntipäällikkö, Ympäristöpalvelut (2001–2003); Europress Oy, myyntijohtaja (1998–2001); myynnin päällikkötehtävät (1995–1998)

Erik Sundström

s. 1957

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 26.2.2019**Koulutus:** Sopimusoikeuden ja johtamisen opintoja**Keskeinen työkokemus:** Lassila & Tikanoja Oyj; Lassila & Tikanoja Service AB: Toimitusjohtaja (2019–), Lassila & Tikanoja FM AB: Toimitusjohtaja (2017–); Veolia FM AB, Toimitusjohtaja (2017); Veolia Sverige AB, Operatiivinen johtaja (2012–2017); Dalkia Energy and Building Services AB, Toimitusjohtaja (2007–2012), Varatoimitusjohtaja (2004–2007), Operatiivinen johtaja (2001–2004), Aluejohtaja (1998–2001); Locum Drift AB, Liiketoimintapäällikkö (1995–1998); Locum AB, Aluejohtaja (1992–1994)**Antti Tervo**

s. 1978

Toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 14.2.2012**Koulutus:** kauppatieteiden maisteri**Keskeinen työkokemus:** Lassila & Tikanoja Oyj, hankinta- ja toimitusketjusta vastaava johtaja (2012–2014); Siemens, Luoteis-Eurooppa, Head of Commodity Management (2009–2012), projektijohtaja, hankinta & toimitusketjun hallinta (2008–2009); Siemens Osakeyhtiö Suomi ja Baltian maat, hankintajohtaja (2005–2009), hankintapäällikkö (2003–2005), konsultti, toimitusketjun hallinta (2001–2003)

Johtoryhmän osakeomistukset 31.12.2020

	31.12.2020
Eero Hautaniemi	35 853
Sirpa Huopalainen	5 486
Jorma Mikkonen	5 849
Tuomas Mäkipeska	8 085
Valtteri Palin	22
Hilppa Rautpalo	500
Petri Salerno	16 066
Erik Sundström	106
Antti Tervo	8 200
Yhteensä	80 167

Osakeomistuksessa on huomioitu konsernin johtoryhmän jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvalta-yhteisöjen omistamat yhtiön osakkeet. Konsernin johtoryhmän jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserni-yhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä.

Tietoa toimitusjohtajan palkkioista löytyy palkitsemisraportissa, joka on julkaistu hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. Palkitsemisraportti sekä tietoa johtoryhmän palkkioista löytyy internetsivuilta <https://vuosikertomus.lt.fi/>.

Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Konsernin taloudellinen raportointi

Talousraportointiin liittyvät periaatteet ovat keskeinen osa L&T:n johtamisjärjestelmää. Konsernin ja sen toimialojen taloudelliset tiedot raportoidaan ja analysoidaan konsernissa sisäisesti kuukausittain ja julkistetaan osavuosikatsauksina, puolivuositarkastuksena ja tilinpäätöstiedotteena vuosineljänneksittäin. Konsernin ja sen toimialojen budjetit ja pitkän aikavälin taloussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Konsernin talousraportointiprosessiin kuuluvat sekä ulkoinen että sisäinen laskenta. Jäljempänä tarkemmin selostettavat talousraportointiprosessiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit ja menettelytavat on suunniteltu sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta.

Tarkastusvaliokunta

L&T:n talousraportointiprosessia ja sisäisen valvonnan järjestelmien tehokkuutta seuraa ja valvoo hallituksen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunta on käsitellyt L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja yhtiön hallitus on ne hyväksynyt.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ennen osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteiden julkistamista. Kokouksissa tarkastusvaliokunta

käsittelee konsernin talousjohtajan esittelemän talousinformaation sekä osavuosi- ja puolivuositarkastukset ja tilinpäätöstiedotteet. Kokouksiin kutsutaan myös tilintarkastaja. Tarkastusvaliokunnasta kerrotaan tarkemmin kohdassa Valiokunnat.

Talousraportointiprosessi L&T:llä

Merkittävä osuus L&T:n liiketoiminnasta tapahtuu Suomessa. Suomen talousraportointiprosessissa kirjanpitoon, reskontriin, maksatukseen, verotukseen ja rahoitukseen liittyvät toiminnot on keskitetty. Toimintojen organisointi eri tiimeihin mahdollistaa talouteen liittyvien tehtävien eriyttämisen. Suomessa yhtenäistä prosessia tukevat myös keskitetty kirjanpitojärjestelmä ja yhtenäiset toimintatavat.

L&T:n ulkomaisilla tytäryhtiöillä on kullakin itsenäinen taloushallinto, joka toimii konsernin taloushallinnon antamien laskentaperiaatteiden ja raportointiohjeiden mukaisesti. L&T kotimaiset liiketoimintasegmentit ja ulkomaiset tytäryhtiöt raportoivat konserniin kuukausittain konsernin edellyttämän raportointipaketin. Controllerit valvovat kotimaisten liiketoimintasegmenttien ja ulkomaisten tytäryhtiöiden taloudellisia raportteja.

L&T:n konsernin taloushallinto laatii konsernin laskentaperiaatteet ja -ohjeet ja ylläpitää niitä sekä tekee raportointiaikataulut. Taloushallinto yhdistelee tytäryhtiöiden tilinpäätökset konsernitiilinpäätökseksi liitetietoineen sekä laatii osavuositarkastus-, puolivuositarkastus- ja tilinpäätöstiedotteiden sekä vuositiilinpäätöksen. Julkinen talousraportointi toteutetaan samoilla periaatteilla ja siihen sovelletaan samoja kontrollimenetelmiä kuin kuukausittaiseen sisäiseen talousraportointiin. Tarkastusvaliokunta käsittelee osavuositarkastuksen, puolivuositarkastuksen ja

tilinpäätöksen ja esittää suosituksensa niiden käsittelystä hallitukselle. Hallitus hyväksyy osavuositarkastuksen, puolivuositarkastuksen, tilinpäätöstiedotteen ja tilinpäätöksen ennen niiden julkistamista.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on olennainen osa konsernin hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistua konsernin taloudellisen raportoinnin luotettavuudesta, toimintojen tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta sekä lainsäädännön ja muiden säännösten noudattamisesta. Sisäisen valvonnan välineitä ovat muun muassa politiikat ja periaatteet, työohjeet, manuaaliset ja tietojärjestelmiin rakennetut automaattiset kontrollit, seurantaraportit sekä tarkastukset tai auditoinnit.

Yhtiön hallitus on vahvistanut L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet. Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä kuuluu hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallituksen tarkastusvaliokunta seuraa sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta sekä taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta.

Yhtiön taloudellista kehitystä seurataan kuukausittain koko konsernin kattavan operatiivisen raportointijärjestelmän avulla. Järjestelmä kattaa toteutumatietojen lisäksi budjetit, ennusteet ja investointien seurannan. L&T:n toimintaa ja talousraportteja seurataan ja verrataan budjetteihin ja ennusteisiin eri organisaatiotasoilla. Konsernin johto, toimialojen ja alueiden johto sekä tulosityksiköiden johto analysoivat tulosta ja poikkeamia. Myös toimialojen taloudesta vastaavat henkilöt analysoivat talousraportteja ja laativat erillisselvityksiä johdon käyttöön. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös tulosraporttien oikeellisuuden valvonta sekä tulosten analysointi.

Riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit ja operatiiviset riskit. L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisointi ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määriteltyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla sekä riskeille laaditaan ja vastuutetaan toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta

raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Muut CG-selvityksessä annettavat tiedot

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella tehostetaan L&T:n hallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden hoitamista. L&T:n sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea yhtiötä ja sen ylintä johtoa strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintojärjestelmien sekä liiketoimintaprosessien tuloksellisuuden, tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäinen tarkastus antaa suosituksia edellä mainittujen järjestelmien ja prosessien kehittämiseksi.

Sisäinen tarkastus keskittyy pääasiassa ennakoivaan toimintaan osallistumalla kehityshankkeisiin tukemalla liiketoimintoja suunniteltujen toimintamallien riskien tunnistamisessa ja hallintatoimenpiteiden määrittämisessä. Sisäisellä tarkastuksella ei ole operatiivista vastuuta hankkeista eikä se osallistu päätöksentekoon. Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan yleisesti hyväksytyjä sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja, eettisiä periaatteita sekä L&T:n hallituksen hyväksymää sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta.

Sisäinen tarkastus toimii L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunnan ja toimitusjohtajan alaisuudessa, ja raportoi havainnoistaan ja suosituksistaan tarkastusvaliokunnalle, toimitusjohtajalle, kunkin tarkastettavan toimialan

johdolle sekä tilintarkastajalle. Sisäinen tarkastus voi hankkia tarvittaessa ulkopuolisia ostopalveluita lisäresursointia tai erityisosaamista vaativien tarkastustehtävien suorittamiseen.

Hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, johon valitaan tarkastuskohteita konsernin strategisten tavoitteiden, arvioitujen riskien sekä hallituksen ja toimitusjohtajan määrittelemien painopistealueiden mukaisesti. Tarkastussuunnitelmaa muutetaan tarvittaessa riskiperusteisesti.

Lähipiiriliiketoimet

Hallinnointikoodin mukaisesti yhtiö arvioi ja seuraa yhtiön ja sen lähipiirin välisiä liiketoimia ja pyrkii varmistamaan, että mahdolliset eturistiriidat otetaan asianmukaisesti huomioon päätöksenteossa. Jos lähipiiriliiketoimet ovat yhtiön kannalta olennaisia ja ne poikkeavat yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta tai on tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin, yhtiön on selostettava tällaisia lähipiiriliiketoimia koskeva päätöksentekomenettely.

L&T:n lähipiiriliiketoimet on selostettu [tilinpäätöksen liitteessä 5.4](#). L&T ei tehnyt lähipiirinsä kanssa yhtiön kannalta olennaisia ja yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tai muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin toteutettuja liiketoimia vuonna 2020.

Sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa toiminnassaan markkinoiden väärinkäyttöasetusta (596/2014, "MAR") ja arvopaperimarkkinalakia sekä niihin liittyviä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities Markets Authority), Finanssivalvonnan ja Nasdaq Helsinki Oy:n antamia

määräyksiä ja ohjeita. Lisäksi L&T:n hallitus on vahvistanut yhtiölle oman sisäpiiriohjeen, joka täydentää Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Alla on kuvattu tiettyjä sisäpiiriohjeen keskeisiä kohtia. Sisäpiiriohje määrittelee selkeästi tiettyjä käytäntöjä ja päätöksentekomenettelyjä sen varmistamiseksi, että yhtiön sisäpiirihallinto on järjestetty johdonmukaisella ja luotettavalla tavalla. Yhtiön sisäpiirivastaavana toimii lakiasianjohtaja.

L&T pitää sisäistä, ei julkista luetteloa niistä johtohenkilöistä ja näiden lähipiiristä, jotka ovat MAR-asetuksen mukaisesti velvoitettuja julkistamaan L&T:n rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimensa. L&T on määritellyt markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisiksi johtohenkilöiksi yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan ja kutakin johtohenkilöä on ohjeistettu informoimaan omaa lähipiiriään liiketoimien ilmoittamisvelvollisuudesta. Johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimet julkistetaan pörssitiedotteina, jotka ovat saatavilla yhtiön nettisivuilla.

MAR-asetuksen tarkoittamista merkittävistä hankkeista, joilla voi olla huomattava vaikutus L&T:n liikkeeseenlaskemien rahoitusvälineiden arvoon, pidetään erillisiä hankekohtaisia sisäpiirilueteloita, jotka perustetaan ja joita ylläpidetään sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämispäätöksen seurauksena. Hankekohtaiseen sisäpiirilueteloon merkityt henkilöt tai muut henkilöt, joilla on L&T:tä koskevaa sisäpiiritietoa, eivät saa käydä kauppaa L&T:n liikkeeseen laskemilla rahoitusvälineillä.

Lisäksi L&T:n yllämainitut johtohenkilöt eivät saa toteuttaa L&T:n rahoitusvälineisiin liittyviä liiketoimia 30 kalenteripäivän pituisen suljetun ajanjakson aikana ennen yhtiön osavuositarkastusten, puolivuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista mukaan lukien

julkistamispäivä. Tulosjulkistuksia edeltävä suljettu ajanjakso ja sen aikainen liiketoimien toteuttamiskielto koskee myös niitä henkilöitä, jotka osallistuvat osavuosisaustien ja tilinpäätöksen valmisteluun tai joilla muutoin on säännöllinen pääsy L&T:n julkistamattomaan taloudelliseen tietoon.

Tilintarkastaja

L&T:llä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee varsinainen yhtiökokous. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin vuoden 2020 varsinaisessa yhtiökokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan Leenakaisa Winberg, KHT.

Tilintarkastaja sopii hallituksen kanssa vuosittain tilintarkastussuunnitelmasta ja käy hallituksen kanssa läpi tilintarkastushavainnot.

Vuonna 2020 KPMG-ketjun palkkiot konsernin lakisääteisestä tilintarkastuksesta olivat 237 000 (216 000) euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista tilintarkastusyhteisölle ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluville yhtiöille maksettiin 44 000 (62 000) euroa. Tällaiset muut palvelut ovat liittyneet lähinnä verotuksen sekä taloudellisen ja ei-taloudellisen raportoinnin neuvontaan ja vastuullisuusraportoinnin varmentamiseen.

Tilikausien 2017, 2018 ja 2019 tilintarkastuspalkkioiden keskiarvon perusteella laskettu KPMG Oy Ab:n tarjoamia muita kuin tilintarkastuspalveluja koskeva enimmäismäärä vuodelle 2020 oli 124 000 euroa. KPMG Oy Ab:n tarjoamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2020 toteutuivat 44 000 euron suuruisina.

Palkitsemisraportti

Tämä on lainsäädännön sekä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukainen palkitsemisraportti. Tässä raportissa selostetaan yhtiön toimielimille eli hallitukselle ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2020 maksetut palkkiot. Hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta on käsitellyt raportin, ja se esitellään Lassila & Tikanoja Oyj:n ("L&T tai yhtiö") varsinaiselle yhtiökokoukselle vuonna 2021. Palkitsemisraportti ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot sekä konsernin johtoryhmän jäsenten palkitsemista koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla.

Johdanto

L&T:n henkilöstövaliokunta on laatinut ja hallitus on hyväksynyt palkitsemispolitiikan, joka esiteltiin varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020. Palkitsemispolitiikassa on kuvattu yhtiön toimielinten eli hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisperiaatteet. L&T on tilikaudella 2020 noudattanut yhtiökokoukselle esiteltyä palkitsemispolitiikkaa. [Palkitsemispolitiikasta](#) ei ole poikettu eikä palkkioita ole peritty takaisin.

Palkitsemispolitiikan mukaisesti hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on myötävaikuttaa omistaja-arvon suotuisaan kehitykseen, edistää yhtiön kilpailukykyä, pitkän aikavälin taloudellista menestystä sekä yhtiön asettamien tavoitteiden ja yhtiön strategian toteutumista. Palkitsemispolitiikan

keskeisenä periaatteena on, että hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisen tulee edistää mainittujen tavoitteiden saavuttamista sekä tarjota tasoltaan ja rakenteeltaan oikeudenmukainen, sitouttava, kilpailukykyinen ja markkinakäytännön mukainen kokonaisuus.

Kaiken Lassila & Tikanoja -konsernissa tapahtuvan palkitsemisen tavoitteena on kannustaa hyviin suoriin ja motivoida henkilöstöä pitkäjänteiseen työhön yrityksen päämäärien saavuttamiseksi. Palkitseminen on yksi tekijä, jolla yhtiö pyrkii varmistamaan kyvykkäiden ja motivoituneiden henkilöiden saamisen kuhunkin tehtävään organisaation kaikilla tasoilla. Nämä periaatteet koskevat myös hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkitsemista.

Alla on kuvattu, miten hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkkiot ovat kehittyneet tilikausien 2016-2020 aikana, verrattuna työntekijöiden keskimääräisen palkitsemisen kehitykseen ja konsernin taloudelliseen kehitykseen.

Hallituksen palkkiot tilikaudelta 2020

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenille hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettavista vuosikokouspalkkioista. Keväällä 2020 pidettyyn yhtiökokoukseen saakka merkittävät osakkeenomistajat valmistelivat hallituksen palkkioita koskevat ehdotukset. Keväällä 2020 pidetty yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajien nimitystoimikunnan, joka valmistelelee palkkioita

koskevat ehdotukset keväällä 2021 pidettävää yhtiökokousta varten.

Vuosipalkkiot, hallituksen ja valiokuntien kokouspalkkiot ja muut taloudelliset etuudet

Varsinainen yhtiökokous 12.3.2020 päätti hallituksen palkkiot vuodelle 2020 seuraavasti:

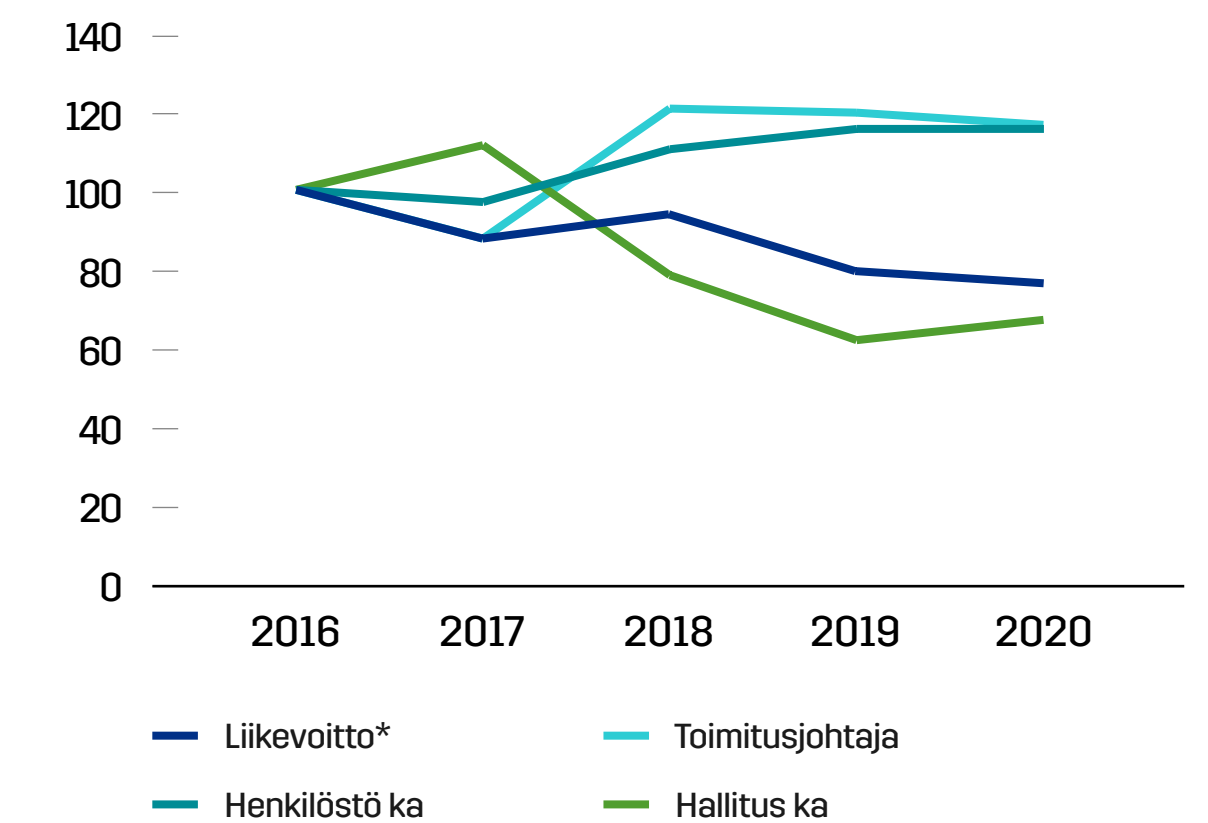
- hallituksen puheenjohtaja 60 000 euroa
- hallituksen varapuheenjohtaja 40 000 euroa
- jäsenet 30 000 euroa.

Palkkiot maksetaan siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksetaan yhtiön hallussa olevina tai, mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeina ja 60 prosenttia maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun 14 kaupankäyntirajoituksista vapaan arkipäivän kuluessa yhtiökokouksesta.

Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle maksettiin kokouspalkkioina 1 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 700 euroa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta. Hallituksen asettamien valiokuntien puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin myös kokouspalkkioita, valiokunnan puheenjohtajalle 700 euroa kokoukselta ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta.

Kukaan hallituksen jäsenistä ei ole työ- tai toimisuhteessa yhtiöön tai yhtiön kanssa samaan konserniin

Liiketoiminnan ja palkkioiden kehitys indeksoituna, 2016 = 100

*Vuosille 2019-2020 raportoitu vertailukelpoinen liikevoitto Henkilöstön palkat ja palkkiot suhteessa henkilöstön määrään kokoaikaiseksi muutettuna.

Toimitusjohtajan kokonaispalkkio, jossa kannustinpalkkio muodostuu edellisen vuoden tuloksiin perustuen.

Hallituksen vuosipalkkioihin tehtiin 2018 tasokorotus.

kuuluvaan yhtiöön tai toimi yhtiön neuvonantajana eivätkä he näin ollen saa palkkaa, eläke-etuja, työ- tai toimisuhteeseen kuuluvia muita taloudellisia etuja tai muita hallitustyöskentelyyn liittymättömiä korvauksia tai palkkioita yhtiöltä. Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien piiriin eikä heillä ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa.

Hallituksen vuosipalkkion osakkeilla maksettavan 40 prosentin osuuden maksamiseksi luovutettiin 20.3.2020 hallituksen jäsenille yhteensä 9 727 kappaletta yhtiön hallussa olleita osakkeita kurssiin 10,28 euroa seuraavasti: puheenjohtajalle 2 335 kpl, varapuheenjohtajalle 1 557 kpl ja jokaiselle jäsenelle 1 167 kpl. Vuodelta 2019 osakkeita luovutettiin 20.3.2019 hallituksen jäsenille yhteensä 5 903 kappaletta yhtiön hallussa olleita osakkeita kurssiin 14,90 euroa seuraavasti: puheenjohtajalle 1 610 kpl, varapuheenjohtajalle 1 073 kpl ja jokaiselle jäsenelle 805 kpl.

Toimitusjohtajan palkitseminen tilikaudelta 2020

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta ja taloudellisista etuuksista. Ennen hallituksen päätöksentekoa asiakokonaisuus valmistellaan hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnassa.

Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut Eero Hautaniemi. Yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajan sijaista tilikausilla 2020 ja 2019.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

Toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmä koostuu kiinteästä kuukausipalkasta luontoisetuineen sekä vuosittain erikseen päätettävästä lyhyen aikavälin kannustinpalkkiosta. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu pitkän aikavälin kannustinjärjestelmänä toimivan osakepalkkiojärjestelmän piiriin. Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio ja pitkän

aikavälin kannustinjärjestelmänä toimiva osakepalkkiojärjestelmä muodostavat toimitusjohtajan palkitsemisen muuttuvan osan.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinpalkkio perustuu konsernin tulokseen. Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinpalkkio määräytyy konsernin liikevoiton perusteella. Tulospalkkion suuruus vastaa enintään 6 kuukauden palkkaa.

Lyhyen aikavälin kannustinpalkkion tavoitteet asetetaan ja niiden toteutuminen arvioidaan vuosittain. Mahdolliset kannustinpalkkiot maksetaan yleensä kalenterivuoden pituista ansaintajaksoa seuraavan vuoden helmikuussa. Maksun edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa.

Toimitusjohtajan palkitsemisen ensimmäisansaintamahdollisuus

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot

EUR	2020			2019		
	Vuosipalkkio	Kokouspalkkiot	Yhteensä	Vuosipalkkio	Kokouspalkkiot	Yhteensä
Puheenjohtaja, Heikki Bergholm	60 000	16 500	76 500	60 000	15 800	75 800
Varapuheenjohtaja, Sakari Lassila	40 000	12 600	52 600	40 000	12 600	52 600
Jäsen, Teemu Kangas-Kärki	30 000	8 500	38 500	30 000	8 500	38 500
Jäsen, Laura Lares	30 000	9 000	39 000	30 000	8 500	38 500
Jäsen, Miikka Maijala	30 000	9 000	39 000	30 000	8 500	38 500
Jäsen, Laura Tarkka	30 000	9 000	39 000	30 000	9 000	39 000
Jäsen, Pasi Tolppanen*	30 000	6 500	36 500			

* Hallituksen jäsen 12.3.2020 alkaen.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannustimena toimii osakepalkkiojärjestelmä. Yhtiön hallitus päättää osakepohjaisesta kannustinohjelmasta osana kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Ohjelman ansaintajakso on kalenterivuosi. Hallitus päättää ansaintajakson ansaintakriteerit henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan esityksestä. Ansaintakriteerien täyttymisen perusteella annettavien osakkeiden lopulliset määrät hallitus päättää ansaintajaksoa seuraavan vuoden alussa. Palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavan kalenterivuoden helmikuussa. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Palkkio vastaa enimmillään 12 kuukauden palkkaa.

Palkkion maksamisen edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa. Kannustinohjelman perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta palkkiosuorituksen jälkeen (sitouttamisjakso). Myös tämän jälkeen osakkeita on omistettava vähintään puolen vuoden bruttopalkan arvosta toimisuhteen päättymiseen saakka. Mikäli toimitusjohtaja sitouttamisjakson aikana irtisanoutuu omasta aloitteestaan, on hän velvollinen palauttamaan saamansa osakkeet ilman korvausta.

Alla on kuvattu osakepalkkiojärjestelmät, joiden ansaintajaksot ovat vuosi 2020 ja 2019:

- Osakepohjainen kannustinohjelma 2020 alkoi vuonna 2019. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen ja se maksettiin 2020.
- Osakepohjainen kannustinohjelma 2021 alkoi vuonna 2020. Palkkion perustana oli konsernin EVA-tulos, ja palkkioita ei sen perusteella maksettu.

Muut keskeiset ehdot

Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan irtisanoutuessa kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajalle maksetaan kahdentoista (12) kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Toimitusjohtajalle ei makseta erillisiä palkkioita tytäryhtiöiden hallitusten jäsenyyksistä eikä muita palkkioita L&T-konserniin kuuluvilta muilta yrityksiltä kuin emoyhtiöltä. Toimitusjohtajalle ei makseta lisäeläkettä.

Toimitusjohtajalle maksetut palkkiot

Toimitusjohtajalle luovutettiin osakepalkkio-ohjelman palkkio-osakkeina 25.2.2020 yhtiön osakkeita 450 kpl

kurssiin 15,47 euroa. Vuonna 2019 toimitusjohtajalle ei maksettu osakepalkkiota. Vuoden 2020 osalta ei ole erääntyviä palkkioita.

	2020	2019
Vuosipalkka	440 520,91	419 760,00
Kannustinpalkkio	0,00	0,00
Osakepalkkio	13 924,00	0,00
Luontoisedut	1 879,09	240,00
Yhteensä	456 324,00	420 000,00

Palkitsemisraportin tarkistaminen

L&T:n tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkistanut, että palkitsemisraportissa on annettu lainsäädännön edellyttämät tiedot.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

19

Hallituksen toimintakertomus (sis. selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista)

Hallituksen toimintakertomus

L&T on palveluyritys, joka tekee kiertotaloudesta totta. Kaikki yhtiön liiketoiminnot rakentavat tulevaisuuden kestäväää kasvua kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten.

- Ympäristöpalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden materiaalit tehokkaasti kierrossa mahdollisimman korkealla jalostusasteella sekä korvata fossiilisia raaka-aineita uusiutuvilla raaka-aineilla.
- Teollisuuspalvelut etsii jatkuvasti keinoja teollisuuden ja yhteiskunnan sivuvirtojen tehokkaaseen hyödyntämiseen kiertotalouden mukaisesti.
- Kiinteistöpalvelut Suomessa ja Ruotsissa parantavat asiakkaiden kiinteistöjen arvoa ja tavoittelevat energiatehokkuuden jatkuvaa parantamista kiertotalouden tavoitteen mukaisesti.

Panostamalla kestäviin kiertotalouden ratkaisuihin L&T tavoittelee kasvavaa arvoa kaikille keskeisille sidosryhmilleen.

- Arvo asiakkaille näkyy esimerkiksi parempana kierrätysasteena, tehostuneena energiankulutuksena tai kiinteistöjen käyttäjien tyytyväisyytenä. Yhtiö kehittää jatkuvasti palveluitaan asiakastarpeiden mukaisesti ja

mittaa säännöllisesti onnistumistaan. L&T:n tavoitteena on erinomainen ja jatkuvasti parantuva asiakaskokemus.

- Arvo henkilöstölle näkyy siinä, että henkilöstö viihtyy työssään ja pääsee terveenä kotiin joka päivä. L&T tarjoaa merkityksellistä työtä sekä mahdollisuuksia urapolkuihin ja osaamisen kehittämiseen. Yhtiö tavoittelee parempaa henkilöstökokemusta ja henkilöstön suositteluasteen nousua.
- Arvo yhteiskunnalle muodostuu siitä, että L&T ehkäisee ilmastonmuutosta ja säästää luonnonvaroja. Yhtiö korvaa neitseellisiä raaka-aineita uusioraaka-aineilla ja fossiilisia raaka-aineita uusiutuvilla raaka-aineilla. Tavoitteena on jatkuvasti kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä eli positiivista ilmastovaikutusta. Sosiaalista vastuuta L&T kantaa muun muassa tarjoamalla työtä myös niille ryhmille, joiden on vaikea työllistyä. Yhtiö on toimipaikkakunnillaan merkittävimpien työllistäjien joukossa. Vaikutus kuntatalouteen ja talousalueen muuhun elinkeinotoimintaan on merkittävä maksettujen palkkojen, verojen ja ostojen kautta.
- Arvoa omistajille L&T haluaa kasvattaa hakemalla kannattavaa ja markkinoita nopeampaa kasvua kestäväää kehitystä edistävistä liiketoimintaratkaisuksista.

L&T:n toimintaympäristö 2020

Vuonna 2020 L&T:n toimintaympäristö oli koronaviruspandemian johdosta poikkeuksellinen. Koronaviruspandemian rajoittamiseksi annetut viranomais määräykset ja -suositukset johtivat asiakaskoh- taitisiin tuotannonrajoitus- ja sopeutustoimenpiteisiin. Pandemian aiheuttama taloudellinen epävarmuus heikensi L&T:n palveluiden ja uusioraaka-aineiden kysyntää sekä uusioraaka-aineiden hintatasoa. Öljyn hinnanlasku alensi polttoainekustannuksia, mutta samalla vaikutti öljypoh- jaisten uusioraaka-aineiden, kuten uusiomuovin sekä regeneroitavan voiteluöljyn hintaan negatiivisesti.

Tietoisuus ilmastonmuutoksesta säilyi pandemiasta huolimatta korkealla tasolla ja ymmärrys kiertotalou- den merkityksestä ilmastonmuutoksen torjunnassa vahvistui.

Euroopan vihreän kasvun kehitysohjelmassa vuosil- le 2019-2024 määritellään keinot, joilla EU:sta tehdään ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Ohjelmassa kiertotalous on keskeisessä roo- lissa. Ohjelmassa hahmotellaan muutokseen tarvittavat investoinnit ja rahoitusvälineet, joita täydennettiin ko- ronaviruspandemiaan liittyvillä elvytystoimilla. Vuoden 2020 lopussa EU pääsi sopimukseen vuoden 2030 il- mastotavoitteiden kiristämisestä nykyisestä 40 pro- sentista vähintään 55 prosenttiin.

Suomen hallitusohjelma 2019–2023 sisältää erittäin kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, joilla pyritään muut- tamaan Suomi vähähiiliseksi yhteiskunnaksi seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kierto- ja biotalous, energia- tehokkuuden parantaminen sekä uudet teknologiat ovat keskeisessä roolissa muutoksen toteuttamisessa. Maan hallitus pyrkii vauhdittamaan niiden kehittymistä inves- tointitukien ja kestäväen kehityksen verouudistuksen avulla.

EU:n komissio vahvisti vuonna 2018 jätesäädös- paketin, joka muun muassa asettaa entistä kunnianhmoi- semmat tavoitteet yhdyskuntajätteen ja pakkaus- jätteen kierrätykselle. Tulevien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi Suomen tulee ohjata yli 600 000 tonnia materiaalia energiahödyntämisestä materiaalikierrä- tykseen seuraavien 15 vuoden aikana. Tämä tulee mer- kittävästi kasvattamaan jätteen syntyäpaikkajittelua, erilliskeräämistä sekä jätteen prosessointia uusioraaka- aineeksi. Ympäristöministeriö on valmistellut jätelain muutosta, joka sisältäisi tarvittavat toimenpiteet jäte- direktiivien implementoimiseksi kansalliseen jätelain- säädäntöön. Jätelakimuutoksen on tarkoitus tulla edus- kuntakäsittelyyn kevälistuntokaudella ja tulla voimaan 1.7.2021.

Strategia

L&T:n strategia päivitettiin syksyllä 2019, jolloin yhtiö asetti myös uudet tavoitteet strategiakaudelle 2019-2024. Uusi strategia osuu ajankohtaan, jossa ratkaistavana on isoja yhteiskunnallisia haasteita liittyen ilmastomuutoksen torjuntaan ja neitseellisten luonnonvarojen riittävyyteen. Nämä yhteiskunnalliset haasteet avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia kiertotalouden ratkaisuille. L&T haluaa olla aktiivisessa roolissa ratkaisemassa näitä haasteita yhdessä asiakkaidensa kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa asiakkaan materiaalien ja kiinteistöjen pitämistä tuottavassa käytössä mahdollisimman pitkään sekä raaka-aineiden ja energian käytön tehostamista yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Strategian toteuttaminen jatkui koronaviruspandemiasta huolimatta. Vuonna 2020 keskityttiin yhtiön tuotavuuden sekä asiakas- ja henkilöstökokemuksen parantamiseen. Kaikissa liiketoiminnoissa kehitettiin uusia kiertotaloutta edistäviä palveluratkaisuja tulevaisuuden kasvun varmistamiseksi.

Ympäristöpalveluissa asiakkaille tarjottiin uusia kiertotalouspalveluja helpottamaan heidän asiointiaan ja ympäristötavoitteidensa johtamista. Innovatiivisilla digitaalisilla palveluratkaisuilla mahdollistettiin sujuva yhteistyö ja hyvä asiakaskokemus myös pandemiatilanteessa. Ympäristöpalvelut laajensivat toimintaansa Kuusamon alueella yrityskaupalla. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu eteni.

Teollisuuspalveluissa kehitettiin aktiivisesti erilaisia kiertotaloutta edistäviä palvelu- ja menetelmäratkaisuja. Pohjois-Suomeen valmistui uusi materiaalitehokkuuskeskus. Keskus prosessoi alueella syntyviä teollisuuden sivuvirtoja ja pilaantuneita maa-aineksia hyödynnettäviksi materiaaleiksi. Maantieteellistä laajenemista jatkettiin ostamalla teollisuuspuhdistuksiin erikoistuneen Oakland Service Oy:n osakekanta. Kaupan myötä Teollisuuspalveluiden asema vahvistui erityisesti Etelä- ja Kaakkois-Suomessa.

Kiinteistöpalvelut Suomessa kehitettiin uusia teho- ja hygieniasivouspalveluja, joilla tuettiin asiakkaiden toimitilojen turvallista käyttöä pandemiatilanteessa. Toimialalla lanseerattiin L&T Smartti Automaatio -palvelu kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamiseen sekä otettiin käyttöön modernia sensoriteknologiaa, jolla mahdollistetaan olosuhteiden optimointi erilaisissa kiinteistökohteissa.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi vahvisti asemaansa elintarviketeollisuuden hygieniasivouksessa. Sairaalsegmentissä ja kaupallisessa segmentissä asema säilyi vahvana. Ruotsin liiketoiminnat siirtyivät käyttämään yhteistä toiminnanohjausjärjestelmää, mikä tehosti liiketoimintojen yhteistyötä. Toimialan päivitetty strategia tähtää vahvaan kasvuun sekä yritysostoilla että orgaanisen kasvun myötä. Painopiste on uusien palvelujen ja ratkaisujen kehittämisessä.

Strategiakauden tavoitteet

Syksyn 2019 strategiapäivityksen yhteydessä L&T julkaisi pitkän aikavälin tavoitteensa strategiakaudelle 2019–2024.

Mittari	Tavoite	2020	2019
Liikevaihdon kasvu	5 %	-4,1 %	-2,2 %
Sijoitetun pääoman tuotto	15 %	7,5 %	12,4 %
Velkaantuneisuus	Alle 125 %	70,9 %	66,8 %

Taloudellisten tavoitteiden rinnalle seurataan myös pitkän aikavälin vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteita:

Mittari	Tavoite	2020
Palveluiden suosittelu, NPS	> 25	Toimialoista 2/4 täyttää tavoitteen
Henkilöstön suosittelu	> 80 %	82 %
Hiilijalanjälki-intensiteetti *	-50 % vuoteen 2030 mennessä suhteessa vuoteen 2018	-14,1 %*
Hiilikädenjälki-intensiteetti	Kasvaa liikevaihtoa nopeammin	9,6 %

*Omista toiminnoista syntyvät päästöt (Scope 1 ja 2) suhteutettuna ajokilometriä kohden, ilmaistaan prosentuaalisena laskuna vertailuvuodesta (2018).

Konsernin liikevaihto ja tulos

Vuoden 2020 liikevaihto oli 751,9 miljoonaa euroa (784,3) ja se laski edellisvuodesta 4,1 prosenttia. Liikevoitto oli 28,2 miljoonaa euroa (45,0), mikä oli 3,8 prosenttia (5,7) liikevaihdosta. Oikaistu liikevoitto oli 39,0 miljoonaa euroa (40,5), mikä oli 5,2 prosenttia (5,2) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,50 euroa (0,90).

Liikevoiton ja oikaistun liikevoiton erona vuonna 2020 on Venäjän liiketoiminnan alasajoon liittyvä 9,0 miljoonan euron kuluvaikutus sekä liiketoimintojen yhtiöittämisestä aiheutuneet 1,7 miljoonan euron kulut. Liiketoimintojen yhtiöittämisestä aiheutuneet kulut johduvat Lassila & Tikanoja Oyj:n päätöksestä yhtiöittää liiketoiminnat omiksi juridisiksi yhtiöiksi 1.1.2021 alkaen. Vertailukaudella liikevoiton ja oikaistun liikevoiton erona on L&T Korjausrakentaminen Oy:n myynnin positiivinen 4,5 miljoonan euron tulosvaikutus.

Koronaviruspandemian vaikutuksen liikevaihtoon arvioidaan olleen noin 23 miljoonaa euroa negatiivinen ja liikevoittoon noin 6 miljoonaa euroa negatiivinen. Koronaviruspandemian aiheuttamaa negatiivista tulosvaikutusta lievensi aktiivinen sopeuttaminen, korona-elvytystoimenpiteenä toteutettu Suomen työeläkemaksujen määräaikainen alentaminen 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.–31.12.2020, jonka vaikutus oli noin 3,8 miljoonaa euroa positiivinen, sekä polttonesteiden hinnanlasku.

Konsernin liiketulosta paransi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä käyttöomaisuuskiinteistön myynnistä kirjattu 5,7 miljoonan euron voitto. Lisäksi kertaluonteisina kustannuksina kirjattiin muun muassa

käyttöomaisuuteen liittyviä arvonalennuksia tilikauden 2020 aikana yhteensä 4,7 miljoonaa euroa. Näiden kertaluonteisten erien positiivinen nettovaikutus konsernin liiketulokseen oli yhteensä 1,0 miljoonaa euroa. Kyseiset erät eivät sisälly liiketoimintasegmenttien tuloksiin. Nettotulokseen vaikutti negatiivisesti Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun heikkeneminen. Kurssierot olivat -1,4 miljoonaa euroa (0,7).

Liikevoiton heikkenemiseen vaikutti myös Venäjän toiminnan alasajoon liittyvästä tase-erien arvonalentumisesta johtuva 9,0 miljoonan euron kuluvaikutus. Alasajon negatiivinen vaikutus konsernin omaan pääomaan on 6,5 miljoonaa euroa. Liikevoiton heikkenemiseen suhteessa vertailukauteen vaikutti tämän lisäksi vuonna 2019 kirjatun L&T Korjausrakentaminen Oy:n myynnin 4,5 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus.

Ulkomaan toiminnan liikevaihto maittain

MEUR	2020	2019
Ruotsi	134,5	132,4
Venäjä	4,1	10,4

Segmenttiedot vuosineljänneksittäin

MEUR	10-12/2020	7-9/2020	4-6/2020	1-3/2020	10-12/2019
Liikevaihto					
Ympäristöpalvelut	72,9	67,5	71,9	77,1	79,8
Teollisuuspalvelut	27,6	30,6	23,4	20,2	26,0
Kiinteistöpalvelut Suomi	60,5	56,9	56,7	58,2	59,4
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	40,0	31,5	32,7	30,3	35,8
Toimialojen välinen liikevaihto	-1,4	-1,6	-1,6	-1,5	-2,0
Yhteensä	199,6	184,8	183,2	184,4	198,9
Liikevoitto					
Ympäristöpalvelut	7,6	10,3	-2,6	4,7	8,2
Teollisuuspalvelut	1,5	4,5	1,3	-0,3	1,9
Kiinteistöpalvelut Suomi	1,9	3,6	-0,4	-1,8	-1,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	1,5	1,5	0,3	0,2	0,9
Konsernihallinto ja muut	-2,7	-2,3	-0,8	0,1	-0,8
Yhteensä	9,9	17,6	-2,2	2,9	8,9

Segmenttiedot vuosineljänneksittäin

MEUR	10-12/2020	7-9/2020	4-6/2020	1-3/2020	10-12/2019
EBITDA					
Ympäristöpalvelut	14,1	16,5	3,8	11,2	14,6
Teollisuuspalvelut	4,4	6,9	3,7	2,2	4,3
Kiinteistöpalvelut Suomi	3,1	6,5	2,7	1,2	1,8
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	2,7	2,7	1,5	1,5	2,3
Konsernihallinto ja muut	-0,8	-2,3	-0,8	4,3	-0,5
Yhteensä	23,5	30,4	10,8	20,4	22,4
Liikevoittoprosentti					
Ympäristöpalvelut	10,5	15,3	-3,6	6,1	10,3
Teollisuuspalvelut	5,6	14,8	5,7	-1,5	7,3
Kiinteistöpalvelut Suomi	3,2	6,3	-0,7	-3,2	-2,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	3,8	4,7	0,9	0,7	2,6
Yhteensä	5,0	9,5	-1,2	1,6	4,5
EBITDA prosentti					
Ympäristöpalvelut	19,3	24,5	5,2	14,6	18,3
Teollisuuspalvelut	15,9	22,6	15,9	11,0	16,6
Kiinteistöpalvelut Suomi	5,1	11,5	4,8	2,0	3,0
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	6,8	8,5	4,5	4,9	6,3
Yhteensä	11,8	16,4	5,9	11,1	11,3

Toimialakatsaukset

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden liikevaihto laski 289,4 miljoonaan euroon (311,2). Liikevaihdon laskuun vaikuttivat uusioraaka-aineiden hintojen ja volyymin lasku, koronaviruspandemiasta aiheutunut palveluiden kysynnän heikkeneminen ja Venäjän toimintojen alasajo. Liikevoitto laski 20,0 miljoonaan euroon (32,8) pääasiassa Venäjän alasajoon liittyvän 9,0 miljoonan euron kuluvaikutuksen johdosta. Ilman Venäjän osuutta Ympäristöpalveluiden liikevoitto laski 28,4 miljoonaan euroon (30,5). Kannattavuus säilyi kuitenkin hyvällä tasolla aktiivisten sopeutustoimien sekä tuottavuuden parantumisen ansiosta.

Teollisuuspalvelut

Teollisuuspalveluiden liikevaihto nousi 101,8 miljoonaan euroon (98,9). Liikevoitto laski 7,1 miljoonaan euroon (9,9). Teollisuuspalveluissa palveluiden kysynnän vaihtelu oli voimakasta ja vaikeasti ennustettavaa koko vuoden. Sahaava kysyntä ja kierrätysraaka-aineiden hinnanlasku laskivat liikevoittoa vertailukaudesta. Toisella vuosipuoliskolla toimialan liikevaihto kasvoi uusien asiakassopimusten ja alkuvuodesta siirtyneiden vuosihuoltojen myötä, ja liikevoitto oli edellisvuoden tasolla.

Kiinteistöpalvelut Suomi

Kiinteistöpalvelut Suomen liikevaihto laski 232,3 miljoonaan euroon (249,1). Liikevoitto parani selkeästi 3,2 miljoonaan euroon (-4,1). Kiinteistöpalvelut Suomen liikevoitto kasvoi merkittävästi toiminnan tehokkuuden ja laadun parantumisen johdosta. Liikevoitto parani kaikilla palvelulinjoilla, ja erityisesti siivousliiketoiminnassa. Koronaviruspandemia heikensi kysyntää kaikilla palvelulinjoilla, voimakkaimmin kiinteistötekniikassa. Kiinteistöpalvelut Suomi onnistui kuitenkin hyödyntämään koronaviruspandemian tuomat mahdollisuudet markkinassa sekä sopeuttamaan toimintaansa koronaviruspandemian heikentämään kysyntään. Henkilöstö- ja asiakastytyväisyys paranivat merkittävästi nousten ennätyslukemiin.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Kiinteistöpalvelut Ruotsin liikevaihto kasvoi 134,5 miljoonaan euroon (131,8). Liikevoitto laski 3,5 miljoonaan euroon (3,8). Kiinteistöpalvelut Ruotsin tulos oli hyvä, kun huomioidaan maan vaikea koronavirusstartuntatilanne. Pandemian vaikutukset näkyivät koko vuoden. Normaalia korkeampi sairastavuus ja siitä johtunut alihankintakustannusten kasvu sekä tilausten vähentyminen osassa asiakaskuntaa laskivat liikevoittoa katsauskaudella. Valtion tukitoimenpiteet yrityksille kompensoivat vähäisessä määrin koronaviruspandemian vaikutuksia toukuun alusta lähtien.

Liikevaihto toimialoittain

MEUR	2020	2019	Muutos %
Ympäristöpalvelut	289,4	311,2	-7,0
Teollisuuspalvelut	101,8	98,9	3,0
Kiinteistöpalvelut Suomi	232,3	249,1	-6,8
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	134,5	131,8	2,1
Eliminoinnit	-6,1	-6,7	-8,3
Yhteensä	751,9	784,3	-4,1

Liikevoitto toimialoittain

MEUR	2020	%	2019	%	Muutos %
Ympäristöpalvelut	20,0	6,9	32,8	10,5	-39,0
Teollisuuspalvelut	7,1	7,0	9,9	10,1	-28,6
Kiinteistöpalvelut Suomi	3,2	1,4	-4,1	-1,6	178,5
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	3,5	2,6	3,8	2,9	-6,8
Konsernihallinto ja muut	-5,6		2,5		
Yhteensä	28,2	3,8	45,0	5,7	-37,2

Rahoitus ja investoinnit

Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen oli 44,0 miljoonaa euroa (69,4). Käyttöpääomaa vapautui 2,1 miljoonaa euroa (14,2). Katsauskauden kassavirtaa paransi käyttöomaisuuskiinteistön myynti. Kassavirtaa heikensi pääosin Uusiutuvien Energialähteiden sopimuskannan vahvistumisesta johtunut vaihto-omaisuuden 9,2 miljoonan euron kasvu. Vertailukauden 2019 kassavirtaan vaikutti positiivisesti L&T Korjausrakentaminen Oy:n myynti.

Korollista vierasta pääomaa oli kauden lopussa 186,7 miljoonaa euroa (177,4). Korolliset nettovelat olivat 136,5 miljoonaa euroa (135,6). Pitkäaikaisten lainojen keskkorko ilman IFRS 16 -velkoja korkosuojaukset huomioiden oli 1,3 prosenttia (1,3).

100,0 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta oli vuoden lopussa käytössä 15,0 miljoonaa euroa (0,0). 30,0 miljoonan euron komittoitu luottolimiitti oli vertailukauden tapaan käyttämättä. Yhtiö uusi luottolimitin tilikaudella ja se erääntyy vuoden 2022 toisella vuosineljänneksellä.

Nettorahoituskulut vuonna 2020 olivat 4,9 miljoonaa euroa (3,0). Valuuttakurssimuutokset olivat nettorahoituskuluista -1,4 miljoonaa euroa (0,7). Nettorahoituskulut olivat 0,7 prosenttia (0,4) liikevaihdosta. Valuuttakurssimuutokset johtuivat ruplan ja kruunun kurssien muuttumisesta.

Omavaraisuusaste oli 33,0 prosenttia (35,6) ja nettovelkaantumisaste 70,9 prosenttia (66,8). Likvidit varat olivat kauden lopussa 50,2 miljoonaa euroa (41,8). Yhtiö teki toimenpiteitä likviditeettiaseman varmistamiseksi koronaviruspandemian johdosta. Erääntyneet myyntisaamiset tai luottotappiot eivät kasvaneet pandemian aikana.

Vuoden 2020 investoinnit olivat 48,2 miljoonaa euroa (46,1) ja ne koostuivat pääasiassa kone- ja kalustohankinnoista sekä investoinneista tietojärjestelmiin ja rakennuksiin. Yhtiössä on investoitu myös strategisesti tärkeiden loppusijoituspaikkojen rakentamiseen.

Rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville

Lähipiiritapahtumat selvitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedostossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#).

Muutokset konsernirakenteessa

Lassila & Tikanoja Oyj päätti yhtiöittää kolme toimialaansa erillisiin osakeyhtiöihin. Ympäristöpalvelut ja Teollisuuspalvelut -toimialat yhtiöitettiin kumpikin omaksi yhtiökseen, jotka ovat L&T Ympäristöpalvelut Oy ja L&T Teollisuuspalvelut Oy. Kiinteistöpalvelut-toimialan uudet yhtiöt ovat L&T Siivous Oy, L&T Kiinteistöhuolto Oy ja L&T Kiinteistötექniikka. Uudet yhtiöt aloittivat toimintansa 1.1.2021.

Yhtiö päätti merkittävästi muuttuneen toimintaympäristön seurauksena ajaa alas liiketoimintansa Venäjällä.

Rahoituksen avainlukuja

	2020	2019
Korollinen vieras pääoma, MEUR	186,7	177,4
Korolliset nettovelat, MEUR	136,5	135,6
Nettorahoituskulut, MEUR	-4,9	-3,0
Nettorahoituskulut, % liikevaihdosta	0,7	0,4
Nettorahoituskulut, % liikevoitosta	17,4	6,7
Omavaraisuusaste, %	33,0	35,6
Nettovelkaantumisaste, %	70,9	66,8
Liiketoiminnan rahavirta, MEUR	83,0	94,5
Käyttöpääoman muutos rahavirtalaskelmassa, MEUR	2,1	14,2

Sijoitettu pääoma

MEUR	2020	2019
Pitkäaikaiset varat	399,4	400,7
Vaihto-omaisuus ja saamiset	147,0	141,1
Likvidit varat	50,2	41,8
Laskennalliset verovelat	-28,3	-29,2
Ostovelat ja muut velat	-178,0	-165,3
Varaukset	-9,5	-7,1
Muut korottomat velat	-1,5	-1,6
Sijoitettu pääoma	379,2	380,5

Investoinnit taseryhmittäin

MEUR	2020	2019
Kiinteistöt	6,6	5,1
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	35,2	37,0
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	1,1	0,5
Muut aineettomat hyödykkeet	5,3	3,5
L&T yhteensä	48,2	46,1

Investoinnit toimialoittain

MEUR	2020	2019
Ympäristöpalvelut	23,7	28,2
Teollisuuspalvelut	17,4	12,3
Kiinteistöpalvelut Suomi	5,1	4,7
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	1,5	0,8
Konsernihallinto ja muut	0,6	0,2
L&T yhteensä	48,2	46,1

Johtoryhmän jäsenet 31.12.2020

- Eero Hautaniemi, toimitusjohtaja
- Sirpa Huopalainen, lakiasianjohtaja
- Jorma Mikkonen, yhteiskuntasuhdejohtaja
- Tuomas Mäkipeska, toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi
- Valtteri Palin, talousjohtaja
- Hilppa Rautpalo, henkilöstöjohtaja
- Petri Salermo, toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut
- Erik Sundström, toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Ruotsi
- Antti Tervo, toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Henkilöstö

Henkilöstö maittain vuoden lopussa

Koko- ja osa-aikaiset yhteensä	2020	2019
Suomi	6 673	6 479
Ruotsi	1 370	1 355
Venäjä	96	373
Yhteensä	8 139	8 207

Henkilöstömäärä oli vuonna 2020 kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin 7 197 (7 308). Kauden lopussa L&T:n palveluksessa oli koko- ja osa-aikaisia yhteensä 8 139 (8 207) henkilöä. Heistä työskenteli Suomessa 6 673 (6 479) ja muissa maissa 1 466 (1 728) henkilöä. Tiedot henkilöstölle maksetuista palkoista ja palkkioista on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa [1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut](#).

Yhtiökokouksen päätökset

12.3.2020 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2019 ja myönsi vastuuvapauden yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2019 vahvistettavan taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,92 euroa osakkeelta, yhteensä 35,0 miljoonaa euroa. Osingon maksupäiväksi päätettiin 23.3.2020.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun saakka Heikki Bergholm, Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Miikka Majjala ja Laura Tarkka sekä uutena jäsenenä Pasi Tolppanen.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, joka ilmoitti nimeävänsä KHT Leenakaisa Winbergin yhtiön päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Yhtiökokous päätti pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan perustamisesta. Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta, hallituksen jäsenten lukumäärästä ja hallituksen jäsenistä. Lisäksi nimitystoimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksistä on kerrottu tarkemmin pörssitiedotteella 12.3.2020.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Vastuullinen toimintatapa on erottamaton osa Lassila & Tikanojan strategiaa, päätöksentekoa ja jokapäiväistä liiketoimintaa. Vastuullisilla kiertotalouden ratkaisulla yhtiö vahvistaa kilpailukykyään ja luo monipuolisesti arvoa keskeisille sidosryhmille.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen on 2020-luvun suurin haaste. Seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettava korjausliike kestävään talouteen merkitsee rakenteellista muutosta energijärjestelmiin sekä materiaalityökalouteen. Kiertotalous on kriittisessä roolissa tämän muutoksen toteuttamisessa ja L&T:n liiketoimintaratkaisut tukevat tätä muutosta.

L&T:n toiminnan merkittävimmät arvoa tuottavat vaikutukset näkyvät asiakkaille tuotettuina vastuullisuushyötyinä. Yhtiö tavoittelee toimialoiltaan Ympäristöpalveluissa, Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalveluissa jatkuvasti parempia tuloksia asiakkaiden materiaalien hyödyntämisessä, päästöjen ja energiankulutuksen vähentämisessä sekä uusien ympäristömyötäisten menetelmien ja kiertotaloutta edistävien palveluiden kehittämisessä.

Ympäristöpalvelut auttaa asiakkaitaan toteuttamaan kiertotaloutta jätehuolto- ja kierrätyspalveluiden sekä ympäristöjohtamisen ja uusiutuvien energialähteiden

palveluiden kautta. Teollisuuspalvelut palvelee asiakkaitaan jäte- ja sivuvirta-arvoketjussa jätteiden synnystä niiden uusio- ja hyötykäyttöön. Palveluihin kuuluu prosessipuhdistus ja viemärihuolto, vaaralliset jätteet ja ympäristörakentaminen. Kiinteistöpalvelut tuottaa kiertotalouden palveluratkaisuja tarjoamalla siivous- ja tukipalveluita sekä teknisiä palveluita Suomessa ja Ruotsissa. Lisäksi Kiinteistöpalveluiden Suomen toiminta sisältää kiinteistöhuollon palvelut.

Kiertotalous ja ilmastonmuutoksen hillinta ovat L&T:n liiketoiminnan ja vastuullisuustyön lähtökohta. Yhtiön strategisena tavoitteena on kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä eli positiivista ilmastovaikutusta ja pienentää omaa hiilijalanjälkeä.

L&T on palveluyrityksenä merkittävä työllistäjä. Yhtiö kantaa sosiaalista vastuuta pitämällä huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja työkyvystä sekä edistämällä monimuotoisuuden toteutumista. Yhtiössä uskotaan, että hyvä henkilöstökokemus on vahvasti yhteydessä hyvään

asiakaskokemukseen. Lisäksi L&T haluaa asiakkaidensa kanssa edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa työllistämisen kautta ja tekee tämän muun muassa tarjoamalla työtä myös niille, joiden on vaikea työllistyä.

Yhtiö huolehtii tinkimättömästi oman toimintansa vaatimustenmukaisuudesta ja vastuullisuudesta. L&T:llä noudatetaan ympäristö- ja työnantajavelvoitteita ja minimoidaan toiminnan ympäristökuormitusta. Yhtiö edellyttää toimittajiltaan lakien, säännösten ja omien vastuullisuusperiaatteidensa mukaista toimintaa.

Yritysvastuun raportointi

L&T raportoi vastuullisuustyöstään ja sen etenemistään vuosittain yritysraportissaan, joka julkaistaan osana yhtiön Vuosikertomus-kokonaisuuteen kuuluvaa Vuosikatsausta. Vuoden 2020 yritysraportti on laadittu GRI:n (Global Reporting Initiative) -standardien mukaisesti. Raportoidut ympäristö- ja henkilöstövuorokaudet

keskeiset tunnusluvut ovat kolmannen osapuolen varmentamat. Osana yritysraporttiaan yhtiö raportoi toimintansa ilmastovaikutuksista Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) -suositusten mukaisesti.

L&T:n yritysraportti on saatavilla osoitteessa www.vuosikertomus.lt.fi.

Yritysvastuuohjelma ohjaa vastuullisuustyötä

L&T:n vastuullisuustyötä ohjataan ja kehitetään yhtiön yritysraportin kautta. Ohjelma on yhtiön hallituksen hyväksymä ja siinä on huomioitu yritysraportin olennaiset näkökohdat ja asetettu niille soveltuvin osin mitattavat ja seurattavat tavoitteet. Ohjelman painopistealueet on määritelty yhtiön toiminnan vaikutusten, keskeisten sidosryhmien odotusten sekä strategisten painotusten pohjalta. Lisäksi ympäristö- ja palvelualan yritykselle ominaiset liiketoiminnan ja toimintaympäristön

L&T:n yritys vastuun painopisteet

Kiertotalous ja ilmastomuutoksen hillintä

STRATEGISET TAVOITTEET:

1. Kasvatamme toimintamme hiilikädenjälkeä liikevaihtoa nopeammin.
2. Pienennämme omaa hiilijalanjälkeämme -50 % ajokilometriä kohden vuoden 2018 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Edistämme asiakkaidemme materiaalien ja energian kestäväää käyttöä ja vähennämme hävikkiä.

Hyvinvoiva, monimuotoinen ja tuottava työyhteisö

STRATEGINEN TAVOITE:

1. Henkilöstön suositteluasteen nostaminen 80 %:iin.

Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työkyvystä ja työturvallisuudesta.

Työllistämme erityisryhmiä ja osatyökykyisiä.

Luomme talouskasvua ja hyvinvointia.

Kestävä teollisuus ja kaupungit

Edistämme teollisuusinfran kehittämistä kestävään kehityksen mukaiseksi, sivuvirtojen hyödyntämistä ja suljettuja kiertoja.

Innovoimme ratkaisuja kestävien kaupunkien rakentamiseksi sekä terveellisten ja turvallisten olosuhteiden luomiseksi.

erityispiirteet sekä YK:n kestävä kehityksen ja Global Compact -aloitteen tavoitteet on huomioitu.

Yritysvastuuohjelman keskeiset vastuullisuustavoitteet eli yhtiön ilmastovaikutukset ja henkilöstön suositteluaste ovat mukana yhtiön pitkän aikavälin strategisissa tavoitteissa.

Yritysvastuun johtaminen L&T:llä

L&T:llä yritys vastuun johtaminen on integroitu yhtiön strategiaan ja hallitus seuraa yritys vastuun ohjelman etenemistä säännöllisesti vuosittain. Vuoden 2021 alusta hallituksen henkilöstövaliokunta muuttuu henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnaksi, joka käsittelee vastuullisuusasioita vähintään kolme kertaa vuodessa.

Konsernin johtoryhmä johtaa ja seuraa säännöllisesti yritys vastuun ohjelman toteutumista. Kehittäminen tapahtuu pääosin liiketoimintalähtöisissä työryhmissä, mutta vastuullisuusjärjestelmän käytännön koordinoimista ja raportoinnista vastaa yhteiskuntasuhdejohtaja ja hänen alaisuudessaan toimiva viestintä- ja vastuullisuusorganisaatio. Liiketoiminnot ja muut funktiot vastaavat toimintansa vastuullisuudesta ja määräysten mukaisuudesta yhtiön johtamisjärjestelmän mukaisesti.

L&T:n johtamisjärjestelmä on sertifioitu ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 -standardien mukaisesti.

Yritysvastuun toimintaperiaatteet ja riskienhallinta

Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossaan ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, L&T:n yhtiöjärjestyksestä, L&T:n hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Lisäksi toimintaa ohjaavat hallituksen tai johtoryhmän hyväksymät politiikat ja toimintaperiaatteet.

Asemavaltuutusohje määrittelee L&T:llä käytettävät päätöksentekosäännöt ja -valtuudet. Varmistaakseen toimintansa määräysten mukaisuuden, L&T on määrittänyt vastuullisen liiketavan periaatteet eli Tapa toimia -ohjeet, jotka koskevat jokaista L&T:läistä ja yhtiön sopimustoimittajia. Ohjeisiin perehdyttäminen on esihenkilön vastuulla ja johto seuraa ohjeiden noudattamista. Ohjeiden vastaisesta toiminnasta ilmoitetaan ensisijaisesti omalle esihenkilölle, joka auttaa ohjeiden tulkinnaissa epäselvissä tilanteissa. Lisäksi henkilökunta voi soittaa tai lähettää sähköpostia luottamukselliseen ilmoituskanavaan, joka on käytössä kaikissa toimintamaissa. Ohjeiden vastaiseen toimintaan puututaan viiveettä yhdessä sovitun prosessin mukaisesti.

Vuoden 2020 aikana 79 prosenttia toimihenkilöistä oli suorittanut Tapa toimia -verkkokoulutuksen. Verkkokoulutus on osa uusien L&T:läisten perehdytysohjelmaa ja sen jalkauttamista edistetään kaikissa henkilöstöryhmissä.

Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Varmistamme oman toimintamme vaatimustenmukaisuuden ja eettisyyden. Varmistamme toimitusketjumme vastuullisuuden.

Vastuullisuuteen liittyvien riskien hallinta on osa yhtiön kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Riskienhallintaprosessi on kuvattu selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja keskeiset riskit on avattu kohdassa [Riskit ja riskienhallinta](#).

Ympäristövastuu

L&T:n ympäristövastuu toteutuu erityisesti asiakkaille tuotettavien palveluiden kautta. Asiakkailta kerätyt materiaalit pyritään aina ensisijaisesti ohjaamaan uudelleen käyttöön tai kierrätykseen lain mukaisen etusijajärjestyksen ja kiertotalousajattelun viitoittamana.

L&T:n ympäristöpolitiikassa on määritetty ne ympäristönäkökohdat ja periaatteet, joita yhtiö noudattaa niin omassa toiminnassaan kuin asiakkaille tuottamisessaan palveluissa. Lähtökohtana on ympäristölainsäädännön ja -standardien tinkimätön noudattaminen sekä jatkuvan parantamisen periaate ISO 14001 -sertifioidun ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

L&T edellyttää yhteistyökumppaneiltaan ja toimittajiltaan vastuullista ympäristöasioiden hoitoa, mikä huomioidaan jo hankintaprosessissa muun muassa it-searviointien avulla. Jätettä luovutetaan vain sellaisille toimijoille, joilla on lupa sitä vastaanottaa tai käsitellä. Yritystostokohteissa tehdään huolelliset due diligence -tutkimukset.

Yhtiön strategisena tavoitteena on parantaa asiakkaiden energia- ja materiaalitehokkuutta sekä kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä. Tämä toteutuu, kun asiakkaat

korvaavat neitseellisiä raaka-aineita uusioraaka-aineilla tai fossiilisia polttoaineita bio- ja kierrätyspolttoaineilla. L&T:n toiminnan hiilikädenjäljen kasvaessa, asiakkaiden hiilijalanjälki vastaavasti pienenee. Näin yhtiö pystyy tukemaan asiakkaitaan heidän ympäristövastuutavoitteidensa saavuttamisessa. Vuonna 2020 L&T:n hiilikädenjälki eli toiminnan tuottamat päästövähennykset pysyivät edellisvuoden tasolla ja olivat noin 1,2 miljoonaa (1,2) CO₂-ekvivalenttitonnia. Hiilikädenjälki-intensiteetti oli -1 638 tCO₂e/M€ ja kasvoi 9,6 prosenttia edellisvuodesta.

L&T:n tavoitteena on myös pienentää omien toimintojensa ympäristövaikutuksia. Yhtiön toiminnan merkittävien välitön ympäristövaikutus on keräys- ja kuljetuspalveluista aiheutuvat päästöt, joiden vähentämiseksi tehdään aktiivisesti töitä muun muassa taloudellista ajotapaa ja reittitehokkuutta kehittämällä. L&T:n oman toiminnan absoluuttiset päästöt olivat vuonna 2020 36,7 tuhatta CO₂-ekvivalenttitonnia (43,1). Yhtiö on asettanut tieteelliset päästövähennystavoitteet (Science Based Target) ja sitoutunut puolittamaan oman toimintansa hiilijalanjäljen ajokilometriä kohden vuoden 2018 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä vähentämään toimitusketjussa syntyviä päästöjä. Vuonna 2020 yhtiön oman toiminnan päästöintensiteetti oli 818 gCO₂e/ajokilometri. Päästöintensiteetti laski vertailuvuodesta (2018) 14,1 prosentilla. Toimitusketjun osallistamista tieteelliseen päästövähennystavoitteeseen jatketaan vuoden 2021 aikana ja tavoitteena on, että 70 prosenttia suurimmista (spend) tavarantoimittajista ja alihankkijoista ovat

asettaneet tavoitteet omien päästöjensä vähentämiseksi vuoteen 2025 mennessä.

Ammattimainen jätteenkäsittely edellyttää ympäristölupia ja toimintaa velvoitteiden mukaisesti. Vuonna 2020 L&T:llä oli 68 (67) ympäristölupaa, jotka ohjasivat yhtiön ympäristöasioiden hallintaa ja seurantatarkkailua. Ympäristöluvan varaisille laitoksille on tehty ennaltavaraumis- ja pelastussuunnitelmat, joissa on määritelty, miten laitos varautuu merkittävimpiin ympäristövahinkoihin. Lisäksi tehdään säännöllisesti sisäisiä auditointeja, joissa käydään läpi myös ympäristöasiat. L&T:n tavoitteena on, ettei yhtiön omassa toiminnassa tapahdu yhtään vakavaa ympäristövahinkoa. Vuonna 2020 tämä tavoite saavutettiin.

Asiakkailta kerättyjen materiaalien ympäristökuormituksen vähentämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi L&T pyrkii jatkuvasti löytämään uusia ratkaisuja materiaalien hyödyntämiseksi mahdollisimman korkealla jalostusasteella ja jätehuollon etusijajärjestyksen mukaisesti. Vuonna 2020 yhtiön hallussa olevien, asiakkailta kerättyjen materiaalien, uudelleenkäyttö- ja kierrätysaste nousi 58,6 prosenttiin (54,8). Uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen toimitettiin yli 430 000 tonnia materiaaleja. Raportointi kattaa yritysasiakkailta kerätyt yhdyskuntajätteet, vaaralliset jätteet, teollisuuden jätteet ja rakennusjätteet Suomessa.

L&T:n toiminnan merkittävimmät ympäristöriskit liittyvät ajoneuvokalustoon, jätteiden varastointiin ja käsittelyyn sekä kemikaaliturvallisuuteen. Näitä riskejä ja

niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa [Riskit ja riskienhallinta](#).

Sosiaalinen vastuu: henkilöstö ja ihmisoikeudet

Vuonna 2020 L&T:llä oli 8 139 työntekijää Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä. Suurena työllistäjänä ja palvelualan yrityksenä L&T:n sosiaalisen vastuun painopiste on omassa henkilöstössä. Henkilöstövuorossa olennaisimmat osa-alueet ovat henkilöstötyytyväisyyden ja henkilöstön työkyvyn vahvistaminen, monimuotoisuustyön kehittäminen sekä työturvallisuuden parantaminen. Lisäksi yhtiö haluaa tehdä aktiivisesti töitä erityisryhmien, kuten osatyökykyisten työllistämiseksi.

Yhtiö ei salli minkäänlaista syrjintää, häirintää, kiusaamista, rasismia tai epäasiallista kohtelua eikä hyväksy lapsityövoiman käyttöä, mitään pakkotyön muotoa, eikä muita ihmisoikeuksien loukkauksia omassa toiminnassaan tai toimitusketjussaan.

L&T kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa määriteltyjä ihmisoikeuksia sekä Kansainvälisen työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden oikeuksia ja kansainvälisiä sopimuksia. Yhtiö on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitetta ja sen ihmis- ja työoikeusperiaatteita.

Työsuhteissa noudatetaan kansallisia lakeja, sopimuksia ja muita velvoitteita. Työntekijöiden vapautta järjestäytyä ammatillisesti kunnioitetaan. Yhtiö seuraa työehtosopimusten, ympäristö-, työ- ja

työturvallisuuslainsäädännön sekä taloudenpitoon liittyvien säännösten noudattamista ja noudattaa paikallista tilaajavastuulainsäädäntöä ja edellyttää samaa myös toimittajiltaan.

Toimintaa ohjaa henkilöstöpolitiikka, ISO 45001-standardien mukaisesti sertifioitu johtamisjärjestelmä sekä työturvallisuusjohtamisen ja vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia).

L&T:n strategisena tavoitteena on, että henkilöstön suositteluaste on vähintään 80 prosenttia. Henkilöstön tyytyväisyyttä mitataan henkilöstötyytyväisyyskyselyllä, joka kutsutaan Suomessa Fiilinki- ja Ruotsissa Pulsen-kyselyksi. Vuonna 2020 konsernin henkilöstön suositteluaste nousi ja oli 82 prosenttia (73).

Osana henkilöstön työkyvyn johtamista L&T:n tavoitteena on laskea sairauspoissaolojen määrää 4,5 prosenttiin, säilyttää henkilöstön terveysprosentti 45 ja nostaa keskimääräistä eläköitymisikää pitkällä aikavälillä 65 vuoteen. Vuonna 2020 sairauspoissaoloprosentti Suomessa oli 4,7 (5,0), Ruotsissa 6,0 (5,2) ja Venäjällä 5,2 (2019: 2,4). Jotta sairauspoissaolojen määrä saataisiin käännettyä laskuun, jatketaan terveyden edistämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman määrätietoista toimeenpanoa. Henkilöstön terveysprosentti oli Suomessa 50 prosenttia. Keskimääräinen eläköitymisikä (sis. vanhuuseläkkeet ja työkyvyttömyyseläkkeet) oli Suomessa 63,5 vuotta (63,1) ja koko yhtiössä 63,7 (63,2) vuotta.

Työturvallisuudessa L&T tavoittelee jatkuvaa parantamista ja lopullisena tavoitteena on nolla tapaturmaa. Vuonna 2020 kokonaistapaturmataajuus (TRIF) toteutui tavoitteiden mukaisesti ja oli 24 (tavoite 25). Poissaoloon johtaneita tapaturmia mittaava LTA-taajuus jatkui kehittymistään mutta jäi kunnianhimoisesta tavoitteesta ollen 13 (tavoite 10). Yhtiö jatkaa määrätietoisesti kehitystyötään henkilöstön osallistamiseksi turvallisuustyöhön.

Vuonna 2020 L&T:llä ei ollut yhtään raportoitua kuolemaan johtanutta tapaturmaa. Todettuja ammatitapauksia L&T:llä oli yksi. Yhtiössä ei ollut yhtään raportoitua ihmisoikeuksiin liittyvää rikkomusta tai syrjintätapausta.

L&T:n toiminnan merkittävimmät henkilöstöriskit liittyvät osaavan ja motivoituneen työvoiman saavuuteen ja henkilöstötyytyväisyyden heikkenemiseen sekä työkyvyttömyys- ja tapaturmakustannusten nousuun. Ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä arvioidaan osana riskienhallintaprosessia.

L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppaneiden kanssa ja riski ihmisoikeuksien loukkaamiseen on näissä maissa matala. Vuoden 2020 aikana nousi keskusteluun muutamissa siivousalalla toimivissa yrityksissä esiintynyt työntekijöiden hyväksikäyttö Suomessa. Keskustelu ei koskenut Lassila & Tikanojaa tai sen yhtiöitä. Useat L&T:n asiakkaista audittoivat L&T:n sosiaalisen vastuun käytäntöjä ja vuoden 2020 auditointien perusteella yhtiön sosiaalisen

vastuun suoriutumisen ei löytynyt moitittavaa. L&T noudattaa toiminnassaan lakeja ja työehtosopimuksia. Yhtiö toteuttaa erityistä huolellisuutta haavoittuvassa asemassa olevien työntekijöiden työsuhteissa. Riskejä ja niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa [Riskit ja riskienhallinta](#).

Korruption ja lahjonnan torjunta

L&T:n hankintaprosessit ovat läpinäkyviä ja hankintapäätökset perustuvat kilpailukykyisiin toimitussopimuksiin. Hankintoja ohjaavat hankintaperiaatteet sekä yksityiskohtaisemmat hankintaohjeet. Toimivaltuudet ja päätöksentekorajat hankintojen osalta on määritelty yhtiön asemavaltuutusohjeessa.

Mikäli hankintapäätöksen tekemiseen liittyy mahdollisia eturistiriitoja, jäävätään eturistiriitoja omaavat henkilöt päätöksenteon ulkopuolelle. Toimittajayhteistyöhön ei saa liittyä lahjontaa eikä sellaista vieraanvaraisuutta tai lahjoja, jotka voisivat vaikuttaa hankintapäätöksiin.

Yhtiö on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitetta ja sen korruption vastaisia periaatteita. Korruption ja lahjonnan ehkäisyssä noudatetaan kansallisia lakeja ja sopimuksia. Sisäisesti toimintaa ohjaavat vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia), joissa on kuvattu lahjonnan ja korruption vastaisia ohjeita muun muassa lahjojen ja vieraanvaraisuuden tarjoamisesta ja vastaanottamisesta sekä eturistiriitojen välttämisestä. Lisäksi yhtiössä noudatetaan erikseen määriteltyä lupamenettelyä, jolla varmistetaan asiakastilaisuuksien

tarkoituksenmukaisuus sekä sponsoroinnin ja tukimainonnan läpinäkyvyys.

L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppanien kanssa, mikä parantaa läpinäkyvyyttä kumppaneiden vastuullisuuteen. Vuonna 2020 yhtiön ostot painottuivat kotimaassa toimiviin yrityksiin. Suomessa ostoista 96 prosenttia tehtiin kotimaassa toimivilta yrityksiltä ja Ruotsissa paikallisten ostojen osuus oli 98 prosenttia. Merkittävien toimittajien osalta johdamme toimintaa säännöllisellä toimittajayhteistyöllä ja seuraamme yhteistyön sujuvuutta erikseen sovitulla toiminnan mittareilla. Sopimustoimittajat sitoutuvat noudattamaan L&T:n vastuullisen liiketavan periaatteita (Tapa toimia). Varmistamme toimittajiemme vastuullisen toimintatavan toteutumista itsearviointikyselyillä, toimittaja-auditoinneilla, toimittajan taloudelliseen tilanteeseen liittyvillä analyysillä tai muilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla.

Pääasialliset varmistustoimenpiteemme kohdistamme merkittävimpiin toimittajiimme. Vuonna 2020 yhtiössä ei ollut yhtään raportoitua lahjonta- tai korruptiotapausta.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoidaan, kun yritys pystyy todentamaan kehitettävän tuotteen teknisen toteutettavuuden ja kaupalliset hyödyntämismahdollisuudet sekä kun hankintameno pystytään luotettavasti määrittämään. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi.

Yhtiön tämän hetken aktivoitava kehitystyö kohdistuu lähinnä ohjelmisto- ja järjestelmähankkeisiin. Taseeseen aktivoitiin ohjelmistoprojekteista kehitysmenoja 4,1 miljoonaa euroa (3,2). Ohjelmistoprojektin kustannukset aktivoidaan siitä lähtien, kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämissä vaiheeseen, ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Pääosin tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavan tuotekehityksen tehtävänä on vastata L&T:n palvelutuotevalikoiman kilpailukyvyistä ja edesauttaa näin yhtiön tavoitteiden saavuttamisessa.

Riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit, operatiiviset riskit sekä vahinkoriskit.

Riskienhallinnan järjestämisen pääpiirteet

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön strategiset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä. Riskienhallintaprosessissa pyritään myös arvioimaan riskien mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuutta. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan

organisoinnista ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisointi ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määritelyissä keskitetyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja riskeille laaditaan sekä vastuutetaan toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Riskianalyysi

Osiossa Strategiset ja operatiiviset riskit kuvataan L&T:n liiketoiminnan merkittävimpiä strategisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä, jotka toteutuessaan voivat vaarantaa tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen. Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa on selostettu konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa [4.1 Rahoitusriskien hallinta](#).

Strategiset ja operatiiviset riskit

Koronaviruspandemia

Koronaviruspandemian rajoittamiseksi annettujen viranomaismääräysten ja -suositusten sekä niiden aiheuttamien asiakaskohtaisten tuotannonrajoitus- ja sopeustoimenpiteiden ennakoidaan aiheuttavan häiriöitä palveluiden tuottamiseen myös vuonna 2021. Eniten tämän ennakoidaan näkyvän erikseen tilattavissa palveluissa kuten kiinteistötekniikan palveluissa. Pandemian aiheuttama teollisuuden volyymin lasku, yleinen taloudellinen epävarmuus sekä Kiinan asettamat tuontirajoitukset ovat heikentäneet keskeisten uusioraaka-aineiden kysyntää ja hintatasoa. Tämän markkinahäiriön ennakoidaan vaikuttavan ympäristöpalveluiden liikevaihtoon ja kannattavuuteen myös vuonna 2021.

Vastuullisuus

Ympäristöalan yrityksenä ja suurena työllistäjänä vastuullisesti toimiminen on L&T:lle yhtiön maineen ja sidosryhmien luottamuksen kannalta erittäin tärkeää. Yhtiö seuraa jatkuvasti toimintaympäristöön vaikuttavia muutoksia ja kehitystrendejä liittyen esim. ilmastotavoitteisiin, ihmisoikeuksiin ja toimitusketjun vastuullisuuteen ja pyrkii tunnistamaan niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet.

Ilmastoriskien hallitsemiseksi yhtiö asetti ns. Science Based -tavoitteet, jotka Science Based Targets iniciatiivin (SBTi) validoi tieteelliseksi päästövähennystavoitteiksi maaliskuussa 2020. Lisäksi tehdään aktiivisesti käytännön toimenpiteitä, joilla voidaan suoraan pienentää omia

ympäristövaikutuksia mm. uusimalla ajoneuvokalustoa ja seuraamalla ajotapaindeksiä. Henkilöstöön ja henkilöstövastuuseen liittyviä riskejä on avattu tarkemmin kohdassa [Henkilöstö](#).

ICT-järjestelmät

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden käyttöönottoon liittyvät riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa L&T:n toimintaan ja asiakaspalveluun. Riskien minimoimiseksi tehdään määrätietoista työtä järjestelmäympäristön kehittämiseksi ja ICT-ympäristön käyttövarmuuden turvaamiseksi mm. kartoittamalla toiminnalle kriittiset järjestelmät ja määrittelemällä ja tarkentamalla vastuuta järjestelmätoimittajien ja L&T:n välillä. Uusien järjestelmien ja niihin liittyvien toimintamallien käyttöönotot suunnitellaan perusteellisesti ja aiemmista kokemuksista otetaan oppia, jotta käyttöönotot eivät häiritsisi L&T:n toiminta.

ICT-järjestelmiin liittyviä riskejä hallitaan myös järjestelmäarkkitehtuuria kehittämällä sekä pidemmän aikajänneen investoinneilla, joilla tavoitellaan sekä korjausvelan poistoa että kilpailukyvyyn nostoa.

Markkinat ja uudistuminen

Markkinoilla ja markkinaympäristössä tapahtuvat muutokset, kuten kunnallistaminen ja kierrätysraaka-aineiden markkinamuutokset sekä päästöoikeuksien, uusioraaka-aineiden tai öljytuotteiden markkinahintojen kehitys voivat vaikuttaa yhtiön liiketoimintoihin ja liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti sekä johtaa kannattavuuden heikkenemiseen.

Markkinoihin liittyvää riskiä pienentää L&T:n riippumattomuus yksittäisistä suurista asiakkaista ja L&T:n palvelutarjonnan monipuolisuus. L&T kehittää ja tuo jatkuvasti markkinoille uusia palvelutuotteita, joilla pyritään muun muassa erottautumaan kilpailijoista ja luomaan muita lisäarvotekijöitä hinnan lisäksi. Lisäksi strategioita toteutetaan pitkäjänteisesti ja niissä huomioidaan mahdolliset muutokset toimialalla sekä uudistumisen tarve ja näihin liittyvät toimenpiteet kannattavuuden varmistamiseksi. Samalla seurataan aktiivisesti markkinatilannetta sekä lainsäädännön kehittymistä ja pyritään vaikuttamaan siihen proaktiivisesti.

Yritysosotot

L&T tavoittelee kasvua sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta. Yritysosotosten onnistuminen vaikuttaa yhtiön kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteutumiseen. Jos yritysostoissa epäonnistutaan, yhtiön kilpailukyky ja kannattavuus voivat kärsiä ja yhtiön riskiprofiili voi muuttua. Riskiä hallitaan kauppasopimuksilla, ostokohteiden liiketoiminnan strategisella ja taloudellisella analysoinnilla, tekemällä kattavat due diligence -tutkimukset ostokohteista sekä erityisesti kaupan toteutumisen jälkeisellä tehokkaasti läpiviedyllä yhdistymisohjelmalla.

Henkilöstö

Työvoiman saatavuushaasteet ovat merkittävä henkilöstöön liittyvä riski. Myös mahdollinen henkilöstötyytyväisyyden heikentyminen voi muodostua yhtiölle strategiseksi riskiksi, koska L&T:n kilpailuetu rakentuu pitkälti osaavan ja motivoituneen henkilöstön työllä. Näitä riskejä hallitaan panostamalla

monimuotoisuuteen, työntekijäkokemukseen, rekrytointiin sekä työnantajamielikuvaan.

Työntekijäkokemuksen parantaminen on koko yhtiön strateginen tavoite. Siihen vaikutetaan kehittämällä perehdytystä ja esimiestyötä sekä edistämällä henkilöstön urakiertoja ja etenemismahdollisuuksia. Työvoimansaannin varmistamiseksi tehdään aktiivista yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa. Lisäksi pyritään edistämään työperäistä maahanmuuttoa sekä erityisryhmien työllistämistä.

Henkilöstön sairastavuuden kasvu sekä työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkekustannusten kohoaminen voi vaikuttaa L&T:n kilpailukykyyn ja kannattavuuteen. Yhtiö panostaa aktiivisesti henkilöstön työturvallisuuteen sekä työkyvyn ylläpitoon tavoitteena sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkkeiden vähentäminen sekä niistä aiheutuvien kustannusten minimointi.

L&T tekee säännöllisesti työtehtävä- ja kohdekohtaisia riskiarviointeja sekä työpaikkaselvityksiä ja tukee henkilöstönsä työkykyä ja jaksamista työkykyä ylläpitävällä toiminnalla. L&T:llä on oma sairauskassa, joka tukee L&T:n työkyvynhallintaa ja täydentää työterveyshuoltoa. Lisäksi yhtiön käytössä on Sopiva työ -malli, jossa tavoitteena on kuntouttaa ja työllistää työkyvyttömyyseläkeriskin piirissä olevia henkilöitä.

Vahinkoriskit

Mahdollisten ennalta arvaamattomien vahinkoriskien varalta L&T:llä on jatkuva, kaikki toimintamaat kattava vakuutusturva, joka sisältää muun muassa henkilöstö-, omaisuus-, keskeytys-, vastuu-, ympäristö- ja kuljetusvahingot. Tulipalon seurauksena kierrätyslaitoksen toiminta

voi keskeytyä lyhyeksi tai pitkäksi aikaa. Riskin merkittävyyttä pienentää kuitenkin se, että yksittäisillä laitoksilla tai tuotantolinjoilla ei ole olennaisen suurta merkitystä L&T:n kokonaiskannattavuudelle. Vakuuttamisen lisäksi yhtiö pyrkii minimoimaan palovahinkoriskejä jatkuvuus- suunnittelulla, kehittämällä ensisammutusvalmiutta ja kouluttamalla henkilökuntaa vaaratilanteiden varalta.

Ympäristövahinkojen vaara

L&T:n liiketoimintaan kuuluu vaarallisten jätteiden keräystä ja kuljetusta sekä prosessointia yhtiön omissa laitoksissa. Vaarallisten jätteiden virheellisen käsittelyn tai laitevaurioiden seurauksena on mahdollista, että haitallisia aineita pääsee ympäristöön. Tällaisten vahinkojen seurauksena L&T:lle voi syntyä korvausvaateita. Ympäristövahinkoihin liittyviä riskejä hallitaan vakuuttamisen lisäksi laitosten järjestelmällisillä ympäristökartoituksilla, laitteistojen ennakkohuoltosuunnitelmilla, auditoinneilla ja henkilöstön pitkäjänteisellä kouluttamisella.

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä tilikaudelta 2020 annetaan erillisenä kertomuksena.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkaiden lukumäärä

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääomassa ja osakemäärässä ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2020.

Yhtiön rekisteröity osakepääoma on 19 399 437 euroa. Osakkeita on 38 798 874 kappaletta. Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön hallussa olevia

osakkeita oli 38 102 992 osaketta. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksessä ei ole määritelty osakkeiden enimmäismäärää eikä enimmäispääomaa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Yhtiön osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland ylläpitää yhtiön virallista osakasluetteloa.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli kauden lopussa 20 731 (15 524) osakkeenomistajaa. Hallintarekisteröidyn omistuksen osuus oli 10,1 prosenttia (19,5) osakekannasta.

Hallituksen ja toimitusjohtajan omistukset

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt omistivat 31.12.2020 yhteensä 978 104 yhtiön osaketta. Niiden osuus osake- ja äänimäärästä on 2,6 prosenttia.

Kaupankäynti osakkeilla vuonna 2020

Yhtiön osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:n keski suurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuotteet ja -palvelut. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854.

Yhtiön osakkeita vaihdettiin vuoden 2020 aikana 12,3 miljoonaa kappaletta, mikä on 32,2 prosenttia (21,3) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 166,1 miljoonaa euroa (122,3). Osakkeen ylin kurssi oli 16,76 euroa ja alin 10,06 euroa. Päätöskurssi oli 15,06 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli kauden lopussa 573,9 miljoonaa euroa (599,6).

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli katsauskauden lopussa 693 589 omaa osaketta, jotka edustavat 1,8 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 12.3.2020 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 prosenttia koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Hallitus on valtuutettu päättämään uusien tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevien osakkeiden annista osakeannilla ja/tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa ja/tai luovuttaa yhteensä enintään 2 000 000 osaketta, joka on 5,2 prosenttia koko osakemäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2020

	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
Yritykset ja asuntoyhtiöt	907	4,37 %	3 243 736	8,36 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	53	0,26 %	6 794 938	17,51 %
Julkisyhteisöt	19	0,009 %	3 956 253	10,20 %
Kotitaloudet	19 417	93,66 %	15 023 370	38,72 %
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	270	1,3 %	5 653 311	14,57 %
Ulkomaiset osakkeenomistajat	66	0,32 %	162 975	0,42 %
Joista hallintarekisteröityjä	12		3 923 763	10,11 %
Yhteistilillä			40 528	0,10 %
Omat osakkeet	1		693 589	1,79 %
Yhteensä	20 732		38 798 874	100,0 %

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2020

Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1-1 000	18 568	89,57 %	4 248 367	10,95 %
1 001-5 000	1 716	8,28 %	3 666 441	9,45 %
5 001-10 000	213	1,03 %	1 504 414	3,88 %
10 001-100 000	200	0,97 %	5 734 280	14,78 %
100 001-500 000	20	0,10 %	4 438 740	11,44 %
yli 500 000	14	0,07 %	18 472 515	47,61 %
Joista hallintarekisteröityjä	12		3 923 763	10,11 %
Yhteistilillä			40 528	0,1 %
Omat osakkeet	1		693 589	1,79 %
Yhteensä	20 732	100,0 %	38 798 874	100,0 %

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2020, pois lukien hallintarekisteröidyt

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	3 033 249	7,8
2 Evald ja Hilda Nissin Säätiö	2 413 584	6,2
3 Nordea-rahastot	1 912 577	4,9
4 Maijala Juhani	1 529 994	3,9
5 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 072 133	2,8
6 Stiftelsen för Åbo Akademi	1 066 282	2,8
7 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 024 836	2,6
8 Bergholm Heikki	833 451	2,2
9 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	729 791	1,9
10 Maijala Mikko	720 000	1,9
11 Lassila & Tikanoja Oyj	693 589	1,8
12 Kristiina Turjanmaa	529 200	1,4
13 Valtion Eläkerahasto	512 000	1,3
14 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	444 091	1,2
15 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	400 000	1,0
16 Oy Chemec Ab	356 320	0,9
17 Maijala Eeva	351 000	0,9
18 Samfundet folkhälsan i Svenska Finland rf	336 800	0,9
19 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Mikro Markka	300 000	0,8
20 Kirkon Eläkerahasto	271 093	0,7
Yhteensä	18 529 990	47,8

Voitonjako

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Vuonna 2020 yhtiön osakekohtainen tulos oli 0,50 euroa (0,90) ja liiketoiminnan rahavirta/osake 2,18 euroa (2,46). Yhtiön hallitus esitti 18.3.2021 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,40 euroa osakkeelta. Vuodelta 2019 maksettiin osinkoa 0,92 euroa osakkeelta.

Lähiaikojen epävarmuustekijöitä

Koronaviruspandemian rajoittamiseksi annettujen viranomais määräysten ja -suositusten sekä niiden aiheuttamien asiakaskohtaisten tuotannonrajoitus- ja sopeutustoimenpiteiden ennakoidaan aiheuttavan häiriöitä palveluiden tuottamiseen myös vuonna 2021. Eniten tämän ennakoidaan näkyvän erikseen tilattavissa palveluissa kuten kiinteistötekniikan ja prosessipuhdistuksen palveluissa.

Koronaviruspandemian aiheuttama teollisuuden voilyymin lasku, yleinen taloudellinen epävarmuus sekä Kiinan asettamat tuontirajoitukset kierrätysmateriaaleille ovat heikentäneet keskeisten uusioraaka-aineiden kysyntää ja hintatasoa. Tämän markkinahäiriön ennakoidaan vaikuttavan ympäristöpalveluiden liikevaihtoon ja kannattavuuteen myös vuonna 2021.

Öljyn hinnanlasku alentaa polttoainekustannuksia. Samalla, se vaikuttaa öljypohjaisten uusioraaka-aineiden, kuten uusiomuovin sekä regeneroitavan voiteluöljyn

hintaan negatiivisesti. Öljyn hintatason laskun nettovaiikutukset ovat kuitenkin konsernitasolla positiiviset.

Työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet voivat pitkällä aikajänteellä rajoittaa liiketoiminnan kasvua sekä nostaa tuotantokustannuksia.

Yhtiössä on meneillään useita toiminnanohjausjärjestelmien uudistushankkeita. Järjestelmien käyttöönottoon ja toimintamallin vakiinnuttamiseen liittyvät väliaikaiset ylimääräiset kustannukset voivat heikentää yhtiön tulosta.

Konserniverokeskuksen toimittamassa tarkastuskerptomuksen luonnoksessa esitettiin kesäkuussa yhtiölle noin 1,1 miljoonan suuruista jäteveroa maksettavaksi koskien vuotta 2018. Verottaja on yhtiön antaman vastineen pohjalta pienentänyt vaatimuksensa noin 0,2 miljoonaan euroon. Yhtiö pitää verottajan tulkintaa edelleen virheellisenä ja asian käsittely on kesken.

Näkymät vuodelle 2021

Vuoden 2021 liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla ja oikaistun liikevoiton samalla tasolla tai parempi edellisvuoteen verrattuna.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia katsauskauden jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

35 Konsernin tunnusluvut

37 Tunnuslukujen laskentaperusteet

Konsernin tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2020	2019	2018	2017	2016
1 Osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90	0,89	0,87	1,13
2 Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90	0,89	0,87	1,13
3 Oma pääoma / osake, EUR	5,05	5,33	5,44	5,66	5,81
4 Osinko/osake, EUR *	0,40	0,92	0,92	0,92	0,92
5 Osinko/tulos, %	79,7	101,7	103,7	105,4	81,3
6 Efektiivinen osinkotuotto, %	2,7	5,8	6,1	5,1	4,8
7 Hinta/voittosuhte (P/E)	30,0	17,4	16,9	20,7	17,0
8 Liiketoiminnan rahavirta/osake, EUR	2,18	2,46	2,35	1,61	1,99
Tilikauden					
9 alin kaupantekokurssi, EUR	10,06	12,92	14,34	17,22	14,37
10 ylin kaupantekokurssi, EUR	16,76	16,40	20,00	20,89	19,59
11 keskimurssi, EUR	13,55	14,41	16,78	18,52	16,96
12 viimeinen kaupantekokurssi, EUR	15,06	15,74	14,96	18,06	19,20
13 Osakekannan markkina-arvo 31.12., MEUR	573,9	610,7	580,4	700,7	744,9
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä					
14 keskimäärin vuoden aikana	38 102 992	38 354 267	38 404 842	38 394 955	38 375 007
15 vuoden lopussa	38 105 285	38 094 466	38 405 922	38 398 012	38 378 006
16 keskimäärin vuoden aikana laimennettu	38 118 287	38 368 388	38 418 963	38 409 829	38 389 881
17 Vaihdetujen osakkeiden lukumäärä, kpl	12 265 978	8 172 082	4 994 631	5 480 149	6 475 324
18 % keskimääräisestä osakemäärästä	32,2	21,3	13,0	14,3	16,9
19 Osakkeiden vaihto, MEUR	166,1	122,3	83,8	101,6	110,1

* 2020 Hallituksen ehdotus

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2020	2019	2018	2017	2016
20 Liikevaihto, MEUR	751,9	784,3	802,2	709,5	661,8
21 Liikevoitto, MEUR	28,2	45,0	47,6	44,0	50,5
22 % liikevaihdosta	3,8	5,7	5,9	6,2	7,6
23 Oikaistu liikevoitto, MEUR	39,0	40,5	-	-	-
24 % liikevaihdosta	5,2	5,2	-	-	-
25 EBITDA, MEUR	85,2	99,4	90,1	-	-
26 % liikevaihdosta	11,3	12,7	11,2	-	-
27 Voitto ennen veroja, MEUR	23,3	42,0	42,7	42,5	50,1
28 % liikevaihdosta	3,1	5,4	5,3	6,0	7,6
29 Tilikauden voitto, MEUR	19,0	34,7	34,1	33,5	43,4
30 % liikevaihdosta	2,5	4,4	4,2	4,7	6,6
31 Tilikauden voitto emoyhtiön omistajille, MEUR	19,1	34,7	34,1	33,5	43,4
32 % liikevaihdosta	2,5	4,4	4,2	4,7	6,6
33 EVA, MEUR	3,7	19,8	24,2	21,1	30,7
34 Liiketoiminnan rahavirta, MEUR	83,0	94,5	90,1	61,8	76,4
35 Taseen loppusumma, MEUR	596,6	583,6	561,3	577,3	452,8
36 Oman pääoman tuotto, % (ROE)	9,6	16,8	16,1	15,2	20,0
37 Sijoitettu pääoma, MEUR	379,2	380,5	361,1	-	-
38 Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	7,5	12,4	12,8	13,3	17,4
39 Omavaraisuusaste, %	33,0	35,6	38,1	38,6	50,4
40 Nettovelkaantumisaste, %	70,9	66,8	46,8	54,2	17,3
41 Korolliset nettovelat, MEUR	136,5	135,6	97,8	117,9	38,7
42 Bruttoinvestoinnit, MEUR	48,2	46,1	37,8	113,2	41,6
43 % liikevaihdosta	6,4	5,9	4,7	16,0	6,3
44 Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin	7 197	7 308	7 566	7 875	7 199
45 Henkilöstö kokopäiväiset ja osa-aikaiset yhteensä	8 139	8 207	8 600	8 663	7 931

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytys

EVA-tuloksen täsmäytys liikevoittoon

1.1.-31.12. MEUR	2020	2019
Liikevoitto	28,2	45,0
Sijoitettu pääoma (rullaava 12 kk vuosineljänneksen keskiarvo)	369,7	384,6
Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus	-24,5	-25,2
EVA	3,7	19,8

Oikaistun liikevoiton täsmäytys liikevoittoon

1.1.-31.12. MEUR	2020	2019
Liikevoitto	28,2	45,0
Vertailtavuuteen vaikuttavat erät:		
• Liiketoiminnan lopettamisesta aiheutuneet kulut	9,0	-
• Liiketoimintojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet kulut	1,7	-
• Liiketoimintojen myynnistä aiheutuneet voitot tai tappiot	0,0	-4,5
Oikaistu liikevoitto	39,0	40,5

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Osakekohtaiset tunnusluvut

1	Osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
2	Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimennettu lukumäärä keskimäärin}}$
3	Oma pääoma / osake, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
4	Osakekohtainen osinko*	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
5	Osinko/tulos, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
6	Efekttiivinen osinkotuotto, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden päätöskurssi}} \times 100$
7	Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
8	Liiketoiminnan rahavirta / osake, EUR	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
13	Osakekannan markkina-arvo, MEUR	=	Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden päätöskurssi

* Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

23	Oikaistu liikevoitto, MEUR	=	Liikevoitto +/- vertailtavuuteen vaikuttavat erät
25	EBITDA, MEUR	=	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
33	EVA, MEUR	=	Liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus
			Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus lasketaan käyttäen konsernin painotettua keskimääräistä pääomankustannusta (WACC).
			WACC 2020: 6,64 %
			WACC 2019: 6,55 %
			WACC 2018: 6.60 %
			WACC 2017: 6.69 %
			WACC 2016: 6.56 %
36	Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto/tappio}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$
37	Sijoitettu pääoma, MEUR	=	Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat
38	Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto/tappio ennen veroja + rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$
39	Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
40	Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
41	Korolliset nettovelat, MEUR	=	Korollinen vieras pääoma - likvidit varat

TILINPÄÄTÖS

39	Konsernin tuloslaskelma
39	Konsernin laaja tuloslaskelma
40	Konsernitase
41	Konsernin rahavirtalaskelma
42	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
43	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
94	Emoyhtiön tilinpäätös
109	Tilinpäätösmerkintä
110	Tilintarkastuskertomus

1	Taloudellinen tulos	46	4	Rahoitusriskit ja pääomarakenne	78
1.1	Segmentti-informaatio	47	4.1	Rahoitusriskien hallinta	79
1.2	Myyntituotot asiakassopimuksista	52	4.2	Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	83
1.3	Työsuhte-etuksista aiheutuvat kulut	55	4.3	Rahavarat	85
1.4	Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	56	4.4	Oma pääoma	85
1.5	Tutkimus- ja kehitysmenot	56	4.5	Osakekohtainen osinko	86
1.6	Osakeperusteiset maksut	57	4.6	Rahoitusvelat	87
1.7	Vuokrasopimusten kulut	58	4.7	Vastuusitoumukset	87
1.8	Rahoitustuotot ja -kulut	58	4.8	Johdannaissopimukset	88
1.9	Tuloverot	59	5	Konsolidointi ja muut liitetiedot	89
1.10	Osakekohtainen tulos	61	5.1	Yhdistelyperiaatteet	90
1.11	Rahavirtalaskelman liitetiedot	61	5.2	Konserniyritykset	91
2	Operatiiviset varat ja velat	62	5.3	Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	91
2.1	Myyntisaamiset ja muut saamiset	63	5.4	Lähipiiritapahtumat	93
2.2	Vaihto-omaisuus	64	5.5	Tilintarkastuskustannukset	93
2.3	Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	65	5.6	Riita-asiat ja oikeusprosessit	93
2.4	Muut pitkäaikaiset velat	65	5.7	Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	93
2.5	Varaukset	66			
2.6	Eläkevelvoitteet	67			
3	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	70			
3.1	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	71			
3.2	Liikearvojen arvonalentumistestit	73			
3.3	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	75			
3.4	Käyttöoikeusomaisuuserät	77			

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin tuloslaskelma

1.1.–31.12. MEUR	2020	2019	Liite
Liikevaihto	751,9	784,3	1.1,1.2
Liiketoiminnan muut tuotot	9,3	10,6	1.4
Varaston muutos	8,7	0,3	
Materiaalit ja palvelut	-263,9	-270,4	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-315,1	-327,1	1.3
Liiketoiminnan muut kulut	-105,6	-98,3	1.4
Poistot ja arvonalentumiset	-57,0	-54,4	
Liikevoitto	28,2	45,0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,9	-3,0	1.8
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	
Voitto ennen veroja	23,3	42,0	
Tuloverot	-4,3	-7,3	1.9
Tilikauden voitto	19,0	34,7	
Tilikauden voiton jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	19,1	34,7	
Määräysvallattomille omistajille	-0,1	0,0	
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90	1.10
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90	

Konsernin laaja tuloslaskelma

1.1.–31.12. MEUR	2020	2019	Liite
Tilikauden voitto	19,0	34,7	
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0	2.6
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi, yhteensä	0,0	0,0	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	0,1	-0,3	
Muuntoerot	2,9	-0,6	
Tulosvaikutteiseksi siirretyt muuntoerot	2,6	-	
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-0,1	0,0	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi, yhteensä	5,4	-0,9	
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen	24,4	33,8	
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	24,6	33,8	
Määräysvallattomille omistajille	-0,2	0,0	

Lisätietoja konsernin laajan tuloslaskelman veroista on liitetiedossa [1.9 Tuloverot](#).

Konsernitase

31.12. MEUR	2020	2019	Liite	31.12. MEUR	2020	2019	Liite
VARAT				OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Pitkäaikaiset varat				Oma pääoma			
Aineettomat hyödykkeet			3.1	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			4.4
Liikearvo	154,0	151,9		Osakepääoma	19,4	19,4	
Muut aineettomat hyödykkeet	28,9	36,2		Muut rahastot	-5,0	-10,4	
	182,9	188,0		Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,6	0,6	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	139,8	129,5	3.3	Kertyneet voittovarot	177,5	193,2	
Käyttöoikeusomaisuuserät	70,9	77,2	3.4		192,6	202,8	
	210,7	206,7		Määräysvallattomien omistajien osuus	-	0,2	
Muut pitkäaikaiset varat				Oma pääoma yhteensä	192,6	203,0	
Laskennalliset verosaamiset	4,5	4,6	1.9				
Muut saamiset	1,3	1,4	2.1	Velat			
	5,8	6,0		Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset varat yhteensä	399,4	400,7		Laskennalliset verovelat	28,3	29,2	1.9
Lyhytaikaiset varat				Eläkevelvoitteet	1,4	1,3	2.6
Vaihto-omaisuus	30,7	21,5	2.2	Varaukset	7,1	5,4	2.5
Myyntisaamiset	82,9	84,2	2.1, 4.2	Rahoitusvelat	155,4	161,6	4.2, 4.6
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	19,4	22,0	1.2, 2.1, 4.2	Muut velat	0,1	0,3	2.4
Muut saamiset	14,0	13,4	2.1, 4.2, 4.8		192,3	197,8	
Rahavarat	50,2	41,8	4.2, 4.3	Lyhytaikaiset velat			
				Rahoitusvelat	31,3	15,8	4.2, 4.6
Lyhytaikaiset varat yhteensä	197,2	182,9		Ostovelat ja muut velat	178,0	165,3	2.3, 4.2, 4.8
Varat yhteensä	596,6	583,6		Varaukset	2,4	1,7	2.5
					211,8	182,8	
				Velat yhteensä	404,0	380,6	
				Oma pääoma ja velat yhteensä	596,6	583,6	

Konsernin rahavirtalaskelma

1.1.–31.12. MEUR

	2020	2019	Liite
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto	19,0	34,7	
Oikaisut	70,0	58,3	1.11
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	89,0	93,0	
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	0,6	7,3	
Vaihto-omaisuuden muutos	-9,2	-0,5	
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	10,7	7,4	
Käyttöpääoman muutos	2,1	14,2	
Maksetut korot	-3,9	-3,9	
Saadut korot	0,4	0,2	
Maksetut verot	-4,5	-9,1	
Liiketoiminnan nettorahavirta	83,0	94,5	
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla/ kauppahinnan oikaisu	-1,6	-0,4	5.4
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	-	11,8	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-45,0	-37,6	
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	7,5	0,7	
Investoinnit osakkuusyrityksiin	-	0,0	
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	0,1	0,4	
Investointien nettorahavirta	-39,0	-25,1	
Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen	44,0	69,4	
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	35,0	10,0	
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-20,0	-10,0	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,1	-28,8	
Vuokrasopimusvelkojen lyhennys	-16,2	-13,3	
Maksetut osingot	-35,0	-35,3	
Omien osakkeiden hankinta	-	-4,5	
Rahoituksen nettorahavirta	-36,2	-81,9	
Likvidien varojen nettomuutos	7,8	-12,5	
Likvidit varat tilikauden alussa	41,8	54,3	
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,6	0,0	
Likvidit varat taseessa tilikauden lopussa	50,2	41,8	4.3

Rahavirtalaskelman mukaiset likvidit varat muodostuvat taseen mukaisista rahavaroista, jotka on eritelty liite-tiedossa [4.3 Rahavarat](#).

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

MEUR	Osakepääoma	Muuntoerot	Suojausrahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä	Liite
Oma pääoma 1.1.2019	19,4	-9,1	-0,4	0,6	198,3	208,8	0,2	208,9	
Laaja tulos									
Tilikauden tulos					34,7	34,7	0,0	34,7	
Muut laajan tuloksen erät		-0,6	-0,3		0,0	-0,9	0,0	-0,9	
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-0,6	-0,3		34,7	33,8	0,0	33,8	
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeperusteiset etuudet				0,0	0,1	0,1		0,1	1.6
Maksetut osingot					-35,3	-35,3		-35,3	
Palautuneet osingot					0,0	0,0		0,0	
Omien osakkeiden hankinta					-4,5	-4,5		-4,5	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				0,0	-39,7	-39,6		-39,6	
Muut muutokset					0,0	0,0		0,0	
Oma pääoma 31.12.2019	19,4	-9,7	-0,7	0,6	193,2	202,8	0,2	203,0	
Laaja tulos									
Tilikauden tulos					19,1	19,1	-0,1	19,0	
Muut laajan tuloksen erät		5,4	0,1		0,0	5,4	-0,1	5,4	
Tilikauden laaja tulos yhteensä		5,4	0,1		19,1	24,6	-0,2	24,4	
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeperusteiset etuudet				0,0	0,2	0,2		0,2	1.6
Maksetut osingot					-35,0	-35,0		-35,0	
Palautuneet osingot					0,0	0,0		0,0	
Omien osakkeiden hankinta					-	-		-	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				0,0	-34,9	-34,9		-34,9	
Muut muutokset					0,0	0,0		0,0	
Oma pääoma 31.12.2020	19,4	-4,3	-0,7	0,6	177,5	192,6	-	192,6	

Lisätietoja omasta pääomasta on liitetiedossa [4.4 Oma pääoma](#), ja omaan pääomaan kirjatuista veroista liitetiedossa [1.9 Tuloverot](#).

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin perustiedot

Lassila & Tikanoja -konserni on erikoistunut ympäristön- huoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon.

Konsernilla on toimintaa Suomessa ja Ruotsissa.

Konsernin emoyritys on Lassila & Tikanoja Oyj, jonka y-tunnus on 1680140-0. Lassila & Tikanoja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Valimotie 27, 00380 Helsinki.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan NASDAQ OMX Helsingissä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.lt.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Valimotie 27, 00380 Helsinki.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 27. päivänä tammikuuta 2021 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2020 voimassa olleita IAS- ja IFRS- standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta sellaisia myytävissä olevia sijoituksia, joiden käypä arvo voidaan määrittää markkinahintojen avulla, ja johdannaisopimuksia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Osakeperusteiset maksut on kirjattu käypään arvoon niiden myöntämispäivänä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ellei toisin mainittu.

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Vuonna 2020 käyttöön otetut uudet ja uudistetut standardit

Tilikauden 2020 aikana sovellettavaksi tulleilla uusilla standardeilla tai standardien muutoksilla ei katsota olleen olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Millään tiedossa olevalla myöhemmin käyttöön otettavalla uudella standardilla tai standardin muutoksella ei katsota olevan olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Konsernin johto joutuu IFRS-tilinpäätöstä laatiessaan tekemään tulevaisuutta koskivia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Johto joutuu lisäksi käyttämään harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja niiden soveltamisesta.

Harkintaan perustuvat ratkaisut koskevat erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Merkittävin osa-alue, joissa johto on käyttänyt edellä kuvattua harkintaa, liittyy hankittujen liiketoimintojen yhteydessä kirjattujen omaisuuserien ja velkojen kirjaamiseen ja käypään arvoon arvostamiseen.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää yhtiön johdolta sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen sekä tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Arviot ja oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä ja niiden taustalla on aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana on esitetty seuraavien liitetietojen yhteydessä:

- [1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista](#)
- [2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset](#)
- [2.5 Varaukset](#)
- [3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet](#)
- [3.2 Liikearvojen arvonalentumistestit](#)
- [3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet](#)
- [3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät](#)
- [4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin](#)
- [5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot](#)

Koronaviruspandemian vaikutukset taloudelliseen raportointiin

Yhtiössä on johdon toimesta seurattu tarkasti koronaviruspandemiasta aiheutuneita vaikutuksia ja kartoitettu mahdollisia vaikutuksia ennusteeseen ja tase-erien arvostusperiaatteisiin. Johdon seurannan ja arvioiden perusteella koronaviruspandemian vaikutusten on todettu olevan kohtuullisia ja lyhytkestoisia kohdistuen meillä olevaan tilikauteen, eikä tämän hetkisen tiedon mukaiset vaikutukset ole johtaneet tarpeeseen muuttaa tulevia pitkän aikavälin ennusteita.

Tilikauden 2020 viimeisellä neljänneksellä laaditun liikearvotestauksen herkkyyksianalyysin perusteella käyttöarvo suhteessa kirjanpitoarvoon ylittyi 50 prosentilla kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä. Yhtiön tarkastelun perusteella tulevien rahavirtaennusteiden säilyessä ennallaan mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä kasvuoletuksissa ja WACC-määrityksissä ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon. Koronaviruspandemian

tämän hetkisiä taloudellisia vaikutuksia analysoimalla niillä ei nähdä olevan vaikutusta testauslaskennassa käytettyihin tuleviin rahavirtaennusteisiin.

Vuokrasopimuskannan seurannassa ei ole havaittu koronaviruspandemiasta johtuvaa muutosta kannan suuruuteen tai keston. Näin ollen käyttöoikeusomaisuuserässä ei ole todettu tarvetta erän uudelleenarvostukselle.

Yhtiössä on koronaviruspandemian aikana seurattu viikkotasolla asiakassaattavia. Koronaviruspandemian seurauksena erääntyneet asiakassaattavat eivät ole kasvaneet eikä ikäjakama-analyysissä ole todettu negatiivista vaikutusta saatavien kiertonopeuteen. Yhtiössä ei ole katsottu näin ollen tarpeelliseksi muuttaa ennakoidun luottotappiovarauksen määrittelyperusteita.

Rahoitusasema yhtiössä on hyvä, eikä koronaviruspandemian odoteta tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella olevan negatiivista vaikutusta rahoitusasemaan. Yhtiö on toisella vuosineljänneksellä allekirjoittanut uuden 30 miljoonan euron sitovan luottolimitin varmistamaan jo ennestään hyvää likviditeettiä.

Venäjän toimintojen alasajonvaikutus konsernin taseeseen

Lassila & Tikanoja tiedotti 24.4.2020 pörssitiedotteella Venäjän operaatioidensa alasajosta vuoden 2020 aikana. Venäjän valtion vuoden 2019 jätehuoltouudistuksen seurauksena yhtiön toiminta-alue Venäjällä tuli kahden operaattorin vastuulle. Yhtiö sai huhtikuussa 2020 tiedon, että toinen operaattoreista on ottamassa myös jätteen kuljetuksen itselleen, mikä leikkaa yli puolet Lassila & Tikanojan Venäjän liikevaihdosta syyskuun alkuun mennessä.

Venäjän liiketoiminnan lakkauttamispäätöksen yhteydessä yhtiön johto arvioi Venäjän tase-erien arvon olennaisesti alentuneen niin, että tase-erien realisoinnilla pystytään ainoastaan kattamaan Venäjän tytäryhtiöiden velat. Tämän arvion perusteella yhtiö kirjasi puolivuotiskatsauksessaan 30.6.2020 tase-eristä yhteensä 8,0 miljoonan euron alaskirjauksen. Lisäksi Venäjän toimintaan

liittyvä kumulatiivinen muuntoero, -2,6 miljoonaa euroa, kirjattiin kokonaisuudessaan tulosvaikutteisesti, koska tase-erien arvonalentumisen ja alasajon toimenpiteiden seurauksena jäljelle jäävän toiminnan vaikutuksen arviointiin olevan konsernin kannalta epäolennainen. Toimintojen alasajon kustannuksiin liittyen kirjattiin lisäksi varaus 0,3 miljoonaa euroa, joka on esitetty taseen lyhytaikaisissa varauksissa.

Alasajosta aiheutunut kulu, kokonaisuudessaan 10,8 miljoonaa euroa, kirjattiin tuloslaskelmalla liiketoiminnan muihin kuluihin. Vuoden kahden viimeisen neljänneksen aikana alasajon vaikutuksia oikaistiin tulosvaikutteisesti +1,9 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöshetkellä per 31.12.2020 Venäjän liiketoiminnan alasajo oli osittain kesken. Johdon arvion mukaan alasajon viimeiset vaiheet toteutuvat tilikauden 2021 aikana.

Alaskirjauksen vaikutus tilikauden tulokseen

MEUR

Alkuperäinen alaskirjaus	-10,8
Muutos	1,9
Alaskirjaus yhteensä 1–12/2020	-8,9

Alaskirjaus 6/2020

Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet	-0,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-3,2
Muut pitkäaikaiset varat	-0,3

Lyhytaikaiset varat

Vaihto-omaisuus	-0,2
Myyntisaamiset	-3,3
Muut saamiset	-0,9
Rahavarat	

Varat yhteensä

-8,0

Oma pääoma

Muut rahastot	2,6
Tilikauden tulos	-10,8

Velat

Pitkäaikaiset velat	
Laskennalliset verovelat	0,0

Lyhytaikaiset velat

Ostovelat ja muut velat	
Varaukset	0,3

Velat yhteensä

0,3

Oma pääoma ja velat yhteensä

-8,0

Liikevaihto

751,9
MEUR

Liikevoitto

28,2
MEUR

1 Taloudellinen tulos

1.1	Segmentti-informaatio	47
1.2	Myyntituotot asiakassopimuksista	52
1.3	Työsuhde-etuksista aiheutuvat kulut	55
1.4	Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	56
1.5	Tutkimus- ja kehitysmenot	56
1.6	Osakeperusteiset maksut	57
1.7	Vuokrasopimusten kulut	58
1.8	Rahoitustuotot ja -kulut	58
1.9	Tuloverot	59
1.10	Osakekohtainen tulos	61
1.11	Rahavirtalaskelman liitetiedot	61

1.1 Segmentti-informaatio

Laatimisperiaate

Segmentti-informaatio raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle sisäisen raportoinnin kanssa yhdenmukaisella tavalla ja ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtaja. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Segmentin varat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamiset ja muut saamiset lukuun ottamatta siirtosaamisia koroista ja verosaamisia. Segmentin velat ovat sellaisia liiketoiminnan velkoja, jotka aiheutuvat segmentin liiketoiminnasta, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin velat sisältävät varaukset ja eläkevelvoitteet sekä pitkäaikaisista veloista ennakot, siirtovelat ja kauppahintavelat ja lyhytaikaisista veloista ostovelat ja muut velat lukuun ottamatta siirtovelkoja koroista ja verovelkoja.

Kohdistamattomat varat sisältävät likvidit varat, saamiset korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtosaamiset koroista ja muista rahoituseristä sekä verosaamiset. Kohdistamattomat velat sisältävät lainat, velat korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtovelat koroista ja muista rahoituseristä sekä verovelat.

Konsernin toimintasegmentit tilikaudella

Konsernilla on neljä raportoitavaa segmenttiä, jotka ovat konsernin toimialayksiköt – Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut Suomi ja Kiinteistöpalvelut Ruotsi.

Ympäristöpalveluiden toiminta käsittää jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan, keräysvälineiden myynnin sekä niiden huoltoliiketoiminnan ja uudet kiertotalousratkaisut sekä uusiutuvien energialähteiden liiketoiminnan (L&T Biowatti), joka toimittaa asiakkailleen puupohjaisia polttoaineita, kierrätyspolttoaineita ja ainespuuta sekä tarjoaa metsäpalveluita metsänomistajille.

Teollisuuspalvelut-toimiala koostuu teollisuusprosesseissa syntyviin materiaalivirtoihin ja niiden hyödyntämiseen keskittyvistä materiaalihyötykäyttöratkaisuista, teollisuusprosessien puhdistuksiin erikoistuneesta pro-

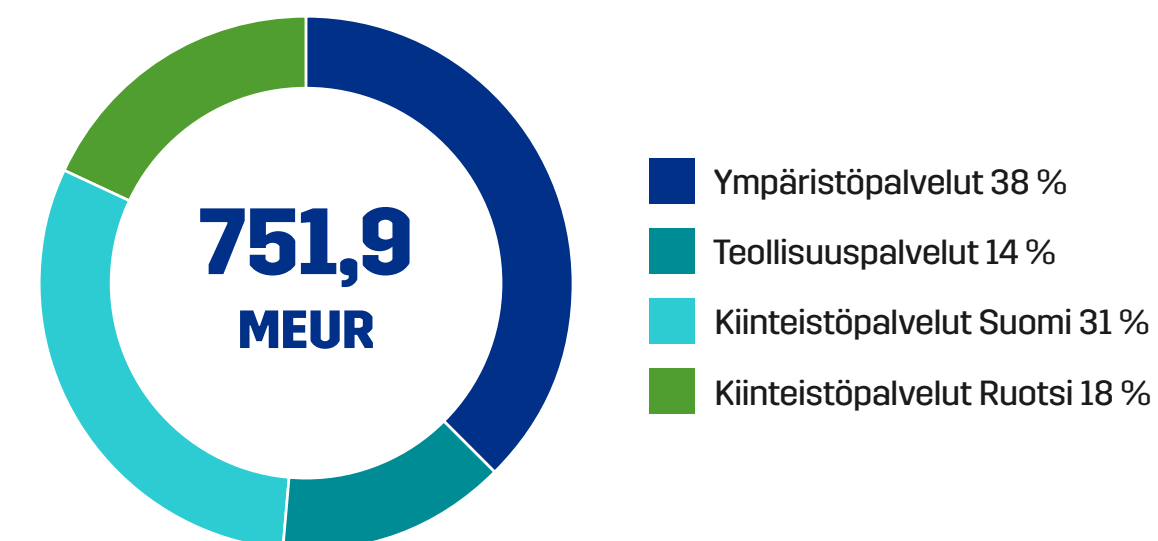
sessipuhdistuksesta, vaarallisten jätteiden keräyksestä ja käsittelystä sekä viemäriverkostojen ylläpitoon erikoistuneista viemärihuolto- ja kuvauspalveluista.

Kiinteistöpalvelut Suomi -toimiala tarjoaa Suomessa siivous- ja tukipalveluita sekä kiinteistöhuollon ja kiinteistöjohtamisen palveluita. Kiinteistöpalveluiden toimiala sisältää myös kiinteistötekniikan, kaupan kylmätekniikan, sekä energianhallinnan palveluita.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi -toimiala tarjoaa siivous- ja tukipalveluita sekä kiinteistötekniisiä palveluita Ruotsissa.

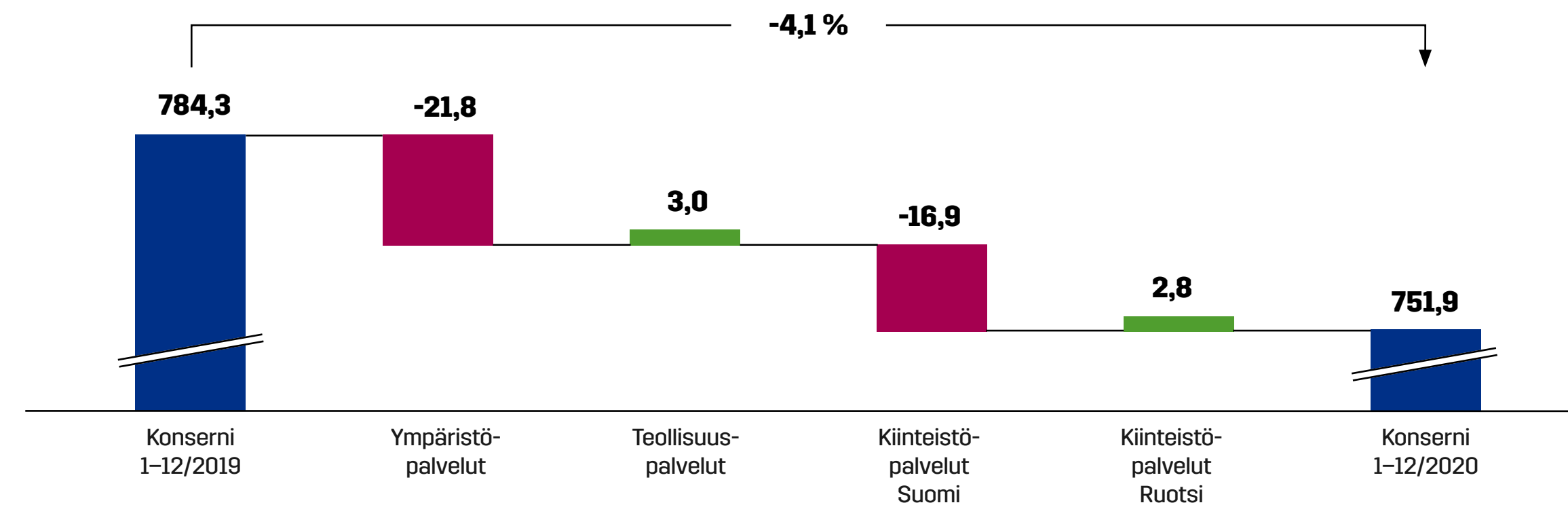
Konsernihallinto ja muut -erä sisältää konsernijohdon kulut sekä kulut, jotka aiheutuvat pörssiyhtiönä toimimisesta, ja näitä tuottoja ja kuluja vastaavat varat ja velat. Lisäksi konsernihallinnon varoihin kuuluvat myytävissä olevat sijoitukset.

Liikevaihdon jakautuminen toimialoittain

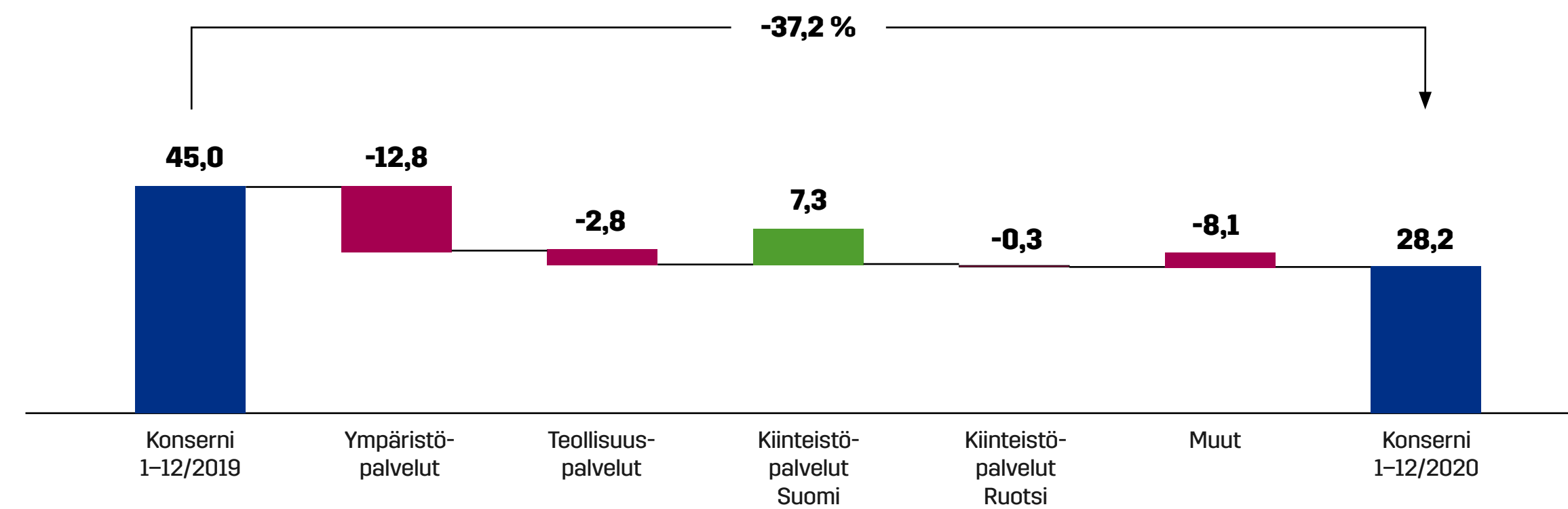

Liikevaihto

Liikevoitto

2020 MEUR	Ympäristöpalvelut	Teollisuuspalvelut	Kiinteistöpalvelut Suomi	Kiinteistöpalvelut Ruotsi	Konsernihallinto ja muut	Eliminoinnit	Konserni
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	287,9	99,9	229,6	134,5			751,9
Toimialojen välinen liikevaihto	1,5	2,0	2,6	0,0		-6,1	0,0
Liikevaihto yhteensä	289,4	101,8	232,3	134,5		-6,1	751,9
Liikevoitto	20,0	7,1	3,2	3,5	-5,6		28,2
Liikevoitto, %	6,9	7,0	1,4	2,6			3,8
Rahoitustuotot ja -kulut							-4,9
Voitto ennen veroja							23,3
Tuloverot							-4,3
Tilikauden voitto							19,0
Varat							
Toimialan varat	264,9	101,8	79,8	91,4	0,2		538,0
Kohdistamattomat varat							58,6
Varat yhteensä							596,6
Velat							
Toimialan velat	72,3	36,0	50,3	20,0	8,6		187,3
Kohdistamattomat velat							216,7
Velat yhteensä							404,0
Investoinnit	23,7	17,4	5,1	1,5	0,6		48,2
Poistot*	25,6	10,2	10,3	4,9	6,1		57,0

*Erä Konsernihallinto ja muut sisältää tilikauden 2020 aikana kirjattuja arvonalennuksia yhteensä 4,7 miljoonaa euroa.

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat 3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

2019 MEUR	Ympäristöpalvelut	Teollisuuspalvelut	Kiinteistöpalvelut Suomi	Kiinteistöpalvelut Ruotsi	Konsernihallinto ja muut**	Eliminoinnit	Konserni
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	309,4	96,7	246,4	131,8			784,3
Toimialojen välinen liikevaihto	1,8	2,1	2,7	0,0		-6,7	0,0
Liikevaihto yhteensä	311,2	98,9	249,1	131,8		-6,7	784,3
Liikevoitto	32,8	9,9	-4,1	3,8	2,5		45,0
Liikevoitto, %	10,5	10,1	-1,6	2,9			5,7
Rahoitustuotot ja -kulut							-3,0
Voitto ennen veroja							42,0
Tuloverot							-7,3
Tilikauden voitto							34,7
Varat							
Toimialan varat	263,8	86,8	82,5	92,4	7,1		532,6
Kohdistamattomat varat							51,1
Varat yhteensä							583,6
Velat							
Toimialan velat	68,4	33,3	47,7	16,0	7,4		172,9
Kohdistamattomat velat							207,7
Velat yhteensä							380,6
Investoinnit	28,2	12,3	4,7	0,8	0,2		46,1
Poistot	25,2	9,2	13,5	5,6	1,0		54,4

**Erä Konsernihallinto ja muut sisältää tilikauden 2019 toisella kvartaalilla kirjatun L&T Korjausrakentaminen Oy:n myyntivoiton 7,0 miljoonaa euroa.

Varojen täsmäytys kokonaisvaroihin

MEUR	2020	2019
Raportoitavien segmenttien varat	537,9	525,4
Muiden erien varat	0,2	7,1
	538,0	532,6
Kohdistamattomat varat		
Likvidit varat	50,2	41,8
Verosaamiset	7,6	8,5
Muut kohdistamattomat varat	0,7	0,8
Yhteensä	58,6	51,1
Varat yhteensä	596,6	583,6

Velkojen täsmäytys kokonaisvelkoihin

MEUR	2020	2019
Raportoitavien segmenttien velat	178,7	165,5
Muiden erien velat	8,6	7,4
	187,3	172,9
Kohdistamattomat velat		
Velat, korko- ja valuuttajohdannaiset	187,5	178,3
Siirtovelat, korot ja muut rahoituserät	0,5	0,1
Verovelat	28,7	29,3
Yhteensä	216,7	207,7
Velat yhteensä	404,0	380,6

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot
Laatimisperiaate

Konserni toimii Suomessa ja Ruotsissa. Yhtiö luopui Venäjän liiketoiminnoista tilikaudella 2020. Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan ja varat esitetään varojen sijaintimaan mukaan.

MEUR	2020	2019
Liikevaihto		
Suomi	603,2	629,4
Ruotsi	139,0	137,7
Muut maat	9,7	17,2
Yhteensä	751,9	784,3
Varat		
Suomi	469,5	470,9
Ruotsi	68,5	50,5
Muut maat	-	11,1
Kohdistamattomat varat	58,6	51,1
Yhteensä	596,6	583,6
Investoinnit		
Suomi	46,5	44,5
Muut maat	1,7	1,6
Yhteensä	48,2	46,1

1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista

Laatimisperiaate

IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen myyntituottojen kirjaamisesta. Standardin päätavoitteena on tarjota tilinpäätöksen käyttäjille informaatiota asiakassopimuksista johtuvien myyntituottojen ja rahavirtojen luonteesta, ajoittumisesta ja epävarmuudesta.

Myyntituotto asiakassopimuksista kirjataan, kun tai sitä mukaa kuin suoritevelvoite täytetään luovuttamalla luvattu tavara tai palvelu asiakkaalle. Tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, kun asiakas saa siihen määräysvallan. Myyntituotto kirjataan siihen rahamäärään, johon yhtiön odotetaan olevan oikeutettu kyseisiä tavaroita ja palveluja vastaan.

Yhtiö toimii päämiehenä kaikissa asiakassopimuksissaan. Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoa, eikä esitä raportointikauden lopussa täyttämättä (tai osittain täyttämättä) oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan yhteenlaskettua määrää. Tämä johtuu siitä, että asiakassopimusten, kuten projektitoimitusten, kesto aika on tyypillisesti lyhyt. Pitkäkestoissa palveluissa sopimukset voivat kuitenkin olla kestoaltaan useampia vuosia. Näiden osalta sovelletaan käytännön apukeinoa, jonka mukaan yhtiöllä on oikeus saada asiakkaalta vastike, joka suoraan vastaa yhtiön tarkasteluhetkeen mennessä tuottaman suoritteiden arvoa asiakkaalle. Tällöin yhtiö tulouttaa määrän, jonka se on oikeutettu laskuttamaan.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Myyntituottojen kirjaamiseen liittyy merkittävää johdon harkintaa erityisesti seuraavissa osa-alueissa:

- Palveluliiketoiminnan suoritevelvoitteiden tunnistaminen
- palvelu- ja projektiliiketoiminnan myyntituottojen kirjaamisen ajoittuminen
- ympäristöpalveluiden jätepuristimien ja paalainten takaisinostovelvoitteen käsittely ja merkittävän rahoituskomponentin arvioiminen
- muuttuvan vastikkeen arvioiminen.

Kirjaamisessa käytetty harkinta on kuvattu tarkemmin kyseisen myyntituoton kuvauksen yhteydessä.

Palveluliiketoiminta

Palveluliiketoiminta jakautuu pitkäkestoisiin palvelusopimuksiin ja erikseen tilattaviin palveluihin.

Pitkäkestoiset palvelusopimukset sisältävät esimerkiksi Ympäristöpalveluiden jätehuollon sekä Kiinteistöpalveluiden siivouksen ja kiinteistöhuollon palveluja. Pitkäkestoissa palvelusopimuksissa asiakkaille tarjottava suorite muodostuu yhdestä tai useammasta palvelukokonaisuudesta, joita toimitetaan tasaisesti koko sopimuksen keston ajan. Asiakas voi samalla sopimuksella tilata esimerkiksi siivouspalvelut, ulkotyöt sekä taloteknisen huollon palvelut, jotka muodostavat toisistaan erillisiä palvelukokonaisuuksia. Jokainen palvelukokonaisuus muodostaa erillisen suoritevelvoitteen, sillä asiakas kykenee hyötymään niistä erikseen ja asiakas voisi halutessaan hankkia palvelut eri toimittajilta. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, transaktiohinta kohdistetaan kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Pitkäkestoisten palvelusopimusten lisäksi asiakkaille tarjotaan erikseen tilattavia palveluja Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalveluissa. Erikseen tilattavat palvelut eroavat pitkäkestoista palveluista siinä, että suoritettava työ on tyypillisesti lyhyttä ja joko satunnaisesti toistuvaa tai kertaluontoista.

Myyntituotot palveluliiketoiminnasta tuloutetaan ajan kuluessa, sillä asiakas saa ja kuluttaa suoritteesta saamansa hyödyn sitä mukaa kuin suoritetta tuotetaan. Kiinteällä kuukausiveloituksella laskutettavat palvelut tuloutetaan tasaisesti sopimuskauden aikana, sillä myös

suoritetta toimitetaan tasaisesti. Tuntiveloitteiset työt tuloutetaan ja laskutetaan tehtyyn työhön perustuen. Konsernin johto on tunnistanut, että erityisesti kiinteistöhuollon pitkäkestoissa palvelusopimuksissa voi esiintyä kausiluontoista vaihtelua, sillä suoritettavan työn sisältö vaihtelee vuodenaikojen mukaan. Johdon arvion mukaan kulut näistä palveluista kertyvät olennaisilta osin tasaisesti, jolloin myös myyntituotot kirjataan tasaisesti sopimuskaudella.

Teollisuuspalvelut vastaanottaa pilaantunutta maa-ainesta, jossa suoritevelvoitteena on maa-aineksen vastaanotto ja käsittely. Maa-aineksen suoritevelvoitteen täyttämistä määrittämisessä käytetään tuotokseen perustuvaa menetelmää. Tuloutus perustuu käsitellyn maa-aineksen määrään. Asiakasta laskutetaan maa-aineksen vastaanottohetkellä ja saatu maksu käsitellään sopimukseen perustuvana velkana.

Projektiliiketoiminta

Konsernin projektiliiketoimintaan kuuluvat esimerkiksi Teollisuuspalveluiden prosessipuhdistuksen urakat ja kaatopaikkojen sulkemisurakat sekä kaupan kylmätekniikan ja energianhallinnan projektiurakat. Projektitoimituksissa asiakas tilaa projektin yhtenä kokonaisuutena, jolloin projekti käsittää tyypillisesti yhden suoritevelvoitteen. Sopimus voi myös sisältää useita erillisiä kohteita, joista jokainen muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, kohdistetaan transaktiohinta kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Projektitoimitukset tuloutetaan ajan kuluessa, sillä yhtiön suorittamat urakat liittyvät pääsääntöisesti asiakkaan määräysvallassa olevan omaisuuserän parantamiseen. Projektiliiketoiminnassa suoritevelvoitteen täyttämistason määrittämisessä käytetään kertyneisiin kustannuksiin perustuvaa menetelmää. Johto arvioi, että urakoiden suorittamisen kustannukset voidaan määrittää luotettavalla tavalla. Lisäksi, urakoiden sopimusrakenteesta johtuen johto katsoo, että yhtiöllä on aina oikeus maksuun tarkasteluhetkeen mennessä tehdystä työstä. Projektiliiketoiminnassa laskutus tapahtuu tyyppisesti ennalta sovittujen maksupostien perusteella.

Laite- ja materiaalityyppi

Laitteiden myynti käsittää Ympäristöpalveluiden keräysvälineiden eli puristimien ja paalainten suoramyntiä asiakkaille. Materiaalien myynti käsittää Ympäristöpalveluiden toimialalla puu- ja kierrätyspolttoaineen, tukki- ja kuitupuun toimitusta sekä muiden kierrätysraaka-aineiden myyntiä asiakkaille. Laitteiden ja materiaalien myynnissä yksittäinen laite tai yksittäinen materiaalityyppi muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Yhtiön toimittamiin laitteisiin ei sisälly erityisiä takuuehtoja, joista yhtiöllä syntyisi erillinen suoritevelvoite.

Määräysvalta toimitettavaan tuotteeseen siirtyy, kun tuotteen fyysinen hallinta on siirtynyt asiakkaalle, mikä tapahtuu tyyppisesti toimituksesta.

Ympäristöpalvelut toimittaa asiakkaille puupohjaisia polttoaineita, kierrätyspolttoaineita, ainespuuta ja kuorikatetta. Asiakkaalta saatava hinta perustuu toimitetun polttoaineen määrään ja sen energiasisältöön tai toimitetun tuotteen määrään. Joissain tapauksissa lopullinen

myyntihinta määräytyy sen jälkeen, kun asiakas on mitannut tuotteen lämpöarvon tai toimitetun tavaran määrän, jolloin lopulliseen myyntihinnan määrään liittyy epävarmuutta. Johto on arvioinut vastikemäärään liittyvän epävarmuuden olevan vähäinen ja jälkikäteen tehtävät hinnan oikaisut eivät ole olennaisia.

Vuokratuotot

Puristimien ja paalainten myynnin lisäksi asiakas voi vuokrata laitteen ulkoisen rahoitusyhtiön kautta. Sopimukseen rahoitusyhtiön kanssa sisältyy laitteen takaisinostovelvollisuus vuokra-ajan päättyessä sopimuksessa ennalta määritetyllä jäännösarvolla. Vuokrattavat laitteet kirjataan käyttöomaisuuteen, sillä takaisinostovelvoitteesta johtuen johto on arvioinut, että olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista jää yhtiölle. Sopimuksen alussa rahoitusyhtiöltä saatava vuokratuottoa vastaava rahamäärä sekä laitteen jäännösarvo kirjataan taseeseen velaksi. Vuokratuotto tuloutetaan kuukausittain sopimuskauden aikana. Johto on arvioinut, että rahoitusyhtiöltä saatavasta rahamäärästä ei aiheudu merkittävää rahoituskomponenttia.

Muuttuvan vastikemäärän arvioiminen

Asiakassopimukseen saattaa sisältyä muuttuvan vastikkeen komponentteja kuten bonuksia ja myöhästymisestä johtuvia rangaistusseuraamuksia. Johto on arvioinut, että lähtökohtaisesti saatavaan vastikemäärään liittyvä epävarmuus on vähäinen. Arviota muuttuvan vastikkeen rahamäärään liittyen päivitetään jokaisen raportointikauden lopussa.

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja myyntisaamiset

Sopimukseen perustuva omaisuuserä on oikeus vastikkeeseen niistä tavaroista tai palveluista, jotka on luovutettu asiakkaalle. Jos asiakkaalle luovutetaan tavaroita tai palveluja ennen kuin asiakkaalle lähetetään lasku, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva omaisuuserä. Jos yhtiöllä on ehdoton oikeus vastikkeeseen, erä esitetään taseessa myyntisaamisena.

Sopimukseen perustuva omaisuuserä ja myyntisaamiset arvioidaan arvon alentumisen varalta IFRS 9:n mukaisesti. Yhtiön yleinen maksuehto asiakkaille on 14 päivää, mutta se saattaa vaihdella tapauskohtaisesti.

Sopimukseen perustuvat velat

Sopimukseen perustuva velka on velvoite luovuttaa asiakkaalle tavaroita tai palveluja, joista on saatu vastike asiakkaalta. Jos asiakas maksaa vastikkeen ennen kuin tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva velka, kun asiakas on suorittanut maksun.

Sopimuksesta aiheutuvat menot

Yhtiöllä ei ole olennaisia sopimuksen saamisesta aiheutuvia lisämenoja. Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoja, jonka perusteella sopimuksen saamisesta aiheutuva lisämenot voidaan kirjata kuluksi niiden toteutuessa.

Myyntituottojen jakauma

2020 MEUR	Ajan kuluessa tuloutettavat palvelut			Yhtenä ajanhetkenä tuloutettavat tuotteet		Vuokrat Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
	Pitkäkestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projektiliiketoiminta	Laite- ja materiaalityyppi			
Ympäristöpalvelut	199,3			87,1		3,0	289,4
Teollisuuspalvelut	44,6	47,0	7,5	2,7			101,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	161,5	64,7	6,0				232,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	61,5	67,4	5,6				134,5
Yhteensä	467,0	179,1	19,1	89,8		3,0	758,0
Toimialojen välinen							-6,1
Ulkoisen liikevaihto yhteensä							751,9

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

MEUR	2020	2019
Myyntisaamiset	82,9	84,2
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	19,4	22,0
Sopimukseen perustuvat velat	10,1	10,1

Sopimukset ovat kestoaltaan lyhyitä, joten sopimukseen perustuvat velat tuloutuvat kokonaisuudessaan seuraavan kauden aikana. Sopimukseen perustuvat velat sisältyvät taseen erään Ostovelat ja muut velat.

2019 MEUR	Ajan kuluessa tuloutettavat palvelut			Yhtenä ajanhetkenä tuloutettavat tuotteet		Vuokrat Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
	Pitkäkestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projektiliiketoiminta	Laite- ja materiaalityyppi			
Ympäristöpalvelut	212,0			96,8		2,4	311,2
Teollisuuspalvelut	47,0	42,0	6,0	3,8			98,9
Kiinteistöpalvelut Suomi	162,7	68,6	17,8				249,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	48,1	80,1	3,6				131,8
Yhteensä	469,8	190,7	27,4	100,6		2,4	791,0
Toimialojen välinen							-6,7
Ulkoisen liikevaihto yhteensä							784,3

1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

MEUR	2020	2019
Palkat ja palkkiot	256,8	261,4
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	50,5	56,5
Etuuspohjaiset järjestelyt	0,1	0,0
Osakepalkitseminen	0,2	0,2
Muut henkilösivukulut	7,6	8,9
Yhteensä	315,1	327,1

Koronaelvytystoimenpiteenä toteutettiin Suomen työeläkemaksujen määräaikainen alentaminen 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.-31.12.2020, jonka vaikutus eläkekuluihin oli noin 3,8 miljoonaa euroa.
Tiedot osakepalkkioista esitetään liitetiedossa [1.6 Osakeperusteiset maksut](#).
Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#).
Tiedot etuuspohjaisten eläkkeiden tase-eristä esitetään liitetiedossa [2.6 Eläkevelvoitteet](#).

Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin

	2020	2019
Toimihenkilöt	1 345	1 259
Työntekijät	5 852	6 049
Yhteensä	7 197	7 308
Suomi	5 853	5 946
Ruotsi	1 109	1 020
Venäjä	235	342
Yhteensä	7 197	7 308

1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Laatimisperiaate

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sisältävät sellaisia tuottoja ja kuluja, joiden ei katsota liittyvän suoraan konsernin liiketoimintojen operatiiviseen toimintaan. Tällaisia ovat esimerkiksi omaisuuserien ja liiketoimintojen myynnistä syntyneet myyntivoitot ja -tappiot, luottotappiokulut ja -varaukset sekä niiden peruutukset sekä ajoneuvojen ja työkoneiden käytöstä aiheutuvia kuluja. Erissä esitetään myös kaupallisten hyödykeriskien suojaukseen käytettyjen johdannaisten realisoituneet ja realisoitumattomat tappiot.

Julkiset avustukset

Syntyneiden menojen korvaukseksi saadut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset ja on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan. Ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Välittömästi henkilöstön palkkaukseen liittyvät julkiset työllistämisen-, oppisopimus- ja muut vastaavat tuet kirjataan henkilöstökulujen vähennykseksi.

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan alkuperäisten hankintamenojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana.

MEUR	2020	2019
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	7,7	1,1
Ostojen vuosihyvitykset	0,2	0,3
Saadut korvaukset ja julkiset avustukset	0,6	0,4
Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	-	7,5
Muut	0,8	1,4
Yhteensä	9,3	10,6
Liiketoiminnan muut kulut		
ICT-kulut	16,2	14,8
Matkakulut	9,5	11,5
Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos	-0,3	0,2
Ajoneuvot ja työkoneet	40,5	41,8
Vuokrat ja kiinteistökulut	4,9	3,5
Asiantuntijapalkkiot	7,4	6,7
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	5,7	6,5
Venäjän toimintojen alasajo	9,0	-
Muut	12,7	13,3
Yhteensä	105,6	98,3

1.5 Tutkimus- ja kehitysmenot

Laatimisperiaate

Tutkimusmenot on kirjattu tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien palvelukonseptien antamat hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivointikriteereiden ei ole katsottu täyttyvän ennen palvelun luovuttamista. Taseeseen on aktivoitu ohjelmistoprojekteihin liittyviä kehitysmenoja, joista on tarkempi kuvaus liitetieto [3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet](#) yhteydessä.

Tuloslaskelmaan sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehittämismenoja keskitetysti ohjatuista kehitysprojekteista 1,7 miljoonaa euroa (1,9).

1.6 Osakeperusteiset maksut

Laatimisperiaate

Konsernilla on useita kannustinjärjestelyjä, joissa maksut suoritetaan joko oman pääoman ehtoisina instrumentteina tai käteisvaroina. Järjestelyissä myönnettävät etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaisesti oikeuden syntymisjakson aikana. Järjestelyn tulosvaikutus esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa.

Osakepalkkiojärjestelmä 2017

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 13.12.2016 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 31 900 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2018 luovutettiin yhteensä 2 584 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käytettiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 10 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 13.12.2017 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 28 600 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2019 luovutettiin 11 233 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käytettiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 8 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2019

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 12.12.2018 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 32 850 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2020 luovutettiin yhteensä 1 092 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käytettiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 8 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2020

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 28.1.2020 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 40 050 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Hallituksen päätöksen perusteella ei vuoden 2020 osakepalkkiojärjestelmästä tulla luovuttamaan lainkaan Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita vuonna 2021. Ohjelman piiriin kuuluu 9 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmät 2017, 2018, 2019 ja 2020

Osakepalkkiojärjestelmä	2017	2018	2019	2020
Myöntämispäivä	13.12.2016	13.12.2017	12.12.2018	28.1.2020
Ansaintajakso alkaa	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2019	1.1.2020
Ansaintajakso päättyy	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Osakkeen keskipurssi myöntämispäivänä	18,92	17,72	16,16	15,18
Toteutunut määrä, kpl	2 584	11 233	1 092	-
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2	2	2	2
Osakkeiden vapautuminen	31.3.2020	31.3.2021	31.3.2022	31.3.2023
Henkilöitä	10	8	8	9

Osakepalkkiojärjestelmistä kirjattavat kulut

MEUR	2020	2019
Osakkeina maksettavat palkkiot	0,2	0,1
Rahasuoritusosuudet	-	0,1
Yhteensä	0,2	0,2

1.7 Vuokrasopimusten kulut

Laatimisperiaate

Konserni vuokraa tuotanto- ja toimistotiloja, niihin liittyviä maa-alueita sekä autoja. Konsernin vuokrasopimukset ovat pääosin operatiivisia vuokrasopimuksia, jotka on kirjattu ennen tilikautta 2019 IAS 17 –standardin mukaisesti tuloslaskelmaan vuokratuloina. IFRS 16 –standardin myötä näiden sopimusten kirjanpitokäsittely muuttui 1.1.2019 alkaen. Hyödykkeitä on lisäksi otettu vuokralle rahoitusleasingsopimuksilla. Nämä hyödykkeet on jo aikaisemmillä tilikausilla kirjattu taseeseen eikä niiden kirjaaminen ja esittämistapa muuttunut IFRS 16 –standardin käyttöönoton yhteydessä.

IFRS 16 –standardi edellyttää vuokralle ottajilta lähtökohtaisesti kaikkien vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen. Taseeseen kirjataan sopimuksen alkamisajankohtana käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka, joiden arvo on määritetty perustuen tulevien vuokrien nykyarvoon. Tuloslaskelmaan kirjataan vuokratulujen sijaan vuokra-ajalle käyttöoikeusomaisuuserien poistot ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvat korkokulut.

Standardi sisältää kaksi käytännön helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia vuokrasopimuksia, joiden vuokra-aika on enintään 12 kuukautta, sekä sopimuksia, joiden kohteena olevan hyödykkeen arvo on vähäinen. Lisäksi standardin soveltamisen ulkopuolelle on rajattu tietyt aineettomia hyödykkeitä koskevat sopimukset ja myös muun vuokratun aineettoman omaisuuden osalta standardin soveltaminen on vapaaehtoista. Konserni on päättänyt olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuseriä lyhytaikaisista vuokrasopimuksista ja arvoltaan vähäisistä hyödykkeistä eikä yhtiö sovelle standardia aineettomia hyödykkeitä koskeviin vuokrasopimuksiin. Vuokralleantajan kirjanpitokäsittely säilyi suurelta osin vanhan IAS 17 –standardin mukaisena.

MEUR	2020	2019
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-17,3	-16,4
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut	-1,5	-1,5
Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut	0,0	-0,1
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut	-4,0	-1,9
Yhteensä	-22,8	-19,9

1.8 Rahoitustuotot ja -kulut

Laatimisperiaate

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tietyt ehdot täyttävän hyödykkeen hankintameno on sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuvat vieraan pääoman menot.

Lainojen nostamisesta välittömästi johtuneet transaktiomenot on sisällytetty lainan alkuperäiseen hankintamenoon ja jaksotettu laina-aikana korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä.

MEUR	2020	2019
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,4	0,2
Valuuttakurssivoitot	-	0,7
Rahoitustuotot yhteensä	0,4	0,9
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintameno arvoistettavista lainoista	3,4	3,4
Muut rahoituskulut	0,6	0,5
Valuuttakurssitappiot	1,4	-
Rahoituskulut yhteensä	5,3	3,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,9	-3,0

1.9 Tuloverot

Laatimisperiaate

Konsernin verot muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, mutta suoraan omaan pääomaan tai muun laajan tuloksen eriin kirjattavien erien vero vaikutus kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotusarvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivänä voimassa olevia verokantoja, ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat mm. FAS:ssa tehdyistä liikearvon poistoista ja käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista.

Tuloverot tuloslaskelmalla:

MEUR	2020	2019
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-5,9	-7,4
Edellisten tilikausien verot	0,4	0,0
Laskennalliset verot	1,2	0,1
Yhteensä	-4,3	-7,3

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäyslaskelma

MEUR	2020	2019
Tulos ennen veroja	23,3	42,0
Verot Suomen verokannan mukaan 20 %	-4,7	-8,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	-0,1	-0,2
Vähennyskelvottomat kulut	-0,5	-0,2
Verovapaat tulot ja myyntivoitot	0,7	1,5
Verot aiemmilta tilikausilta	0,4	0,0
Tilikauden tappioista kirjaamaton laskennallinen vero	0,0	0,0
Edellisten vuosien tappioiden käyttö	0,0	0,0
Muut erät	-0,1	-0,2
Yhteensä	-4,3	-7,3

Verovaikutukset, muut laajan tuloksen erät

MEUR	2020			2019		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	0,1	0,0	0,1	-0,4	0,1	-0,3
Muuntoerot	5,4	0,0	5,4	-0,6	0,0	-0,6
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Muut laajan tuloksen erät	5,4	0,0	5,4	-1,0	0,1	-0,9

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat 3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	1.1.2020	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liike-toiminnot	31.12.2020
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	0,2	0,0	0,0			0,2
Varaukset	1,4	0,6	0,0			2,0
Käyvän arvon muutokset	0,2		0,0			0,2
Hyllypoistot	1,3	0,0				1,3
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	1,5	-0,5		-0,2		0,8
Yhteensä	4,6	0,2	0,0	-0,2		4,5
Laskennalliset verovelat						
Purkutappiot	-23,6	0,7	0,0	0,0		-22,9
Poistoerot	-4,6	-0,1				-4,7
Osakeperusteiset etuudet	0,0	0,0				0,0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,9	0,4		0,0	-0,1	-0,6
Yhteensä	-29,2	1,0	0,0	0,0	-0,1	-28,3
Laskennallinen verovelka, netto	-24,6	1,2	0,0	-0,2	-0,1	-23,8

MEUR	1.1.2019	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liike-toiminnot	31.12.2019
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	0,2	0,0	0,0			0,2
Varaukset	1,3	0,0	0,0	0,1		1,4
Käyvän arvon muutokset	0,1		0,1			0,2
Hyllypoistot	1,2	0,1	0,0			1,3
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	1,6	-0,1	0,0	0,0		1,5
Yhteensä	4,4	0,0	0,2	0,1		4,6
Laskennalliset verovelat						
Purkutappiot	-23,2	-0,5	0,0	0,0		-23,6
Poistoerot	-5,2	0,6	0,0			-4,6
Osakeperusteiset etuudet	0,1	-0,1				0,0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,9	0,0		0,0	0,0	-0,9
Yhteensä	-29,2	0,1	0,0	0,0	0,0	-29,2
Laskennallinen verovelka, netto	-24,9	0,0	0,1	0,1	0,0	-24,6

Laskennalliset verot taseella

MEUR	2020	2019
Laskennalliset verosaamiset	4,5	4,6
Laskennalliset verovelat	-28,3	-29,2
Laskennalliset verovelat, netto	-23,8	-24,6

Laskennalliset verot on esitetty taseessa eriteltyinä verosaamisiin ja verovelkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty nettona silloin, kun sekä saaminen että velka kohdistuvat samaan erään, eikä erä ole ollut suuruudeltaan olennainen.

1.10 Osakekohtainen tulos

Laatimisperiaate

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistulla keskimääräisellä lukumäärällä ilman yhtiön omassa omistuksessa olevia osakkeita.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus.

	2020	2019
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, MEUR	19,1	34,7
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoona kpl	38,1	38,4
Osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90
Osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutus, miljoona kpl	0,0	0,0
Ulkona olevien osakkeiden laimennettu osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoona kpl	38,1	38,4
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,50	0,90

1.11 Rahavirtalaskelman liitetiedot

MEUR	2020	2019
Liiketoiminnan rahavirran oikaisut		
Verot	4,3	7,3
Poistot ja arvonalentumiset	57,0	54,4
Rahoitustuotot ja -kulut	4,9	3,0
Myyntivoitot ja -tappiot	-5,7	-7,0
Varaukset	2,0	1,8
Muut	7,5	-1,2
Yhteensä	70,0	58,3

2 Operatiiviset varat ja velat

2.1	Myyntisaamiset ja muut saamiset	63
2.2	Vaihto-omaisuus	64
2.3	Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	65
2.4	Muut pitkäaikaiset velat	65
2.5	Varaukset	66
2.6	Eläkevelvoitteet	67

2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset

Laatimisperiaate

Myyntisaamiset ovat tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä laskutettuja saamisia ja ne on kirjattu kirjanpitoon alkuperäisen myynnin määräisenä vähennettynä todennäköisillä arvonalentumistappioilla. Saamiset ovat korottomia ja yhtiön yleinen maksuehto on 14 päivää. Myyntisaamiset kirjataan siten käypään arvoonsa, sillä diskonttauksella ei maksuajan lyhyden vuoksi ole arvoon olennaista vaikutusta. Myyntisaamiset luokitellaan rahoitusvaroiksi, joista selostetaan tarkemmin liitetiedossa [4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin](#).

Luottotappioiden kirjaamiseen sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista yksinkertaistettua arvonalentumismallia. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan jakamalla myyntisaamiset ikääntymisen perusteella luokkiin ja kertomalla kyseiset luokat luottotappioprosentilla, joka perustuu historiatietoon myyntisaamisten toteutuneista luottotappioista. Arvonalentumismalli koskee yhtiön myyntisaamisia ja sopimukseen perustuvia omaisuuseriä ja niiden luottotappioiden aikaisempaa kirjaamista.

Historiatiedon sekä lähijalan taloudellisiin näkymien perusteella kirjataan erääntymättömistä tai alle 180 päivää erääntyneistä myyntisaamisista luottotappiovarausta 0,1%–20%. Yli 180 päivää erääntyneiden myyntisaamisten osalta luottotappiovarausta kirjataan 45 prosenttia ja yli 360 päivää vanhat myyntisaamiset kirjataan alas kokonaisuudessaan. Mikäli asiakas on ajautunut maksukyvyttömyystilaan kuten esimerkiksi konkurssiin tai velkaneeraukseen, kirjataan myyntisaaminen pois taseesta lopullisena luottotappiona, kun siitä ei kohtuudella arvioida saatavan suoritusta.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Epävarmat saamiset arvioidaan kuukausittain suoritettavan tarkastelun perusteella. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että saamisten tasearvo on suurempi kuin niistä kerrytettävissä oleva rahamäärä, erotus kirjataan luottotappiona tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin. Kriteerinä saamisen luottotappion kirjaamiseen pidetään velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston antamaa luottotappiosuositusta tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Mikäli saamisten tasearvon ja niistä kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus myöhemmin pienenee, luottotappio peruutetaan tulosaikutteisesti.

MEUR	2020	2019
Myyntisaamiset	82,9	84,2
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	19,4	22,0
Lainasaamiset	0,1	0,3
Siirtosaamiset	9,2	8,6
Ennakkomaksut	0,0	0,3
Verosaamiset	3,1	3,9
Muut saamiset	1,6	0,3
Yhteensä	116,3	119,6
Siirtosaamisten erittely		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1,4	1,3
Lakisääteiset henkilövakuutukset	-	0,0
Maksetut lisenssit	2,0	2,0
Muut	5,8	5,3
Yhteensä	9,2	8,6

Kaikki saamiset ovat vakuudettomia. Myyntisaamisista kirjatut luottotappiot ja niiden peruutukset ilmenevät liitetiedosta [1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut](#).

Myyntisaamisten, sopimukseen perustuvien omaisuuserien ja luottotappiovarausten ikäjakauma

MEUR	2020		2019	
	Myynti-saamiset	josta luotto-tappiovaraus	Myynti-saamiset	josta luotto-tappiovaraus
Erääntymättömät myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät	94,7	0,1	92,6	0,2
Erääntyneet 1–90 pv	6,8	0,1	12,0	0,4
Erääntyneet 91–365 pv	1,1	0,3	2,4	0,2
Erääntyneet yli 365 pv	0,3	0,2	1,6	1,5
Yhteensä	102,9	0,6	108,6	2,4

Luottotappiovarauksen muutos

MEUR	2020	2019
Luottotappiovaraus 1.1.	2,4	2,3
Varauksen muutos tuloslaskelmassa	-1,8	0,1
Luottotappiovaraus 31.12.	0,6	2,4

Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan.

Luottotappioiden määrä ja aiemmin kirjattujen luottotappioiden peruutukset esitetään liitetiedossa [1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut](#).

Kaikki rahoitusvarat ovat vakuudettomia ja muista rahoitusvaroista ei ole kirjattu luottoa.

2.2 Vaihto-omaisuus**Laatimisperiaate**

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. Ympäristöpalveluiden L&T Biowatin ja ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Muut varastot määritetään FIFO-periaatteella.

Kierrätyslaitoksilla valmistetaan kierrätysmateriaaleista myytäviä uusioraaka-aineita. Näiden materiaalien varastojen hankintameno muodostuu materiaalikustannuksista, välittömistä palkoista, muista välittömistä valmistusmenoista sekä osuudesta muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella.

MEUR	2020	2019
Aineet ja tarvikkeet	23,9	15,2
Valmiit tuotteet/tavarat	3,0	2,7
Muu vaihto-omaisuus	3,8	3,6
Yhteensä	30,7	21,5

Vaihto-omaisuuden kuluksi kirjattu hankintameno oli 30,3 miljoonaa euroa (29,4), joka sisältää varaston muutosta 8,7 miljoonaa euroa (0,3).

Vaihto-omaisuuden arvosta kirjattiin kuluksi 0,9 miljoonaa euroa (1,1), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Kulukirjaus sisältyy tuloslaskelman erään Materiaalit ja palvelut.

2.3 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

Laatimisperiaate

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa, joka vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Ostovelat luokitellaan rahoitusveloiksi, joista selostetaan tarkemmin liitetiedoissa [4.1 Rahoitusriskien hallinta](#) ja [4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin](#).

MEUR	2020	2019
Saadut ennakot	13,4	12,4
Ostovelat	64,1	59,1
Johdannaisvelat	0,8	0,9
Verovelat	0,3	0,1
Muut velat	22,7	21,7
Siirtovelat	76,7	71,1
Yhteensä	178,0	165,3
Siirtovelat		
Henkilöstökuluihin liittyvät velat	62,0	56,5
Muut jaksotetut kulut	14,8	14,6
Yhteensä	76,7	71,1

Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot ovat samat kuin niiden tasearvot.

2.4 Muut pitkäaikaiset velat

MEUR	2020	2019
Saadut ennakot	0,1	0,3
Muut velat	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,3

2.5 Varaukset

Laatimisperiaate

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja tapahtumaan liittyy maksuvelvoite, jonka toteutuminen on todennäköistä ja jonka suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaus arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Ajan kulumisesta johtuva varauksen lisäys kirjataan korkokuluksi. Varauksen muutokset merkitään tuloslaskelmaan samaan erään kuin varaus on alun perin kirjattu.

Ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka seurauksena maksuvelvoitteen syntyminen on todennäköistä ja sen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoituneet kustannukset ja omaisuuden alkuperäinen hankintameno poistetaan omaisuuden taloudellisen vaikutusajan kuluessa ja varaukset diskontataan nykyarvoonsa. Taseessa euromääräisesti suurimmat varaukset ovat kaatopaikkojen ja pilaantuneiden maiden käsittelyalueen peittokustannusvaraukset.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Varaus kirjataan, mikäli erän täsmällistä määrää tai tapahtumisajankohtaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa erä kirjataan siirtovelkoihin. Varausten määrää arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määrä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ympäristövaraukset kattavat seuraavat veloitteet

Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikka toimii yhdyskuntajätteen, pilaantuneiden maa-ainesten sekä teollisuuden sivutuotteiden loppusijoitusalueena.

Yhtiö on vuokrannut Kotkan kaupungilta maa-alueen, jolla on kaatopaikka. Lisäksi konsernilla on käytössään Varkaudessa maa-alue pilaantuneen maa-ainesten välivarastointia, puhdistustoimintaa ja loppusijoitusta varten. Konsernilla on velvoite hoitaa vuokrasopimusten tai toiminnan päättyessä alueiden jälkihoitotyöt eli maisemointi ja seurantatutkimukset ympäristölupien ehtojen mukaisesti.

Keravan kaatopaikan osalta on tilinpäätöshetkellä voimassa enää seurantatutkimusvaraus.

Oulussa otettiin käyttöön uusi kaatopaikka-alue tilikauden 2020 aikana. Materiaalinkäsittelykeskus vastaanottaa, käsittelee sekä hyötykäyttää monia erilaisia jätteitä ja sivuvirtoja, kuten teollisuusjätteitä, pilaantuneita maita, rakennus- ja purkujätteitä sekä yhdyskuntajätteitä

Muut varaukset ovat pääsääntöisesti uudelleenjärjestelykulu- ja tapaturmamaksuvarauksia.

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2020	5,3	1,8	7,1
Varausten lisäykset	1,7	1,2	2,9
Käytetyt varaukset	-0,1	-0,5	-0,6
Diskonttauksen vaikutus	0,1	0,0	0,1
Varaukset 31.12.2020	7,0	2,4	9,5

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2019	4,7	1,9	6,6
Varausten lisäykset	0,8	1,7	2,5
Käytetyt varaukset	-0,2	-1,8	-2,0
Diskonttauksen vaikutus	0,1	0,0	0,1
Varaukset 31.12.2019	5,3	1,8	7,1

MEUR	2020	2019
Pitkäaikaiset varaukset	7,1	5,4
Lyhytaikaiset varaukset	2,4	1,7
Yhteensä	9,5	7,1

2.6 Eläkeveloitteet

Laatimisperiaate

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuusperiaateiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkkeistä eikä sillä ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuusperiaateisia eläkejärjestelyjä. Eläkejärjestelyt noudattavat kunkin maan paikallisia säädöksiä ja käytäntöjä ja ovat pääosin maksupohjaisia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Yhtiöllä on pieniä, pääosin yrityskauppojen mukana tulleita, etuusperiaateisia eläkejärjestelyjä. Näistä etuusperiaateisista eläkkeistä osa on konsernin omalla vastuulla ja osalle on otettu eläkevakuutus. Veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa diskonttokorko perustuu yritysten liikkeeseenlaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon, joiden maturiteetti vastaa olennaisilta osin lasketavan eläkevastuun arvioitua maturiteettia. Riskipremio perustuu sellaisten yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden luottokelpoisuusluokitus on AA. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuusperiaateisen eläkejärjestelyn nettovelka (tai -omaisuuserä).

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuusperiaateisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuusperiaateisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät (mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta nettokorkoon sisältyviä eriä) kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempina seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

Etuusperiaateiset eläkejärjestelyt ovat pieniä ja koskevat yksittäisiä henkilöitä Suomessa sekä Ruotsissa. Ne ovat syntyneet pääasiassa yrityskauppojen seurauksena. Osa eläkesopimuksista hoidetaan vakuutusyhtiöissä ja osa on yhtiön omalla vastuulla.

MEUR	2020	2019
Taseen etuusperiaateinen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	0,4	0,5
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,4	-0,4
	0,0	0,1
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	1,3	1,2
Nettomääräinen eläkevelka taseessa	1,4	1,3
Velvoitteen nykyarvon muutokset		
Velvoite kauden alussa	1,7	1,9
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,1	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0
Maksetut etuudet	-0,1	-0,1
Velvoite tilikauden lopussa	1,7	1,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden alussa	0,4	0,5
Korkotuotot	0,0	0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0
Maksetut etuudet	0,0	0,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden lopussa	0,4	0,4

MEUR	2020	2019
Taseessa esitetyn velan muutokset:		
Velka kauden alussa	1,3	1,4
Tuloslaskelmaan merkityt kulut	0,1	0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,1	0,0
Maksetut etuudet	-0,1	-0,1
Velka kauden lopussa	1,4	1,3
Tuloslaskelman etuspohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti:		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,1	0,0
Korkotuotot	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,1	0,0
Yhteensä	0,1	0,0

Konserni ennakoii maksavansa etuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 74 tuhatta euroa vuonna 2021.

MEUR	2020	2019
Veloitteen nykyarvo	1,7	1,7
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,4	-0,4
Alikate	1,4	1,3
Tärkeimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonnttauskorko	0,4 %	0,5 %
Varojen odotettu tuotto	1,2 %	1,5 %
Tuleva palkankorotusolettamus	3,4 %	3,7 %
Inflaatio-oletus	0,9 %	1,2 %

Veloitteen maksuperusteinen maturiteetti

MEUR	2020	2019
Maturiteetti alle vuoden	0,1	0,1
1–5 vuotta	0,6	0,6
5–10 vuotta	0,5	0,5
10–15 vuotta	0,2	0,2
15–20 vuotta	0,1	0,2
20–25 vuotta	0,1	0,1
25–30 vuotta	0,1	0,1
yli 30 vuotta	0,1	0,1
Yhteensä	1,8	1,8

Bruttoinvestoinnit

48,2
MEUR

Bruttoinvestointien osuus
liikevaihdosta

6,4
%

3 Aineettomat ja aineelliset
hyödykkeet

3.1	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	71
3.2	Liikearvojen arvonalentumistestit	73
3.3	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	75
3.4	Käyttöoikeusomaisuuserät	77

3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Laatimisperiaate

Liikearvo on se osa hankintamenosta, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vuosittain arvonalentumisen varalta viimeisen neljänneksen aikana. Taseessa liikearvot esitetään alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon. Aineettomien hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan arvioidaan olevan rajallinen tai rajoittamaton. Konsernin liiketoimintojen yhdistämisissä kirjatut aineettomat hyödykkeet ovat mm. asiakassuhteita, kilpailukieltosopimuksia ja ympäristöluvia. Niillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, joka vaihtelee kolmesta kolmeentoista vuoteen.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat pääasiassa ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin siitä lähtien kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämisvaiheeseen ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Tällaisen aineettoman hyödykkeen tulee tuottaa konsernille vastaista taloudellista hyötyä, joka ylittää sen kehittämisestä syntyneet menot. Hankintameno käsittää kaikki menot, jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän saattamisesta valmiiksi toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Suurimmat menoerät ovat ulkopuolisille maksetut konsulttipalkkiot ja oman henkilöstön palkka- ja muita kustannuksia.

Ohjelmistojen ja ohjelmistolisenssien poisto aika on viisi vuotta.

Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään) IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Mikäli viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuville kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvojen arvonalentumistestit tehdään vuosittain tai aina, kun viitteitä arvonalenemisesta ilmenee. Kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään sekä käyttöarvoon että nettomyyntihintaan perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu.

Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ovat ohjelmistoprojekteja, joille ei voida tehdä erillisiä arvonalentumistestejä, koska niillä ei ole itsenäistä rahavirtaa. Jos tilikauden päättyessä todetaan, että projektit aiotaan saattaa loppuun ja ottaa ohjelmistot käyttöön, arvonalennukselle ei katsota olevan tarvetta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan kuitenkin osana sitä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, johon ne kuuluvat.

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat 3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	166,3	47,4	23,9	10,1	10,5	51,8	1,7	311,6
Lisäykset					1,2	0,8	3,3	5,3
Hankitut liiketoiminnat	0,7	0,4	0,1					1,1
Vähennykset	-0,1				-3,2	-11,2	0,5	-14,0
Arvonalentumiset					-0,1	-10,8	-0,9	-11,8
Siirrot erien välillä	0,0					1,9	-1,9	0,0
Kurssierot	1,8	0,8	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	2,8
Hankintameno 31.12.2020	168,7	48,6	24,0	10,1	8,3	32,4	2,8	295,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2020	-14,5	-30,9	-23,9	-9,7	-7,9	-36,8		-123,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,1				3,1	14,7		17,9
Tilikauden poistot	0,0	-2,9	0,0	-0,1	-0,8	-8,9		-12,6
Arvonalentumiset					0,1	6,9		7,0
Kurssierot	-0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0		-0,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2020	-14,7	-34,3	-24,0	-9,7	-5,4	-24,0		-112,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	154,0	14,3	0,1	0,4	2,9	8,4	2,8	182,9

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä patentteja tai lupia.

Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 3,2 miljoonaa euroa (2,2).

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	166,0	47,4	23,9	10,1	15,3	51,0	0,6	314,3
Lisäykset	0,0				0,5	0,4	2,5	3,5
Hankitut liiketoiminnat	0,1	0,4	0,0					0,5
Vähennykset	0,0				-5,4	-1,1	0,0	-6,4
Arvonalentumiset					-	-	-	-
Siirrot erien välillä					0,0	1,4	-1,4	0,0
Kurssierot	0,2	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Hankintameno 31.12.2019	166,3	47,4	23,9	10,1	10,5	51,8	1,7	311,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-14,5	-28,2	-23,9	-9,6	-12,5	-32,0		-120,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0				5,3	1,0		6,4
Tilikauden poistot	0,0	-2,8	0,0	-0,1	-0,7	-5,8		-9,4
Arvonalentumiset					-	-		-
Kurssierot	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0		0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-14,5	-30,9	-23,9	-9,7	-7,9	-36,8		-123,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	151,9	16,4	0,0	0,4	2,6	15,0	1,7	188,0

3.2 Liikearvojen arvonalentumistestit

Laatimisperiaate

Arvonalentumistestauksessa arvioidaan kerrytettävissä olevat rahamäärät käyttöarvon perusteella. Vastaiset rahavirrat perustuvat johdon neljän vuoden vuosikohtaisiin tuloslaskelma- ja ylläpitoinvestointiennusteisiin, jotka on tehty budjetointiprosessin yhteydessä. Johto perustaa ennusteensa toteutuneeseen kehitykseen sekä käsitykseensä alansa kasvunäkymistä (markkinoiden yleinen kehitys ja yksikön kannattavuus, hinnoittelu, kunnallistamispäätökset, henkilöstö- ja raaka-ainekustannukset). Kasvuennusteissa huomioidaan hyväksytyt investointipäätökset.

Rahavirrat, jotka ulottuvat neljän vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle on laskettu ns. loppuarvomenetelmää käyttäen. Laskelmissa käytetty kasvu perustuu johdon arvioon kassavirran pitkän aikavälin kasvusta.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Liikearvojen arvonalentumistesteissä kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään käyttöarvoon perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu. Nämä laskelmat edellyttävät johdon arvioiden käyttämistä ja perustuvat hallituksen hyväksymiin strategiakausien ennusteisiin. Vaikka johdon käsityksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arviot tulevista rahavirroista erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista.

Liikearvojen kohdistaminen

Liikearvon kirjanpitoarvot on kohdistettu alla olevan taulukon mukaisesti kassavirtaa tuottaville yksiköille:

MEUR	2020	2019
Ympäristöpalvelut	74,1	73,7
Teollisuuspalvelut	19,8	19,5
Kiinteistöpalvelut Suomi	22,5	22,6
L&T Service AB	2,9	2,7
L&T FM AB	34,7	33,4
Yhteensä	154,0	151,9

Arvonalentumistestaus vuonna 2020

Arvonalentumistestaus on laadittu käyttöarvolaskelmilla joissa tulevat rahavirrat diskontataan nykyarvoon. Käyttöarvolaskelmissa on käytetty rahavirtaa tuottavissa yksiköissä kasvuolettamana 1,9 prosenttia, joka vastaa Euroopan keskuspankin keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitetta. Kasvuolettama on sama kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä perustuen yhteneväiseen liiketoiminta-alueeseen.

%	2020	2019
Ympäristöpalvelut	1,9	1,9
Teollisuuspalvelut	1,9	1,9
Kiinteistöpalvelut Suomi	1,9	1,9
L&T Service AB	1,9	1,9
L&T FM AB	1,9	1,9

Laskennassa käytetty diskonttauskorko perustuu konsernin painotettuun keskimääräiseen pääomakustannukseen ennen veroja (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön tuotto, markkinariskipreemio, toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on määritetty oma diskonttauskorko. WACC:n määrittelyä on täsmennetty tilikauden 2019 aikana ja WACC:n osatekijöiden kautta huomioidun toimialakohtaisen riskin lisäksi erillisille toimialakohtaisille riskilisien määrittelylle ei ole perustetta, koska johdon arvion mukaan yhtiön toiminta ei ole yleistä toimialakohtaista riskiä suurempaa. Lisäksi Suomi ja Ruotsi maantieteellisinä liiketoiminta-alueina ovat yhteneväiset.

Laskennassa käytetyt diskonttauskorot verojen jälkeen:

%	2020	2019
Ympäristöpalvelut	7,9	7,8
Teollisuuspalvelut	7,9	7,7
Kiinteistöpalvelut Suomi	7,7	7,7
L&T Service AB	8,3	8,2
L&T FM AB	8,1	8,0

Liikearvon testauksessa ei tunnistettu arvonalentumisia yhdessäkään rahavirtaa tuottavassa yksikössä.

Arvonalentumistestin herkkyyssanalyysit

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on tehty herkkyyssanalyysi, jossa laskennan keskeiset oletukset testattiin. Testauksen oletuksina käytettiin diskonttauskorkoa sekä toteutuneen kehityksen perusteella määritettyä loppuarvon laskennassa käytettyä EBITDA-prosenttia. Herkkyyssanalyysissa laskettiin yksittäistä keskeistä oletusta muuttamalla millä raja-arvoilla käyttöarvo on yhtä suuri kirjanpitoarvon kanssa. Testauksen tuloksiin perustuen mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä oletuksissa ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon. Testaushetkellä kirjanpitoarvon ylitys oli yli 50 prosenttia kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Käyttöarvo suhteessa kirjanpitoarvoon:

	2020	2019
Ympäristöpalvelut	Yli 50 %	Yli 50 %
Teollisuuspalvelut	Yli 50 %	Yli 50 %
Kiinteistöpalvelut Suomi	Yli 50 %	Yli 50 %
L&T Service AB	Yli 50 %	Yli 50 %
L&T FM AB	Yli 50 %	Yli 50 %

3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Laatimisperiaate

Aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka aiheutuvat välittömästi kyseisen aineellisen omaisuuden hankkimisesta. Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi omaisuuden hankintamenoa. Lisäksi hankintamenoissa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut.

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Taseessa aineellinen käyttöomaisuus esitetään vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta uusia kaatopaikkoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikojä muutetaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia:

Tilinpäätöksen poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–15 vuotta

Valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksesta ja käytöstä poistamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuden tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuden käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuville kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuden kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut.

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat **3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet** 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	6,3	130,4	403,6	0,1	4,2	544,6
Lisäykset		1,8	13,2		26,5	41,4
Hankitut liiketoiminnot		0,2	0,7			0,9
Vähennykset	-0,1	-3,2	-31,6		0,0	-34,9
Arvonalentumiset	-0,4	-1,7	-6,2		0,0	-8,3
Siirrot erien välillä		7,3	14,4		-21,7	0,0
Kurssierot	0,0	-0,2	-0,8	0,0	0,0	-1,0
Hankintameno 31.12.2020	5,8	134,4	393,3	0,1	8,9	542,6
Kertyneet poistot 1.1.2020	-0,5	-96,0	-318,5	-0,1		-415,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		2,6	31,0			33,6
Tilikauden poistot		-6,2	-21,0			-27,1
Arvonalentumiset		1,0	4,2			5,2
Kurssierot		0,1	0,5	0,0		0,6
Kertyneet poistot 31.12.2020	-0,5	-98,4	-303,8	-0,1		-402,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	5,3	36,0	89,5	0,1	8,9	139,8

Koneiden ja kaluston kirjanpitoarvoon sisältyy 11,5 miljoonaa euroa (10,1) rahoitusyhtiön kautta myytyjä puristimia ja paalaimia, jotka laitteiden takaisinostovelvollisuuden vuoksi aktivoidaan käyttöomaisuuteen.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 10,1 miljoonaa euroa (7,5).

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	5,6	124,9	438,5	0,1	5,2	574,4
IFRS 16 käyttöönotto			-28,5			-28,5
Lisäykset	0,7	2,7	13,2		11,2	27,8
Hankitut liiketoiminnot		0,1	0,1			0,2
Vähennykset	0,0	-1,0	-29,4	0,0	0,0	-30,4
Arvonalentumiset	-	-	-		-	-
Siirrot erien välillä		3,4	8,9		-12,3	0,0
Kurssierot	0,1	0,2	0,8	0,0	0,0	1,1
Hankintameno 31.12.2019	6,3	130,4	403,6	0,1	4,2	544,6
Kertyneet poistot 1.1.2019	-0,5	-90,8	-327,8	-0,1		-419,2
IFRS 16 käyttöönotto			4,9			4,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,9	27,6			28,5
Tilikauden poistot		-6,0	-22,7			-28,7
Arvonalentumiset		-	-			-
Kurssierot		-0,1	-0,5	0,0		-0,6
Kertyneet poistot 31.12.2019	-0,5	-96,0	-318,5	-0,1		-415,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	5,8	34,4	85,1	0,1	4,2	129,5

3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät

Laatimisperiaate

Vuokrasopimuksesta aiheutuva käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan sopimuksen alkamisajankohtana eli päivänä, jolloin vuokralle antaja antaa kohdeomaisuuserän konsernin käytettäväksi. Käyttöomaisuuserä arvostetaan hankintamenoon, josta vähennetään kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot ja jota oikaistaan vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvilla erillä. Alkuperäisen arvostamisen mukaiseen hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukainen määrä, alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla ja sopimuksesta alkuvaiheessa koituneilla välittömällä menoilla. Lisäksi hankintamenoissa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut. Vuokrasopimuksesta kirjatut käyttöoikeusomaisuuserät ovat arvonalentumistestauksen kohteena.

IFRS 16 -standardin mukaan vuokralle ottaja arvostaa sopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat nykyarvoon. Konsernin vuokrasopimusten sisäinen korko ei ole helposti määritettävissä, joten tulevat vähimmäisvuokrat diskontataan käyttäen konsernin lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään standardin mukaan koroksi, jota vuokralle ottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin varat, jotka tarvittaisiin käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoa arvoltaan vastaavan omaisuuserän hankkimiseen vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Konserni on määrittänyt lisäluoton koron vuokrasopimuksille perustuen sopimusten maturiteettiin ja taloudelliseen ympäristöön.

Yhtiön vuokrasopimusvelka kattaa rahoitusyhtiön kautta vuokrattujen hyödykkeiden sekä muiden vuokrasopimusten vuokravastuut. Yhtiön vuokrasopimukset eivät sisällä olennaisia muuttuvia vuokria tai jäännösarvotakuita.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Vuokralle ottajan on IFRS 16 -standardin mukaan määritettävä vuokra-aika siten, että se on ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa ottaen huomioon myös mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos niiden käyttäminen on arvioitu kohtuullisen varmaksi. Jatko-optioiden käyttäminen ja huomioiminen osana vuokrakautta arvioidaan sopimuskohtaisesti liiketoiminnallisista perusteista.

Konsernilla on toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia erityisesti kiinteistöihin ja maa-alueisiin liittyen. Toistaiseksi voimassa olevien kiinteistö- ja maa-alesopimusten osalta vuokrakauden pituus perustuu johdon arvioon vuokrakauden pituudesta. Arviossa otetaan huomioon esimerkiksi sopimuksen voimassaoloaikana vuokrakohteeseen tehdyt merkittävät parannustyöt, vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät menot sekä kohdeomaisuuserän tärkeys konsernin toimintojen kannalta ottaen huomioon kohdeomaisuuserän erityislaatuisuuden, sijaintipaikan ja sopivien vaihtoehtojen saatavuus. Johto arvioi kohteiden vuokrakauden pituutta jatkossa varmistakseen, että vuokrakausi vastaa tarkasteluhetken olosuhteita.

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	12,4	38,3	47,8	98,5
Lisäykset	1,3	9,8	4,5	15,7
Vähennykset	-0,2	-7,4	-0,5	-8,0
Kurssierot		0,1	0,2	0,3
Hankintameno 31.12.2020	13,5	40,9	52,0	106,4
Kertyneet poistot 1.1.2020	-1,1	-8,6	-11,7	-21,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	2,7	0,5	3,3
Tilikauden poistot	-1,2	-8,6	-7,5	-17,3
Kurssierot		-0,1	-0,1	-0,2
Kertyneet poistot 31.12.2020	-2,2	-14,5	-18,9	-35,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	11,3	26,4	33,1	70,9

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	12,2	36,3	5,3	53,8
IFRS 16 käyttöönotto			28,5	28,5
Lisäykset	0,2	2,1	14,0	16,3
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kurssierot		-0,1	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.2019	12,4	38,3	47,8	98,5
Kertyneet poistot 1.1.2019	0,0	0,0	0,0	0,0
IFRS 16 käyttöönotto			-4,9	-4,9
Tilikauden poistot	-1,1	-8,5	-6,8	-16,4
Kurssierot		0,0	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.2019	-1,1	-8,6	-11,7	-21,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	11,3	29,8	36,1	77,2

Tilinpäätöshetkellä tiedossa ei ole tulevilla tilikausilla voimaan astuvia uusia vuokrasopimuksia, joilla olisi olennaista vaikutusta käyttöoikeusomaisuuserän tai vuokrasopimusvelan määrään. Vuokrasopimuskuluista tarkemmin liitetiedossa [1.7 Vuokrasopimusten kulut](#).

Oma pääoma

192,6
MEUR

Oman pääoman tuotto

9,6
%

4 Rahoitusriskit ja pääomarakenne

4.1	Rahoitusriskien hallinta	79
4.2	Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	83
4.3	Rahavarat	85
4.4	Oma pääoma	85
4.5	Osakekohtainen osinko	86
4.6	Rahoitusvelat	87
4.7	Vastuusitoumukset	87
4.8	Johdannaisopimukset	88

4.1 Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua merkittävilta rahoitusriskeiltä ja pyrkiä rajoittamaan rahoitusmarkkinoiden muutosten ja muiden riskitekijöiden epäedullisia vaikutuksia konsernin tulokseen.

Konsernin rahoitus ja likviditeetin hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin taloushallinnossa, jota johtaa talousjohtaja. Rahoitusriskien hallintaan liittyvät transaktiot toteutetaan konsernin taloushallinnossa.

Valuuttariski

Konserni muodostuu Suomessa toimivasta emoyhtiöstä sekä Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä toimivista tytäryhtiöistä. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden toiminta- ja raportointivaluuttana on euro ja muissa tytäryhtiöissä sijaintimaan valuutta. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat siten konsernin tulokseen ja omaan pääomaan.

Translaatoriski

Translaatoriskille alttiina oleva positio muodostuu ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista, joihin sisältyvät oman pääoman sijoitukset ja kertyneet voitot. Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten positiota ei suojata, koska omistuksia pidetään pitkäaikaisina strategisina sijoituksina.

Transaktioriski

Ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminta tapahtuu lähes täysin niiden toimintavaluutassa eikä siten aiheuta transaktioriskiä. Tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan konsernin sisäisillä lainoilla, jotka ovat kunkin tytäryhtiön toimintavaluutan määräisiä. Suomessa toimivat konserniyhtiöt käyttävät myynnin laskutusvaluuttana lähes poikkeuksetta euroa.

Konsernin merkittävin transaktioriski aiheutuu tytäryhtiölainojen lainapääomasta ja kertyneistä koroista. Nettopositio tilinpäätöshetkellä oli seuraava:

MEUR	2020	2019
RUB-määräiset sisäiset lainapääomat ja kertyneet korot	-	8,1
Netto	-	8,1

Vuonna 2020 tapahtuneiden valuuttakurssimuutosten takia omaan pääomaan syntyi muuntoeroja 5,4 miljoonaa euroa (-0,6). Valuuttamääräiset nettosijoitukset on esitetty valuutoittain alla olevassa taulukossa. Tilikauden 2020 muuntoero aiheutuu ainoastaan Ruotsin liiketoiminnasta Venäjän liiketoimintojen alasajon vuoksi.

Nettosijoitusten translaatiopositio

MEUR	2020	2019
SEK	38,3	32,2
RUB	-	1,7
Yhteensä	38,3	33,9

Sijoitusten hintariski

Konserni ei ole sijoittanut varoja noteerattuihin osakkeisiin, joiden arvo vaihtelee markkinahintojen muutosten vuoksi, joten se ei altistu arvopaperimarkkinoihin liittyvälle hintariskille. Konsernin omistamien noteeraamattomien osakkeiden määrä on vähäinen, eikä niihin liity olennaista hintariskiä.

Hyödykehintariski

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan vaihtelut heijastuvat sekä tuotantokalustossa käytettävien polttoainehintojen hintoihin että ympäristöhuoltoalan tuotteiden hankintahintoihin öljypohjaisten raaka-aineiden kautta. Osassa jätehuollon asiakassopimuksista laskutusjaksot ja sopimusehdot ovat sellaiset, että hintoja ei pystytä korottamaan kuukausittain. Tämän vuoksi polttoaineiden hintojen kohoaminen saadaan siirrettyä palveluhintoihin viiveellä. Dieselin hintariskiä on suojattu osittain hyödykejohdannaisopimuksilla. Näihin sopimukseen sovelletaan IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa. Uusien dieselsuojauksien tekeminen on lopetettu tilikauden 2019 aikana. Suojauksia ei ole voimassa tilinpäätöshetkellä.

Ympäristötuotteiden raaka-ainehintariskiä pyritään hallitsemaan siten, että myyntihinnat sovitaan yleensä kiinteiksi enintään toimittajien vahvistamien ostohintojen voimassaoloajaksi.

Korkoriski

Korkoriski liittyy pääasiassa lainoihin, jotka on sidottu vaihtuviin korkoihin ja joista aiheutuvat rahavirrat vaihtelevat korkotason muuttuessa. Koska yhtiön palveluiden kysyntä tai niiden hinnat eivät ole merkittävästi riippuvaisia taloussuhdanteiden vaihteluista, korkokustannukset pyritään pitämään mahdollisimman vakaina. Tämän vuoksi yli puolet vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvästä rahavirrasta pyritään suojaamaan korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin.

Tilikauden lopun pitkäaikaisista lainoista oli joko kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksilla suojattuja 80 prosenttia (80) ja vaihtuvakorkoisia 20 prosenttia (20). Korkotason muutokset eivät siten vaikuta korkokustannuksiin täysimääräisesti.

Kaikki rahavirran suojaukseksi tehdyt koronvaihtosopimukset ovat konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojaavia ja kaikkiin sopimukseen sovelletaan IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa. Pääosa konsernin liikevaihdosta syntyy pitkäaikaisista palvelusopimuksista. Hyvän kassavirtaennustettavuuden vuoksi konsernin rahoituspolitiikassa on määritetty, että korkoa tuottavien varojen määrä pyritään pitämään pienenä suhteessa kulloiseenkin lyhyen aikavälin rahoitustarpeeseen ja sijoitettuna suhteellisen lyhytaikaisiin instrumentteihin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia maksuveloitteita. Vastapuoliriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaissopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä tekemällä likviditeettihallintaan liittyviä sijoituksia vain korkean luottokelpoisuuden omaavien liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista sijoituksista ei odoteta aiheutuvan arvonalentumisia.

Yhtiöllä on laaja asiakaskunta, joka koostuu yrityk-
sistä, laitoksista, toimisto- ja liikekiinteistöistä, institu-
tionaalista kiinteistönomistajista, asunto-osakeyhtiöistä,
julkisesta sektorista ja kotitalouksista. Myyntisaamiset
koostuvat pääosin suuresta määrästä suhteellisen pieniä
saatavia, eikä merkittäviä luottoriskikeskittymiä ole. Yhti-
öllä on luotonvalvontaohjeet, joilla pyritään varmistamaan
se, että palveluita ja tuotteita myydään vain luottokel-

poisille asiakkaille tai ennakkomaksulla, mikäli asiakkaan
luottokelpoisuus ei ole riittävä. Suuri osa asiakassuhteista
perustuu pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin, eikä asiakkail-
ta yleensä vaadita vakuuksia.

IFRS 9 -standardin mukaisen arvonalentumismallin
mukaan arvonalentumisvaraukset on kirjattava odotettu-
jen luottotappioiden perusteella. Myyntisaamisten ja so-
pimukseen perustuvien omaisuuserien osalta käytetään
yksinkertaistettua mallia, jossa luottotappioiden arvioitu
määrä perustuu saamisten eliniän odotettuihin luottotap-
pioihin. Odotettuihin luottotappioihin perustuva malli on
ennakoiva, ja odotettu tappio-osuus perustuu historiallis-
ten luottotappioiden määriin.

Myyntisaamisiin liittyvää perintätoimintaa hoidetaan
kotimaan myyntisaamisten osalta keskitetysti taloushal-
linnossa. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat omien myynti-
saamistensa perinnän paikallisesti.

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriski

Likviditeettiriskin hallinnalla varmistetaan, että kon-
serni pystyy jatkuvasti hoitamaan toimintaan liittyvät
rahoitukselliset velvoitteensa mahdollisimman edullisin
kustannuksin. konserni pyrkii säilyttämään hyvän maksu-
valmiuden tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla
sellaisiin rahamarkkinainstrumentteihin, jotka voidaan
realisoida nopeasti. Likviditeettitilannetta seurataan
ajantasaisesti ja sitä ennakoidaan kassavirtaennusteiden
avulla. Konsernissa on käytössä konsernipankkitilijärjes-
telmä, joka auttaa käteisvarojen hallinnassa. Rahoituksen
saatavuutta pyritään varmistamaan käyttämällä rahoit-
ustoiminnassa useita pankkeja. Jälleenerahoitusriskiä
hallitaan hajauttamalla lainojen maturiteettia ja pyrkimäl-
lä pitämään pitkän lainasalkun keskimääräinen duraatio
vähintään 2 vuotena.

Konsernin kassavarat on pyritty pitämään melko pie-
ninä ja toisaalta huolehdittu luottolimiittien riittävyydestä
likviditeetin hallinnassa. Lyhytaikaisia, kassavirran heilah-

teluista johtuvia rahantarpeita varten yhtiöllä on käytös-
sä 10 miljoonan euron tililimiitti ja kommitoituja limiittejä,
yhteensä 30 miljoonaa euroa, ja yritystodistusohjelma
100 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa konsernin likvi-
dien varojen ja sijoitusten määrä oli 50,2 miljoonaa euroa
(41,8). 100,0 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta oli
kauden lopussa käyttämättä 85 miljoonaa euroa (100).

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoi-
tusvelat jaoteltuina sopimuksiin perustuvien eräpäivien
mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät
luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia
rahavirtoja. Pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy omavaraisuus-
aste- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia
ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille
rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista tai
luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaisi lai-
nantajat irtisanomaan lainat välittömästi, mikä johtaisi
taulukossa esitettyihin lainoihin liittyvien rahavirtojen
aikaistumiseen.

Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

MEUR	2020	2019
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,3	1,4
Myyntisaamiset	82,9	84,2
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	19,4	22,0
Muut saamiset	14,0	13,1
Ennakkomaksut	0,0	0,3
Johdannaissaamiset	0,0	0,0
Rahavarat	50,2	41,8

Rahoitusvelkojen erääntyminen

MEUR 2020	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2021	2022	2023	2024	2025	2026 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	49,9	51,6	0,4	0,4	0,4	50,4	-	-
Joukkovelkakirjalainat	49,8	51,9	0,6	0,6	50,6	-	-	-
Yritystodistusvelat	15,0	15,0	15,0					
Vuokrasopimusvelka	72,0	76,6	17,0	14,9	13,6	9,7	8,0	13,4
Johdannaisvelat	0,8	0,7	0,2	0,2	0,2	0,2	-	-
Ostovelat ja muut velat	86,8	86,8	86,8	-	-	-	-	-
Yhteensä	274,2	282,5	119,9	16,1	64,7	60,3	8,0	13,4

MEUR 2019	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	49,9	52,0	0,4	0,4	0,4	0,4	50,4	-
Joukkovelkakirjalainat	49,7	52,5	0,6	0,6	0,6	50,6	-	-
Yritystodistusvelat	-	-						
Vuokrasopimusvelka	77,8	83,1	16,7	15,2	14,2	10,1	9,2	17,7
Johdannaisvelat	0,9	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	-
Ostovelat ja muut velat	80,7	80,7	80,7	-	-	-	-	-
Yhteensä	259,0	269,2	98,6	16,4	15,4	61,3	59,8	17,7

Vuokrasopimusvelkojen erääntymisajat

MEUR	2020	2019
Vuokrasopimusvelkojen bruttomäärä		
- vähimmäisvuokrat erääntymisajoin		
Enintään 1 vuoden kuluessa	17,0	16,7
1-5 vuoden kuluttua	46,2	48,8
Yli 5 vuoden kuluttua	13,4	17,7
Yhteensä	76,6	83,1
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-4,6	-5,3
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo	72,0	77,8
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo eräänny seuraavasti		
Enintään 1 vuoden kuluessa	16,3	15,8
1-5 vuoden kuluttua	44,0	45,5
Yli 5 vuoden kuluttua	11,6	16,5
Yhteensä	72,0	77,8

Lainojen ja limiittien rakenne

MEUR	2020			2019		
	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	49,9	-	49,9	49,9	-	49,9
Joukkovelkakirjalainat	49,8	-	49,8	49,7	-	49,7
Sitova luottolimiitti	-	30,0	30,0	-	30,0	30,0
Yritystodistusohjelma	15,0	85,0	100,0	-	100,0	100,0
Vuokrasopimusvelka rahoituslaitoksilta	31,2	18,8	50,0	32,5	17,5	50,0
Muu vuokrasopimusvelka	40,8	-	40,8	45,3	-	45,3
Yhteensä	186,7	133,8	320,5	177,4	147,5	324,9

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa esitetty IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi pyrkii kuvaamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä korkotason ja dieselin hinnan muutoksille taseessa olevista rahoitusinstrumenteista eli rahoitusvaroista ja -veloista sekä johdannaissopimuksista. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutokset on oletettu kohdistuvan kokonaan omaan pääomaan ja muiden johdannaissopimusten tuloslaskelmaan.

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Korkotason nousuksi oletetaan + 0,5 prosenttiyksikköä ja laskuksi - 0,2 prosenttiyksikköä.
- Dieselin hinnan muutokseksi oletetaan +/-10 prosenttiyksikköä.
- Laskelman perustana oleva positio sisältää korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihto- ja hyödykejohdannaissopimukset.

Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

IFRS 7 -standardin mukainen herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenttien markkinariskeistä

MEUR	2020		2019	
	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma
Johdannaiset:				
+ 0,5 % muutos markkinakoroissa	-0,1	0,1	-0,1	0,4
- 0,2 % muutos markkinakoroissa	0,0	0,0	0,0	-0,1
+ 10 % muutos diesel oil		-		0,0
- 10 % muutos diesel oil		-		0,0
Konsernin sisäiset lainat:				
+10 % muutos kruunun kurssissa	-		-	
-10 % muutos kruunun kurssissa	-		-	
+10 % muutos ruplan kurssissa	-		0,7	
-10 % muutos ruplan kurssissa	-		-0,6	

4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

Laatimisperiaate

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun ja suojauslaskennan alaisiin johdannaisiin. Luokittelu perustuu niiden rahavirtaominaisuuksiin ja hallintaan käytettäviin liiketoimintamalleihin.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun oikeudet omaisuuserän rahavirtoihin lakkaavat tai kun siihen liittyvä määräysvalta on siirtynyt konsernin ulkopuolelle.

Saamisten arvostusperuste on jaksotettu hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Myyntisaamiset ja muut saamiset sisältyvät tähän ryhmään ja ne merkitään taseeseen alkuperäisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat ovat suojauslaskennan ulkopuolella olevia johdannaissopimuksia.

Konsernin ottamat lainat kirjataan selvityspäivänä taseeseen alun perin saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta tai liikkeellelaskusta välittömästi johtuvat transaktiokustannukset. Myöhemmin lainat arvotetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun.

Johdannaiset

Koronvaihtosopimusten, valuuttatermiinien ja hyödykejohdannaisten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteeraukset. Käyvät arvot kuvaavat niitä hintoja, jotka konserni saisi tai joutuisi maksamaan, jos johdannaissopimus purettaisiin tilinpäätöspäivänä.

Pankkilainat ja muut lainat

Lainojen käyvät arvot perustuvat efektiivisen koron menetelmällä diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä. Lainan kokonaiskorko muodostuu riskittömästä markkinakorosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta.

Vuokrasopimusvelat

Tilikaudella 2019 käyttöönotetun IFRS 16 -standardin myötä taseen rahoitusleasingvelka on muuttunut vuokrasopimusvelaksi. Vuokrasopimusvelkojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla tulevat rahavirrat korolla, jolla konserni voisi tehdä vastaavan vuokra- tai leasingopimuksen tilinpäätöshetkellä.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltava käyttäen kolmitasoista käypien arvojen hierarkiaa, joka kuvastaa arvoja määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Hierarkiatason 1 rahoitusinstrumentit ovat osakkeita ja korollisia sijoituksia, jotka kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Hierarkiatason 2 rahoitusinstrumentteihin kuuluu over-the-counter (OTC) -johdannaisia, jotka on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, jos ne täyttävät suojauslaskennan soveltamisen edellytykset. Rahoitusinstrumentti luokitellaan tasolle 3, jos sen käyvän arvon määrittäminen ei voi perustua havainnoitavissa olevaan markkinatietoon.

Konsernissa ainoastaan johdannaiset kirjataan käypään arvoon. Johdannaisten, jotka ovat koronvaihto-, valuutta- ja hyödykejohdannaissopimuksia, käyvät arvot ovat tason 2 mukaisia. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot perustuvat toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuihin hintoihin tai yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa viitteitä siitä, että jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen osakkeiden arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloslaskelman kautta kuten korkoinstrumenteista kirjattu arvonalentumistappion myöhempi peruuntuminen.

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat 3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet **4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne** 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	2020			2019			Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
	Jaksotettuun hankintamenuon	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Jaksotettuun hankintamenuon	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot		
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut saamiset	1,3		1,3	1,4		1,4		
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	104,0		104,0	106,8		106,8		2.1
Rahoitusleasingsaamiset	-		-	-		-		
Johdannaissaamiset	-	-	-	-	0,0	0,0		
Rahavarat	50,2		50,2	41,8		41,8		
Rahoitusvarat yhteensä	155,5	-	155,5	150,0	0,0	150,0		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	99,7		99,7	99,6		99,6	2	
Vuokrasopimusvelat	55,7		55,7	62,0		62,0		4.1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	15,0		15,0	-		-	2	
Vuokrasopimusvelat	16,3		16,3	15,8		15,8		4.1
Ostovelat ja muut velat	86,8		86,8	80,7		80,7		2.3
Johdannaisvelat	-	0,8	0,8	-	0,9	0,9	2	
Rahoitusvelat yhteensä	273,5	0,8	274,3	258,2	0,9	259,0		

Tase-erien käyvät arvot eivät eroa merkittävästi tase-erien kirjanpitoarvoista.

Pitkäaikaiset muut velat eivät sisällä saatuja ennakoita, Myyntisaamiset ja muut saamiset eivät sisällä verosaamisia ja siirtosaamisia, eivätkä Ostovelat ja muut velat lakisääteisiä velkoja (kuten verovelkoja).

4.3 Rahavarat

Laatimisperiaate

Rahavarat sisältävät käteisen rahan, vaadittaessa nostettavat pankkitalletukset ja muut lyhytaikaiset likvidit sijoitukset. Niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta. Ne kirjataan selvityspäivänä ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun. Valuuttamääräiset erät on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän päätöskursseja.

MEUR	2020	2019
Pankkitilit ja käteinen raha	50,2	41,8
Yhteensä	50,2	41,8

Rahavarat esitetään nimellisarvoisina, mikä vastaa niiden käypää arvoa.

4.4 Oma pääoma

Laatimisperiaate

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot, jotka liittyvät omien osakkeiden liikkeeseen laskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Jos konserni hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, näiden instrumenttien hankintamenu vähennetään omasta pääomasta.

Osakepääoma

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	Osake-pääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2020	38 094	19,4	0,6	-10,8	9,2
25.2.2020 Omien osakkeiden luovutus	1			0,0	0,0
20.3.2020 Omien osakkeiden luovutus	10			0,1	0,1
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi			0,0		0,0
31.12.2020	38 105	19,4	0,6	-10,7	9,3

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	Osake-pääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2019	38 406	19,4	0,6	-6,5	13,5
15.2.2019 Omien osakkeiden palautus	-7			-0,1	-0,1
25.2.2019 Omien osakkeiden luovutus	11			0,1	0,1
20.3.2019 Omien osakkeiden luovutus	6			0,1	0,1
29.8.2019 Omien osakkeiden palautus	-1			0,0	0,0
Omien osakkeiden hankinta	-320			-4,5	-4,5
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi			0,0		0,0
31.12.2019	38 094	19,4	0,6	-10,8	9,2

Lassila & Tikanoja Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeilla ei ole enimmäismäärää eikä yhtiölle ole enimmäisosakepääomaa. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Lassila & Tikanoja Oyj:n 12.3.2020 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 prosenttia koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrä 31.12.2020 oli 693 589 kappaletta (704 408), jotka edustavat 1,8 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut rahastot

Muuntoerorahasto

Muuntoeroja syntyy ulkomaisten tytäryritysten oman pääoman ja tuloksen muuntamisesta euromääräisiksi.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata konsernin toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalinen pääomarakenne investointien turvaamiseksi ottaen huomioon pääomakustannukset. Pääomaan lasketaan oma ja vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla.

Vuotuisen osingon määrä on sidottu tulokseen. Se osa, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille. Osakepääomaa korotetaan, mikäli poikkeuksellisen nopea kasvu tai suuret investoinnit vaativat lisää pääomaa.

Pääoman rakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteen ja gearingin avulla vuosineljänneksittäin. Tunnuslukujen laskenta on esitetty alla olevissa taulukoissa.

MEUR	2020	2019
Oma pääoma konsernitaseessa	192,6	203,0
Taseen loppusumma	596,6	583,6
Saadut lyhytaikaiset ennakot	-13,4	-12,4
Saadut pitkäaikaiset ennakot	-0,1	-0,3
Pääoma yhteensä	583,1	570,9
Omavaraisuusaste, %	33,0 %	35,6 %

MEUR	2020	2019
Oma pääoma konsernitaseessa	192,6	203,0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	155,4	161,6
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	31,3	15,8
Rahavarat	-50,2	-41,8
Nettorahoitusvarat	136,5	135,6
Nettovelkaantumisaste, %	70,9 %	66,8 %

4.5 Osakekohtainen osinko

Yhtiön hallitus ehdottaa 18.3.2021 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2020 jaetaan 0,40 euroa osakkeelta.

Vuodelta 2019 yhtiö jakoi yhtiökokouksen päätöksellä osinkoa 0,92 euroa osakkeelta.

4.6 Rahoitusvelat

MEUR	1.1.2020	Rahavirrat	Ei-rahavirtavaikutteiset muutokset		31.12.2020
			Siirrot pitkäaikaisista lyhytaikaisiin	Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	
Pitkäaikaiset					
Lainat rahoituslaitoksilta	49,9			0,0	49,9
Joukkovelkakirjalainat	49,7			0,1	49,8
Vuokrasopimusvelat	62,0		-22,0	15,7	55,7
Yhteensä	161,6	0,0	-22,0	15,8	155,4
Lyhytaikaiset					
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-				-
Joukkovelkakirjalainat	-				-
Vuokrasopimusvelat	15,8	-16,2	22,0	-5,3	16,3
Lyhytaikaiset lainat	-	15,0			15,0
Yhteensä	15,8	-1,2	22,0	-5,3	31,3

MEUR	1.1.2019	Rahavirrat	Ei-rahavirtavaikutteiset muutokset		31.12.2019
			Siirrot pitkäaikaisista lyhytaikaisiin	Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	
Pitkäaikaiset					
Lainat rahoituslaitoksilta	74,9	-25,0		0,0	49,9
Joukkovelkakirjalainat	49,6			0,1	49,7
Vuokrasopimusvelat	20,3		-28,4	70,1	62,0
Yhteensä	144,8	-25,0	-28,4	70,2	161,6
Lyhytaikaiset					
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	0,9	-0,9			-
Joukkovelkakirjalainat	2,9	-2,9			-
Vuokrasopimusvelat	3,5	-13,3	28,4	-2,8	15,8
Lyhytaikaiset lainat	-				-
Yhteensä	7,4	-17,2	28,4	-2,8	15,8

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin. Pitkäaikaisten lainojen erääntyminen on esitetty liitetiedossa 4.1 Rahoitusriskien hallinta.

4.7 Vastuositoumukset

MEUR	2020	2019
Omista sitoumuksista annetut vakuudet		
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen	0,1	0,1
Muut vakuudet	0,0	0,1
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	12,4	11,1
Muut pankkitakaukset	10,6	8,4

Muut vakuudet ovat vakuustalletuksia.

4.8 Johdannaissopimukset

Laatimisperiaate

Rahoituspolitiikan mukaisesti johdannaissopimuksia käytetään pienentämään korko- ja hyödykekurssimuutoksiin liittyviä rahoitusriskejä. Tehdyt johdannaissopimukset ovat olleet koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen rahavirran suojaamiseksi korkoriskiltä, ja hyödykeswap-sopimuksia, jotka on tehty tulevien dieselostojen hintavaihteluiden tasaamiseksi.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon. Hankinnan jälkeen ne arvostetaan kunkin tilinpäätöshetken käypiin arvoihin. Käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla.

Kaikki korko- ja hyödykesuojaukset täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan yhdenmukaisesti alla olevan kohde-etuuden kanssa. Johdannaissopimukset määritellään syntymishetkellään tulevien kassavirtojen ja ennustettujen ostojen suojauksiksi (rahavirtasuojaus) tai johdannaissopimuksiksi, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa (taloudellinen suojaus). Rahavirran suojauslaskentaa sovelletaan kaikkiin koronvaihto- ja hyödykejohdannaissopimuksiin.

Suojauksen alkaessa ja jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä dokumentoidaan ja arvioidaan suojaussuhteiden tehokkuus tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän rahavirtojen muutokset. Siltä osin kuin rahavirran suojaus on tehokas, suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Kun suojausinstrumentti erääntyy, se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä konsernin riskienhallinnan vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan, kunnes suojattava rahavirta toteutuu. Jos suojattavan rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Suojaussuhteen tehoton osuus merkitään myös välittömästi tuloslaskelmaan.

Kaikkien johdannaisten positiiviset käyvät arvot kirjataan taseeseen johdannaissaamisiin. Johdannaisten negatiiviset käyvät arvot kirjataan vastaavasti johdannaissovelkoihin. Kaikki johdannaisten käyvät arvot sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.

Yhtiö on toteuttanut dieselostojen hyödykeswap-sopimuksien suojauslaskentaa IFRS 9:n mukaan. IFRS 9:n tavoitteena on, että yhteisö esittää tilinpäätöksessään tietoja, joiden avulla tilinpäätöksen käyttäjät pystyvät arvioimaan, miten merkittävä vaikutus rahoitusinstrumenteilla on yhteisön taloudelliseen asemaan ja tulokseen, minkä luonteisia ja miten laajoja ovat ne rahoitusinstrumenteista aiheutuvat riskit, joille yhteisö on alttiina kauden aikana ja raportointi-kauden päättymispäivänä sekä sitä, miten yhteisö hallitsee kyseisiä riskejä.

Korkojohdannaiset

MEUR	2020		2019	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koronvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	-	-	-	-
1–5 vuoden kuluttua	30,0	-0,9	30,0	-1,0
Yli 5 vuoden kuluttua	-	-	-	-
Yhteensä	30,0	-0,9	30,0	-1,0

Koronvaihtosopimukset, jotka on tehty vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvien rahavirtojen suojauksiksi ja joihin on sovellettu IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa.

Koronvaihtosopimusten kiinteät korot 31.12.2020 olivat 0,8 prosenttia (0,8). Vaihtuvana korkona oli 6 kuukauden Euribor.

Hyödykejohdannaiset

MEUR	2020		2019	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien diesel-swapsopimusten erääntyminen				
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	-	-	0,6	0,0
Erääntyy 1–5 vuoden kuluessa	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	1,6	0,0

Hyödykejohdannaiset on tehty tulevien diesel-ostojen suojaamiseksi. Sopimukseen sovelletaan IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa ja käyvän arvon muutos kirjataan tehokkaalta osaltaan oman pääoman suojausrahastoon. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot ja nimellisarvot eivät poikkea merkittävästi toisistaan. Yhtiö on lopettanut diesel-hyödykejohdannaisten ostamisen tilikauden 2019 aikana.

5 Konsolidointi ja muut liitetiedot

5.1	Yhdistelyperiaatteet	90
5.2	Konserniyritykset	91
5.3	Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	91
5.4	Lähipiiritapahtumat	93
5.5	Tilintarkastuskustannukset	93
5.6	Riita-asiat ja oikeusprosessit	93
5.7	Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	93

5.1 Yhdistelyperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj:n lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon, ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenetelmää. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetken käypiin arvoihin.

Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä

olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle. Tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneen liikearvon käsittelyä kuvataan liitetiedossa 3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin konserni on saanut määräysvallan, siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kauden voitto tai tappio ja laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Konsernilla ei ole olennaisia määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämisspäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia

tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisen tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä ja osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa konsernin omassa pääomassa.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun L&T omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Käytännössä käytetään

usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. Konsernilla ei ole ulkomaan rahan määräisiä ei-monetaarisia eriä, jotka arvostettaisiin käypiin arvoihin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Niiden konserniyritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan oman pääoman muuntoerorahastoon. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja näiden yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut on käsitelty kyseisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

5.2 Konserniyhtymykset

Konsernin osuus osakkeista ja äänivallasta %

Konsernin emoyritys

Lassila & Tikanoja Oyj

Kotimaiset tytäryhtymykset

L&T Relations Oy, Helsinki	100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Biowatti Oy, Helsinki	100,0
L&T Hankinta Ky, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelu Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöpalvelut tukitoiminnot Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki	100,0
L&T Siivous Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy, Helsinki	100,0
Oakland Service Oy, Lappeenranta	100,0

Ulkomaiset tytäryhtymykset

Lassila & Tikanoja FM AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Services OÜ, selvitystilassa, Tallinna, Viro	100,0
L&T Ecoinvest LLC, Dubna, Venäjä	100,0
L&T LLC, Dubna, Venäjä	100,0
The Russian-Finnish Company Ecosystem LLC, Dubna, Venäjä	90,0

Osakkuusyhtymykset

Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	40,0
---------------------------------	------

5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

Laatimisperiaate

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajan kohdan käypään arvoon, mikäli ne ovat yksilöitävissä. Hankituissa liiketoiminnoissa konserni on hankkinut pääasiassa kilpailukieltosopimuksia ja asiakkuuksia. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja nykyisistä asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettorahavirtojen perusteella. Kilpailukieltosopimusten arvo on laskettu vastaavalla tavalla sopimuksen kestoajan rahavirtojen kautta. Muut aineettomat erät poistetaan sopimukseen tai johdon arviointiin perustuvana taloudellisenä vaikutusaikanaan.

Liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo muodostuu hankittujen yritysten henkilöstön ammattitaidon lisäksi muista aineettomista eristä. Tällaisia eriä ovat hankituissa yrityksissä oleva uusien asiakkaiden hankintapotentiaali, uusien tuotteiden ja palveluiden kehitysmahdollisuudet sekä hankitun liiketoiminnan vahva alueellinen asema. Kaikista liiketoimintojen yhdistämisistä syntyy lisäksi synergiaetuja, jotka ovat pääasiassa säästöjä tuotannon kiinteissä kustannuksissa.

Hankittujen liiketoimintojen hankintamenoihin voi tulla muutoksia kauppakirjojen kauppahintaa koskevien ehtojen perusteella. Monissa hankinnoissa pieni osa kauppahinnasta on sidottu lyhytaikaisiin (alle 12 kk) tulevaisuuden tapahtumiin. Nämä ehdolliset kauppahinnat kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja mahdolliset muutokset kirjataan ilman tulosvaikutusta hankintamenolaskelman kautta.

Johdon harkintaa edellyttävät oletukset

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut varat ja velat arvostetaan IFRS 3:n mukaan käypään arvoon. Johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon. Erityisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu diskontattuihin kassavirtoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista. Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisten arvonalennusten selvittämiseksi. Tästä kerrotaan lisää liitetietojen 3.1–3.3 yhteydessä.

Hankitut liiketoiminnot

Lassila & Tikanoja Oyj osti 1.6.2020 Kuusamon Jätehuolto Oy:n jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan.

1.7.2020 Lassila & Tikanoja Oyj osti teollisuuspuhdistukseen erikoistuneen Oakland Service Oy:n koko osakekannan. Oakland Service Oy tarjoaa vaativia erikoispuhdistuksia teollisuuslaitoksille, rakennusteollisuudelle ja merenkulkualalle sekä viemärihuollon palveluita yrityksille ja taloyhtiöille.

M.E. Jäte & Trans Oy:n liiketoimintakauppa astui voimaan 1.11.2020. Kaupan myötä yhtiön Paraisten alueella toimiva jätepalvelu siirtyi L&T:n hallintaan.

1.1.2019 Lassila & Tikanoja Oyj osti Keski-Uudenmaan Keräyspaperi Oy:n liiketoiminnan. Kauppa piti sisällään jätteiden keräys-, kuljetus-, lajittelu-, varastointi- sekä käsittelytoiminnot. Saman päivänä astui voimaan myös Jätehuolto Jorma Eskolin Oy:n liiketoimintakauppa, jossa L&T:lle siirtyivät papereiden keräys-, kuljetus- ja käsittelytoiminnot.

10.6.2019 Lassila & Tikanoja Oyj osti Tank Service Finland Oy:n koko osakekannan. Kaupan myötä Tank Service Finland Oy:n kuljetussäiliöiden pesu-, huolto- ja korjausliiketoiminta Haminan seudulla siirtyi L&T:lle.

Tiedot hankituista yrityksistä ja liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, sillä yksikään niistä ei ole erikseen tarkasteltuna olennainen.

Ostetuilla yrityksillä ja liiketoiminnoilla on ollut vaikutus konsernin tilikauden liikevaihtoon 1,4 miljoonaa euroa (0,5) ja liikevoittoon 0,0 miljoonaa euroa (0,0).

Muut hankitut liiketoiminnot yhteenlaskettuna

MEUR	2020	2019
Aineettomat hyödykkeet	0,5	0,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,9	0,2
Sijoitukset	0,0	0,0
Saamiset	0,6	0,1
Rahavarat	0,1	0,4
Varat yhteensä	2,1	1,0
Muut velat	1,0	0,1
Laskennallinen verovelka	0,0	0,1
Velat yhteensä	1,0	0,2
Hankittu nettovarallisuus	1,0	0,9
Kokonaisvastike	1,7	1,0
Liikearvo	0,7	0,1
Vaikutus rahavirtaan		
Rahana maksettu vastike	-1,7	-1,0
Hankitun yrityksen rahavarat	0,1	0,4
Maksamatta	0,0	0,2
Investointien rahavirta	-1,6	-0,4

Myydyt liiketoiminnot

Konsernilla ei ollut tilikauden aikana myytyjä liiketoimintoja.

Yhtiö myi vertailukaudella 30.4.2019 L&T Korjausrakentaminen Oy:n koko osakekannan Recover Nordic Groupille.

Velaton kauppahinta oli 13,9 miljoonaa euroa ja siitä syntyi konserniin myyntivoittoa 7,0 miljoonaa euroa. Myyntivoitto on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

MEUR	2020	2019
Aineelliset ja aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	-	1,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	7,7
Rahavarat	-	1,7
Osto- ja muut velat	-	-6,0
Nettovarat	-	4,8
Vaikutus rahavirtaan		
Rahana saatu vastike	-	13,9
Myyntin kulut	-	-0,4
Myydyn yrityksen rahavarat	-	-1,7
Investointien rahavirta	-	11,8

5.4 Lähipiiritapahtumat

Lassila & Tikanoja -konsernin lähipiiriin kuuluvat ylin johto, Suomen Keräystuote Oy (osakkuusyritys) sekä L&T-sairauskassa.

Luettelot konsernin emo- ja tytäryrityssuhteista sekä osakkuusyrityksistä on esitetty liitteessä 5.2 Konserniyritykset.

Emoyhtiön maksamat tukimaksut L&T-sairauskassalle tilikaudella olivat 0,7 miljoonaa euroa (0,6).

Ylimmän johdon työsuhde-etuudet

MEUR	2020	2019
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1,7	1,9
Ylimmän johdon osuus kauden osakepalkitsemisen kuluista	0,0	0,6
Yhteensä	1,7	2,5

Ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta ja johtoryhmästä. Tuloslaskelmaan kirjattiin ylimmän johdon osuutena osakeperusteisista maksuista kuluksi 0,6 miljoonaa euroa (0,2).

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot

TEUR	2020	2019
Heikki Bergholm, puheenjohtaja	77	76
Sakari Lassila, varapuheenjohtaja	53	53
Teemu Kangas-Kärki	39	39
Laura Lares	39	39
Miikka Majjala	39	39
Laura Tarkka	39	39
Pasi Tolppanen*	37	-

*Hallituksen jäsen 12.3.2020 alkaen.

20.3.2020 luovutettiin hallituksen jäsenille 9 727 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta osana hallituksen palkkiota (20.3.2019: 5 903).

Vuonna 2020 toimitusjohtajan palkka oli 441 tuhatta euroa (420), luonteisetuineen 456 tuhatta euroa (420). Toimitusjohtajalle maksettiin tilikauden aikana vuoden 2020 toteuman mukaisesti osakepohjaisen kannustinohjelman mukaista palkkiota 14 tuhatta euroa (0).

Muun johtoryhmän palkat olivat yhteensä 1 233 tuhatta euroa (1 310), joka sisältää palkan luontoisetuineen 1 135 tuhatta euroa (1 160) sekä tulospalkkiot 39 tuhatta euroa (150). Lisäksi muille johtoryhmän jäsenille maksettiin tilikauden aikana vuoden 2019 toteuman mukaisesti osakepohjaisen kannustinohjelman mukaista palkkiota 17 tuhatta euroa (342). Luvuissa on huomioitu palkat siltä ajalta, jona henkilöt ovat kuuluneet johtoryhmään.

Hallituksen jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Jari Sarjolla, joka toimi yhtiön toimitusjohtajana 13.6.2011 asti on etuuspohjainen eläkesopimus, josta kirjattiin vuonna 2020 tuloslaskelmaan 1 tuhat euroa (3).

Yhtiö on myynyt avainhenkilöiden lähipiiriin kuuluvilla tahoille normaaliin liiketoimintaan kuuluvia palveluita vuonna 2020 markkinahinnalla yhteensä 132 tuhannella eurolla (70).

Hallituksen jäsenet eivät kuulu osakeohjelmien piiriin.

Konsernin lähipiiriin kuuluvilla henkilöille ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia.

5.5 Tilintarkastuskustannukset

MEUR	2020	2019
Tilintarkastus	0,2	0,2
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	0,0
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,3	0,3

Lakisääteisen tilintarkastajan, KPMG Oy Ab:n, suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2020 olivat yhteensä 0,0 miljoonaa euroa (0,1).

5.6 Riita-asiat ja oikeusprosessit

Lassila & Tikanoja Oyj on osapuolena muutamassa pienessä konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvässä riita-asiassa, joiden lopputuloksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

5.7 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

Emoyhtiön tilinpäätös

Tulos	96
Tase	97
Rahoituslaskelma	99
Laatimisperiaatteet	100
Tilinpäätöksen liitetiedot	101

Emoyhtiön tuloslaskelma

MEUR	2020	2019	Liite
Liikevaihto	546,5	563,1	1
Liiketoiminnan muut tuotot	5,0	11,2	4
Varaston muutos	1,6	-0,8	
Materiaalit ja palvelut	-154,7	-163,4	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-242,3	-247,3	2
Liiketoiminnan muut kulut	-94,4	-92,9	3,4
Poistot ja arvonalentumiset	-37,7	-35,5	
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	24,1	34,3	4
Liikearvon poistot	-0,5	-1,6	
Liikevoitto	23,5	32,7	
Rahoitustuotot ja -kulut	-2,7	-2,2	5
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	20,9	30,4	
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	-0,5	2,5	
Konserniavustus	-2,7	1,0	6
Tuloverot	-3,6	-5,8	7
Tilikauden voitto	14,0	28,2	

Emoyhtiön tase

MEUR	2020	2019	Liite	MEUR	2020	2019	Liite
VASTAAVAA				Vaihtuvat vastaavat			
Pysyvät vastaavat				Vaihto-omaisuus			
Aineettomat hyödykkeet			8	Aineet ja tarvikkeet	3,1	1,7	
Aineettomat oikeudet	0,9	1,2		Valmiit tuotteet/Tavarat	1,3	1,2	
Liikearvo	1,3	1,1		Muu vaihto-omaisuus	3,8	3,6	
Muut aineettomat hyödykkeet	8,0	14,4			8,2	6,5	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2,6	1,7		Pitkäaikaiset saamiset			
	12,7	18,3		Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	69,7	105,7	
Aineelliset hyödykkeet			9	Lainasaamiset	-	0,1	
Maa-alueet	5,2	5,2		Ennakot	0,3	0,3	
Rakennukset ja rakennelmat	32,9	30,4		Laskennalliset verosaamiset	2,7	2,5	17
Koneet ja kalusto	100,2	99,0			72,8	108,6	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0		Lyhytaikaiset saamiset			11
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8,9	4,1		Saamiset saman konsernin yrityksiltä	16,4	1,2	
	147,2	138,8		Myyntisaamiset osakkuusyryksiltä	0,1	0,1	
Sijoitukset			10	Myyntisaamiset	66,6	67,2	
Osuudet saman konsernin yrityksissä	31,1	23,9		Muut saamiset	0,1	0,4	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	-	12,5		Siirtosaamiset	9,1	9,2	11
Osuudet osakkuusyryksissä	0,0	0,0			92,4	78,1	
Muut osakkeet ja osuudet	0,3	0,3		Rahat ja pankkisaamiset	30,4	25,8	
	31,4	36,7		Vaihtuvat vastaavat yhteensä	203,7	219,0	
Pysyvät vastaavat yhteensä	191,3	193,8		Vastaavaa yhteensä	395,0	412,8	

Emoyhtiön tase

EUR	2020	2019	Liite	EUR	2020	2019	Liite
VASTATTAVAA				Vieras pääoma			14
Oma pääoma			12	Pitkäaikainen			
Osakepääoma	19,4	19,4		Lainat rahoituslaitoksilta	50,0	50,0	
Käyvän arvon rahasto	0,0	0,0		Joukkovelkakirjalainat	49,8	49,7	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,7	0,7		Rahoitusleasingvelat	18,7	23,3	
Edellisten tilikausien voitto	54,3	61,1		Saadut ennakot	0,1	0,3	
Tilikauden voitto	14,0	28,2			118,5	123,3	
Oma pääoma yhteensä	88,4	109,3		Lyhytaikainen			
				Lainat rahoituslaitoksilta	15,0	0,0	
Tilinpäätössiirtojen kertymä				Rahoitusleasingvelat	4,8	4,6	
Poistoero	22,2	21,7		Saadut ennakot	10,2	10,1	
				Ostovelat	45,0	44,6	
Pakolliset varaukset			13	Ostovelat osakkuusyrityksille	0,1	0,1	
Pitkäaikainen	7,0	5,4		Velat saman konsernin yrityksille	11,4	25,9	
Lyhytaikainen	1,4	0,8		Muut velat	16,5	16,6	
	8,4	6,3		Siirtovelat	54,4	50,3	
				Siirtovelat hyödyke johdannaisista	0,0	0,0	
					157,4	152,2	
				Vieras pääoma yhteensä	276,0	275,5	
				Vastattavaa yhteensä	395,0	412,8	

Emoyhtiön rahoituslaskelma

MEUR	2020	2019
Liiketoiminta		
Liikevoitto	23,5	32,7
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	38,2	37,1
Myyntivoitot ja -tappiot	-2,8	-7,4
Varaukset	1,7	0,0
Muut oikaisut	-0,2	-1,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	60,4	61,1
Käyttöpääoman muutos		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys/vähennys	4,9	1,6
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	-1,7	0,8
Ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen lisäys/vähennys	3,8	8,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	67,5	71,8
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-2,7	-1,4
Saadut korot liiketoiminnasta	0,4	0,1
Maksetut välittömät verot	-7,0	-8,0
Liiketoiminnan rahavirta	58,2	62,6
Investoinnit		
Hankitut liiketoiminnat	-0,8	-
Investoinnit tytär- ja osakkuusyrityksiin	0,0	-
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnat	2,2	13,8
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-40,7	-23,9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,8	0,9
Investoinnit pitkäaikaisiin lainasaamisiin/luovutustulot pitkäaikaisista lainasaamisista	0,1	0,3
Konsernilainojen muutos	8,2	-0,9
Investointien rahavirta	-30,2	-9,8

MEUR	2020	2019
Rahoitus		
Maksettu konserniavustus	0,0	-0,4
Saatu konserniavustus	1,0	1,6
Lyhytaikaisten lainojen nostot	35,0	10,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-20,0	-10,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-	-28,9
Leasingvelkojen takaisinmaksut	-4,4	-4,2
Maksetut osingot ja muu varojen jako	-35,0	-35,3
Omien osakkeiden hankinta	-	-4,5
Rahoituksen rahavirta	-23,5	-71,7
Rahavarojen muutos	4,6	-18,9
Rahavarat 1.1.	25,8	44,6
Rahavarat 31.12.	30,4	25,8
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat	30,4	25,8
	30,4	25,8

Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Lassila & Tikanoja Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS). Tilinpäätöksen erät on arvostettu alkuperäiseen hankintamenoon.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen välittömään hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta lukuun ottamatta uusia läjitysalueita. Poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Liikearvot	5–10 vuotta
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneisiin kaatopaikoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Menetelmä kuvaa tasapoistoa paremmin sitä, miten yhtiö odottaa saavansa läjitysalueista taloudellista hyötyä. Keravan läjitysalue on täyttymässä, joten se poistetaan loppuun tasapoistoin.

Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot lasketaan käyttöönnotosta lähtien.

Leasingvuokrat käsitellään vuosikuluina eikä hyödykkeitä esitetä taseessa.

Sijoitukset arvostetaan hankintamenoon.

Rahoitusleasingsopimukset

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetut hyödykkeet kirjataan aineelliseen käyttöomaisuuteen. Ne merkitään taseeseen määrään, joka on hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo, ja poistetaan vuokrasopimuksen voimassaoloaikana tai sitä lyhyempänä taloudellisena vaikutusaikana. Jos kuitenkin on kohtuullisen varmaa, että vuokralle otetun hyödykkeen omistusoikeus siirtyy L&T:lle vuokrauden päättymiseen mennessä, poistot hyödykkeestä tehdään kuten vastavasta L&T:n omistamasta hyödykkeestä. Sopimuksista johtuvat velvoitteet kirjataan lainoihin. Kukin vuokraerä jaetaan rahoituskuluksi ja velan lyhennykseksi. Rahoituskulut kohdistetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Tilikauden 2019 lopulla uusien rahoitusleasingsopimuksien kirjaaminen emoyhtiön kirjanpitoon on lopetettu, koska IFRS 16 standardin käyttöönoton myötä käsittelyn osittainen soveltaminen ei ole mahdollista erillisyhtiön kirjanpidossa. Tästä johtuen tilinpäätöksessä esitetyt rahoitusleasingsopimuksiin liittyvät erät eivät ole täysin vertailukelpoisia tilikauden ja vertailukauden välillä. Ennen käsittelyn muutosta emoyhtiön kirjatut sopimukset käsitellään edelleen emoyhtiön kirjanpidossa yllä kuvatulla tavalla.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon ellei todennäköinen jälleenhankintameno tai luovutushinta ole sitä alhaisempi. Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus

arvostetaan käyttäen liukuvaa keskihintaa. Muun vaihto-omaisuuden arvo määritellään fifo-periaatteella. Itse valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenoon luetaan välittömien kustannusten lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kursseihin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin kurssia. Kurssierot merkitään tuloslaskelmaan.

Johdannaiset

Vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvän rahavirran korkoriskin suojauksena käytetään swap-sopimuksia. Niistä syntyvät korkotuotot ja -kulut jaksotetaan sopimusajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja.

Vertailuvuotena dieselostoihin liittyvän rahavirran hyödykeriskin suojauksena käytettiin hyödykeswap-sopimuksia. Näiden sopimusten käypien arvojen muutokset kirjattiin tuloslaskelmaan suojausten tehottoman osuuden osalta, sekä kun sopimukset erääntyivät tai suojattava riski toteutui. Yhtiö on lopettanut diesel-hyödykejohdannaisten ostamisen tilikauden 2019 aikana.

Valuuttariskisuojauskiin käytetään valuuttatermiinejä. Käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Liikevaihto

Myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimituskulut käsitellään luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät säännölliseen palvelu- ja suoritemyyntiin kuulumatot erät kuten käyttöomaisuuden myyntivoitot, -tappiot ja romutukset sekä luottotappiokirjaukset ja niiden palautukset.

Tuloverot

Kauden tuloverot lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot

Vuodesta 2019 alkaen yhtiö on muuttanut laatimisperiaatteitaan laskennallisten verojen osalta. Laskennallinen verovelka tai -saaminen on laskettu verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille eroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyy laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen saamisen suuruisena ja liitetiedoissa on esitetty taseen ulkopuolinen laskennallinen verovelka.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto

MEUR	2020	%	2019	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	226,8	41,5	243,2	43,2
Teollisuuspalvelut	96,0	17,6	93,1	16,5
Kiinteistöpalvelut	223,7	40,9	226,9	40,3
Yhteensä	546,5	100,0	563,1	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	538,6	98,6	552,7	98,2
Muut maat	7,9	1,4	10,4	1,8
Yhteensä	546,5	100,0	563,1	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöt	1 129	1 100
Työntekijät	4 478	4 599
Yhteensä	5 607	5 699

MEUR	2020	2019
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	203,7	203,2
Eläkekulut	31,3	35,7
Muut henkilösivukulut	7,3	8,4
Yhteensä	242,3	247,3

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#).
Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Tilintarkastajan palkkiot

MEUR	2020	2019
KPMG		
Tilintarkastus	0,2	0,1
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	-
Veroneuvonta	0,0	-
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,2	0,2

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

MEUR	2020	2019
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Hallintoveloitus	0,5	0,8
Muilta		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,8	0,9
Saadut avustukset	0,5	0,3
Luottotappioiden palautukset	0,0	0,1
Vuosihyvitykset ostoista	0,2	0,3
Hyödykejohdanaisten arvon muutos	0,0	0,0
Tytäryrityksen myynti	2,2	7,6
Muut	0,8	1,2
Yhteensä	5,0	11,2
Liiketoiminnan muut kulut		
Muilla		
ICT-kulut	13,8	12,6
Matkakulut	6,1	6,9
Ajoneuvot ja työkoneet	34,9	35,8
Vuokrat ja kiinteistökulut	18,0	15,9
Asiantuntijapalkkiot	7,2	5,4
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	4,9	5,3
Muut	9,4	11,0
Yhteensä	94,4	92,9

5. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2020	2019
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,4	0,3
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-3,0	-2,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2,7	-2,2
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	0,1	0,2
Muilta	0,2	0,2
Kurssivoittoja		
Muilta	0,0	0,0
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	-0,3	-0,1
Muille	-1,8	-1,8
Muita rahoituskuluja		
Muille	-1,0	-0,6
Yhteensä	-2,7	-2,2

6. Tilinpäätössiirrot

MEUR	2020	2019
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus		
Aineettomista hyödykkeistä	1,5	0,7
Aineellisista hyödykkeistä	-2,1	1,8
	-0,5	2,5
Konserniavustukset		
Saadut konserniavustukset	0,3	1,0
Annetut konserniavustukset	-3,1	0,0
Konserniavustukset yhteensä	-2,7	1,0
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-3,3	3,5

7. Tuloverot

MEUR	2020	2019
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	3,6	5,8
Yhteensä	3,6	5,8

8. Aineettomat hyödykkeet

MEUR	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
2020					
Hankintameno 1.1.	5,1	113,8	60,0	1,7	180,6
Lisäykset	0,1	0,9	0,6	3,1	4,6
Vähennykset	-3,2	-0,1	-15,4	0,0	-18,6
Arvon alentuminen	0,0		-10,8	-0,9	-11,7
Siirrot erien välillä	0,0	-0,1	1,5	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.	2,0	114,5	35,9	2,6	155,0
Kertyneet poistot 1.1.	-4,0	-112,7	-45,6		-162,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3,1	0,1	15,9		19,1
Arvon alentuminen	0,0		6,9		6,9
Tilikauden poistot	-0,4	-0,5	-5,0		-6,0
Kertyneet poistot 31.12.	-1,2	-113,2	-27,9		-142,2
Kirjanpitoarvo yhteensä	0,9	1,3	8,0	2,6	12,7
2019					
Hankintameno 1.1.	10,3	113,7	59,4	0,6	184,0
Lisäykset	0,1	0,1	0,2	2,5	3,0
Vähennykset	-5,3		-1,1		-6,3
Arvon alentuminen	-		-	-	-
Siirrot erien välillä	0,0		1,4	-1,4	0,0
Hankintameno 31.12.	5,1	113,8	60,0	1,7	180,6
Kertyneet poistot 1.1.	-8,9	-111,1	-41,1		-161,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5,3		1,0		6,3
Arvon alentuminen	-		-		-
Tilikauden poistot	-0,4	-1,6	-5,6		-7,5
Kertyneet poistot 31.12.	-4,0	-112,7	-45,6		-162,3
Kirjanpitoarvo yhteensä	1,2	1,1	14,4	1,7	18,3

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät useita ICT-projekteja.

Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 3,2 miljoonaa euroa (1,9).

9. Aineelliset hyödykkeet

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
2020					
Hankintameno 1.1.	5,2	100,1	366,1	4,1	475,6
Lisäykset	0,0	0,6	10,9	26,3	37,8
Vähennykset	0,0	-0,5	-29,6	-	-30,1
Siirrot erien välillä	0,0	7,3	14,2	-21,5	0,0
Hankintameno 31.12.	5,2	107,5	361,6	8,9	483,2
Kertyneet poistot 1.1.		-69,7	-267,1		-336,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,5	29,0		29,5
Tilikauden poistot		-5,4	-23,3		-28,7
Kertyneet poistot 31.12.		-74,6	-261,4		-336,0
Kirjanpitoarvo yhteensä	5,2	32,9	100,2	8,9	147,2

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
2019					
Hankintameno 1.1.	4,5	95,5	357,3	5,2	462,5
Lisäykset	0,7	1,9	18,6	10,4	31,6
Vähennykset	0,0	-0,6	-17,6	0,0	-18,3
Siirrot erien välillä	0,0	3,4	7,9	-11,4	-0,2
Hankintameno 31.12.	5,2	100,1	366,1	4,1	475,6
Kertyneet poistot 1.1.		-65,3	-259,8		-325,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,6	17,3		17,9
Tilikauden poistot		-5,0	-24,6		-29,6
Kertyneet poistot 31.12.		-69,7	-267,1		-336,8
Kirjanpitoarvo yhteensä	5,2	30,4	99,0	4,1	138,8

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä 23,0 miljoonaa euroa (27,6). Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 10,1 miljoonaa euroa (7,5).

10. Sijoitukset

MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Pääomalaina- saamiset	Yhteensä
2020				
Hankintameno 1.1.	23,9	0,4	12,5	36,7
Lisäykset	12,5			12,5
Vähennykset	-5,3	0,0	-12,5	-17,8
Hankintameno 31.12.	31,1	0,3	0,0	31,4
Kirjanpitoarvo yhteensä	31,1	0,3	0,0	31,4

MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Pääomalaina- saamiset	Yhteensä
2019				
Hankintameno 1.1.	30,2	0,4	12,5	43,1
Lisäykset	-			-
Vähennykset	-6,3	0,0	0,0	-6,3
Hankintameno 31.12.	23,9	0,4	12,5	36,7
Kirjanpitoarvo yhteensä	23,9	0,4	12,5	36,7

Yhtiön osuus osakkeista ja äänivallasta %

Omistettut yritykset

L&T Biowatti Oy, Helsinki	100,0
L&T Relations Oy, Helsinki	100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelu Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöpalvelut tukitoiminnot Oy	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy	100,0
L&T Siivous Oy	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy	100,0

Osakkuusyrietykset

Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	40,0
---------------------------------	------

11. Lyhytaikaiset saamiset

MEUR	2020	2019
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	16,0	1,0
Myyntisaamiset	0,4	0,2
Yhteensä	16,4	1,2
Siirtosaamiset		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1,4	1,3
Lakisääteiset henkilövakuutukset	-	0,0
Vuosialennukset	0,8	1,1
Maksetut lisenssit	2,0	2,0
Verot	3,1	3,9
Muut	1,7	0,9
Yhteensä	9,1	9,2

12. Oma pääoma

MEUR	2020	2019
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	19,4	19,4
Käyvän arvon rahasto 1.1.	0,0	0,0
Hyödykejohdannaisten arvostus	0,0	0,0
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,0	0,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,7	0,7
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	0,0	0,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,7	0,7
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	89,2	100,7
Osingonjako	-35,0	-35,3
Vanhentuneet osingot	0,0	0,0
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	0,1	0,1
Omien osakkeiden hankinta	-	-4,5
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	54,3	61,1
Tilikauden voitto	14,0	28,2
Oma pääoma 31.12.	88,4	109,3
Voitonjakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	54,3	61,1
Tilikauden voitto	14,0	28,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,7	0,7
Voitonjakokelpoisia varoja	69,0	89,9

13. Pakolliset varaukset

MEUR	2020	2019
Ympäristövaraukset	7,2	4,9
Eläkevastuut	0,4	0,4
Tapaturmavaraus	0,7	0,8
Muut varaukset	0,1	0,1
Yhteensä	8,4	6,3

Ympäristövaraukset koskevat kaatopaikkojen jälkihoitokustannuksia.

14. Vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina

MEUR	2021	2022	2023	2024	2025
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	-	50,0	-
Joukkovelkakirjalaina	-	-	50,0	-	-

MEUR	2020	2019
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	1,7	2,4
Muut velat	9,7	23,5
Yhteensä	11,4	25,9
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	52,3	48,2
Muut kulut	2,1	2,1
Yhteensä	54,4	50,3

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisaajat

MEUR	2020	2019
Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä		
– vähimmäisvuokrat erääntymisajoin		
Enintään 1 vuoden kuluessa	4,9	4,9
1–5 vuoden kuluttua	18,7	20,2
Yli 5 vuoden kuluttua	0,4	4,3
Yhteensä	24,0	29,4
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-0,5	-1,5
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	23,5	27,9
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti		
Enintään 1 vuoden kuluessa	4,8	4,6
1–5 vuoden kuluttua	14,4	19,0
Yli 5 vuoden kuluttua	4,3	4,3
Yhteensä	23,5	27,9

Rahoitusleasingiin liittyvät omaisuuserät liittyvät yhtiön raskaaseen kalustoon.

15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

MEUR	2020	2019
Omista sitoumuksista		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen	0,1	0,1
Muut vakuudet	0,0	0,0
Leasing- ja muut vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	9,8	10,3
Myöhemminä vuosina erääntyvät vuokrat	31,9	33,6
Yhteensä	41,7	43,9
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	12,4	11,1
Muut pankkitakaukset	4,9	3,7

16. Johdannaissopimukset

Koronvaihtosopimukset

MEUR	2020	2019
Kohde-etuuden nimellisarvo	30,0	30,0
Käypä arvo	-0,9	-1,0

Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.

Hyödykejohdannaiset

MEUR	2020	2019
Diesel-swapsopimusten nimellisarvot	-	0,6
Käypä arvo	-	0,0

Hyödykejohdannaiset on tehty tulevien diesel-ostojen suojaamiseksi. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinatietoihin. Yhtiö on lopettanut diesel-hyödykejohdannaisten ostamisen tilikauden 2019 aikana.

17. Laskennalliset verosaamiset

MEUR	2020	2019
Hyllypoistot	1,0	0,9
Pakolliset varaukset	1,7	1,2
Käyttöomaisuuden alaskirjauksesta	0,0	0,4
Yhteensä	2,7	2,5

18. Laskennallinen verovelka

MEUR	2020	2019
Poistoerosta	4,4	4,3

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Lassila & Tikanoja Oyj:n jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 69 045 502,61 euroa, josta tilikauden voitto on 14 002 740,00 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2020 maksetaan 0,40 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on maksun täsmäytyspäivänä 22.03.2021 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 29.3.2021.

Maksun täsmäytyspäivänä 22.03.2021 yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa.

Varojenjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 105 285 kappaletta

joten osingon kokonaismäärä olisi	15 242 114,00 euroa
Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat	53 803 388,61 euroa
Yhteensä	69 045 502,61 euroa

Hallituksen toimintakertomuksen ja vuoden 2020 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 27. päivänä tammikuuta 2021

Heikki Bergholm   Sakari Lassila   Teemu Kangas-Kärki   Laura Lares

Miikka Maijala   Laura Tarkka   Pasi Tolppanen

Eero Hautaniemi
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2021

KPMG Oy Ab

Leenakaisa Winberg

KHT

Tilintarkastuskertomus

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiökokoukselle Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n (y-tunnus 1680140-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän

tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvaataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen [liitetiedossa 5.5](#).

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätök-

sen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvän muun aineettoman omaisuuden arvostaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 3.1 ja 3.2)

Konserni on laajentanut toimintaansa yrityshankintojen kautta, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvien liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden määrä on merkittävä. Konsernitaseen 31.12.2020 liikearvo oli 154,0 miljoonaa euroa ja yrityshankintoihin liittyvät muut aineettomat hyödykkeet 14,8 miljoonaa euroa.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet ovat vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena.

Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden laatiminen edellyttää johdon harkintaa koskien mm. kannattavuutta, pitkän aikavälin kasvutekijää ja diskonttauskorkoa.

Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista ja tasearvon merkittävyydestä johtuen liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvän muun aineettoman omaisuuden arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Arvonalentumistestaukseen liittyen olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet keskeisiä laskelmissa käytettyjä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäärityksen asiantuntijoita, jotka ovat testanneet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Lisäksi olemme arvioineet kyseisiä eriä koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Myyntituottojen kirjaaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 1.1 ja 1.2)

Myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Myynti koostuu lukuisissa toimipisteissä suoritetuista useista yksittäisistä palveluista.
- Useiden eri tietojärjestelmien kautta käsiteltävien myyntitapahtumien lukumäärä on suuri ja konsernissa on käytössä useita hinnoittelu- ja sopimusmalleja.
- Myös laskutuksen perustietojen kerääminen tapahtuu useiden eri prosessien ja tietojärjestelmien avulla.
- Osittain liiketoiminnan luonteesta johtuen myyntijärjestelmien käyttäjävaltuudet ovat suhteellisen laajat.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt myyntiprosessiin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä keskeisimpien kontrollien tehokkuuden testausta. Olemme lisäksi suorittaneet sekä analyttisiä että aineistotarkastuksen toimenpiteitä.

Tarkastustoimenpiteet ovat sisältäneet prosessien avainhenkilöiden haastatteluja kokonaiskuvan muodostamiseksi sekä konsernin soveltamien tuloutusperiaatteiden ja käytäntöjen asianmukaisuuden arvioimiseksi.

Olemme testanneet myyntitapahtumien rekisteröinti-, kirjaus- sekä laskutus- ja hinnoitteluprosessien toimivuutta ja käyneet läpi hinnoittelu- ja sopimusmalleja. Olemme lisäksi arvioineet myyntituottojen oikeellisuutta testaamalla myynnin jaksottumista tilikausien välillä.

Lisäksi olemme arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Työsuhde-etuudet ja niiden kirjaaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 1.3 ja 5.4)

Työsuhde-etuuksien kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Konsernin liiketoiminta on erittäin työvoimavaltaista, ja siten työsuhde-etuuksista aiheutuvien kulojen osuus konsernin liiketoiminnan kuluista on merkittävä.
- Palkanlaskennan perustiedot kerätään lukuisten toimipisteiden ja palvelukohtaisten prosessien kautta. Vastaavasti palkkatapahtumien prosessiin osallistuvien henkilöiden lukumäärä on suuri.
- Edellä mainitut seikat huomioiden kontrolliympäristön merkitys korostuu konsernin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamisessa.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt palkanlaskentaprosessiin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä sitä koskevien keskeisten kontrollien tehokkuuden testausta.

Olemme lisäksi suorittaneet sekä analyttisiä että ai-neistotarkastuksen toimenpiteitä, jotka ovat sisältäneet yksittäisten palkkatapahtumien testaamista sekä tilinpäätösjaksotusten vertaamista ulkopuolisten tahojen vahvistuksiin.

Olemme myös arvioineet työsuhde-etuuksia koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä

antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapah-tumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana. Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös

tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 15.3.2012 alkaen yhtäjaksoisesti 9 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 10. helmikuuta 2021

KPMG OY AB

Leenakaisa Winberg
KHT

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Lassila & Tikanoja Oyj

Valimotie 27, 00380 Helsinki

puh. 010 636 111

www.lt.fi